

Toimialakatsaus

Teollisuus

Teknologioteollisuus

Sähkö- ja elektroniikkateollisuus	2
Metallien jalostus	8
Koneiden, metallituotteiden ja kulkuneuvojen valmistus	14

Metsäteollisuus

Paperiteollisuus	22
Puutuoteteollisuus	28

Muu teollisuus

Kemianteollisuus	34
Elintarviketeollisuus	40
Tekstiili-, vaatetus-, nahka- ja kenkäteollisuus	46

Rakentaminen	51
--------------------	----

Palvelut

Kauppa	54
Majoitus- ja ravitsemistoiminta	58
Liikenne	61
Rahoitus- ja vakuutustoiminta	64
Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta, pl. asuntojen omistus	67

Sähkö- ja elektroniikkateollisuus

SÄHKÖ- JA ELEKTRONIIKKATEOLLISUUDEN HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ ULKOMAILLA SUPISTUI VIIME VUONNA

Toimiala jaetaan elektroniikkatuotteisiin (C26) sekä sähkökoneisiin ja -laitteisiin (C27). Elektroniikkatuotteiden tärkeimmät alatoimialat ovat tietokoneet ja niiden oheislaitteet (262), viestintälaitteet (263), mittaus- ja testauslaitteet (265) sekä säteilylaitteet (266). Sähkökoneiden ja -laitteiden tärkeimmät alatoimialat ovat sähkömoottorit ja generaattorit (271), sähköjohdot ja kytkentälaitteet (273), sähkölamput ja -valaisimet (274) sekä muut sähkölaitteet (279).

Teknologiategollisuus ry:n mukaan sähkö- ja elektroniikkateollisuus työllisti vuonna 2013 noin 47 000 työntekijää Suomessa ja 124 000 henkilöä ulkomaisissa tytäryrityksissä. Henkilöstön määrä ulkomailta supistui noin 10 prosenttia edellisvuodesta. Kuluvan vuoden maaliskuun loppussa alan yrityksissä kotimaassa oli noin 1 000 työntekijää vähemmän kuin keskimäärin vuonna 2013. Elektroniikka- ja sähköteollisuuden työpaikoista alle 10 prosenttia voidaan luokitella alihankinnaksi. Ulkomaisesta henkilöstöstä yli 80 prosenttia työskentelee kehittyvissä maissa Aasiassa, Afrikassa, Lähi-idässä, Keski- ja Itä-Euroopas-

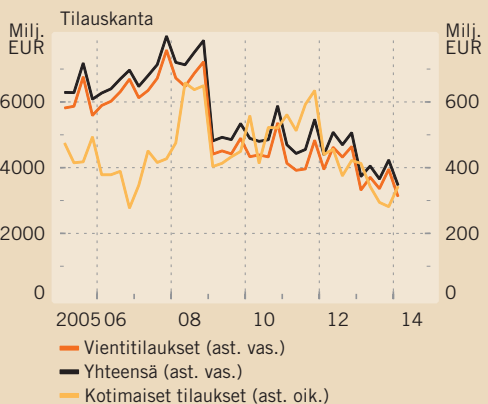
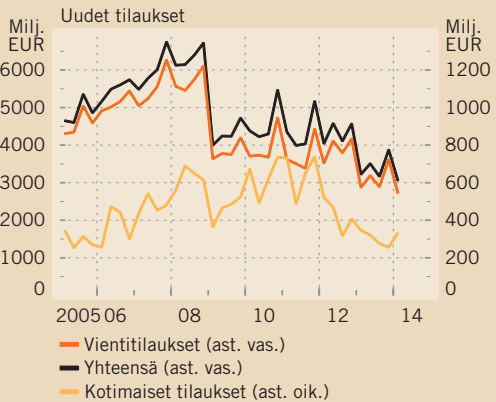
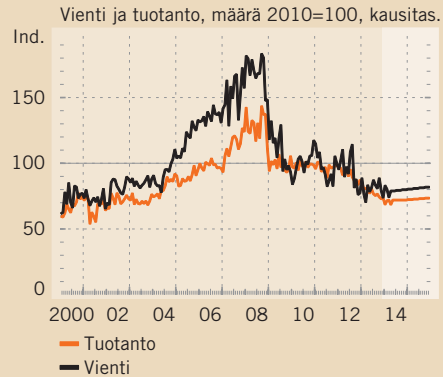
Hintojen muutos

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S14.1/adI07

Vienti, tuotanto ja tilaukset

Lähteet: Teknologiategollisuus ry, Tulli, Tilastokeskus.

ETLA S14.1/adI02

sa sekä Latinalaisessa Amerikassa. Henkilöstön määrä laski kuitenkin viime vuonna noin 10 000 henkilöllä alemman kustannustason maissa.

SÄHKÖLAITTEIDEN VIENTI ON ARVOLTAAN SUUREMPI KUIN ELEKTRONIIKKATUOTTEIDEN VIENTI

Salon tehtaiden lopetettua matkapuhelimien tuotannon, sähkölaitteiden (toimiala C27) viennin arvo oli viime vuonna jo toista vuotta suurempi kuin tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten laitteiden (toimiala C26, johon matkapuhelimet kuuluvat) viennin arvo. Toimialan C27 osuus koko tavaraviennin arvosta oli 6.8 prosenttia ja toimialan C26 osuus oli 4.6 prosenttia. Kuluva vuoden tammi-helmikuussa osuudet olivat samat.

Koko sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin arvo oli tammi-helmikuussa vain prosentin edellisvuotista pienempi.

ELEKTRONIIKKATUOTTEIDEN VIENTI OLI TAMMI-HELMIKUUSSA VIIMEVUOTISTA PIENEMPI

Tietokoneiden, elektronisten ja optisten laitteiden osuus koko sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin arvosta oli kuluvaan vuoden tammi-helmikuussa enää 40.4 prosenttia. Ryhmän vienti supistui arvoltaan 6 prosenttia vuodentakaisesta. Mittaus-, testaus- ja navigointilaitteet ovat nyt elektroniikkatuotteiden suurin alatoimiala.

Viestintälaitteiden (toimiala C263) osuus koko tavaraviennistä oli viime vuonna vain prosentti ja sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin arvosta enää vajaat 9 prosenttia. Kuluvaan vuoden tammi-helmikuussa osuus oli vajaat 8 prosenttia. Arvoltaan viestintälaitteiden vienti supistui 18 prosenttia vuodentakaisesta. Kaksi viestintälaitteiden suurinta tavararyhmää ovat sähkölaitteet langallista puhelua tai langallista sähkötystä var-

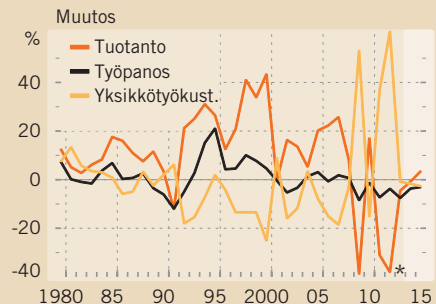
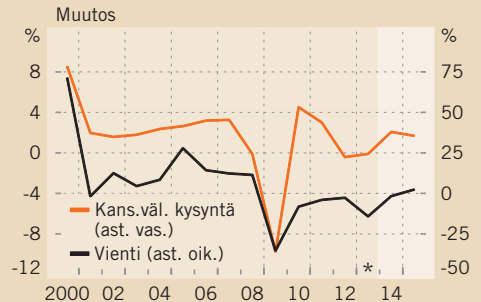
Kansainvälinen toimialakehitys, tuotannon määrä, 2003=100

Lähde: Bloomberg.

ETLA S14.1/adI08

Kysyntä, vienti ja tuotanto

Lähteet: Tulli, OECD, Tilastokeskus.

ETLA S14.1/adI01

ten, sekä sähköllä toimivien puhelin- tai lennätinlaitteiden osat.

Mittaus-, testaus- ja navigointilaitteiden osuus oli tammi-helmikuussa 13 prosenttia, ja niiden viennin arvo nousi 4 prosenttia vuodentakaisesta. Sä-

teilylaitteiden sekä sähkölääkintä- ja sähköterapialaitteiden osuus oli vajaat 8 prosenttia. Niiden vienti väheni arvoltaan 13 prosenttia. Tietokoneiden ja niiden oheislaitteiden osuus oli runsaat 5 prosenttia. Niiden vienti supistui arvoltaan 12 prosenttia edellisvuodesta. Elektronisten kompo-

Keskeiset tunnusluvut

	2010	2011	% -muutos			2015 ^E	Keskimäärin	
			2012 [*]	2013 ^E	2014 ^E		2009→13	2014→18 ^E
Vienti	-8.2	-4.0	-2.7	-14.2	-2	2	-13.8	3
Vientihinta	-5.5	-1.2	-1.7	1.3	-2	-1	-2.3	-1
<i>Tuottavuuden osatekijät</i>								
Tuotanto (arvonlisäys)	17.1	-31.0	-38.0	-4.5	-0.8	3.5	-21.8	2.9
- työpanos	-1.3	-7.3	-3.8	-7.5	-3.7	-3.0	-5.7	-1.3
- työn tuottavuus	18.7	-25.6	-35.6	3.2	3.0	6.8	-14.5	4.3
siitä:								
- pääomavaltaituminen	0.5	2.0	-0.3	0.0	1.3	0.8	1.2	0.9
- kokonaistuottavuus	18.0	-27.0	-35.4	3.2	1.6	5.9	-15.3	3.4

Lähteet: Tilastokeskus, Tullihallitus.

Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden hyödykevirrat vuonna 2012

PANOSKÄYTTÖ

TUOTOS

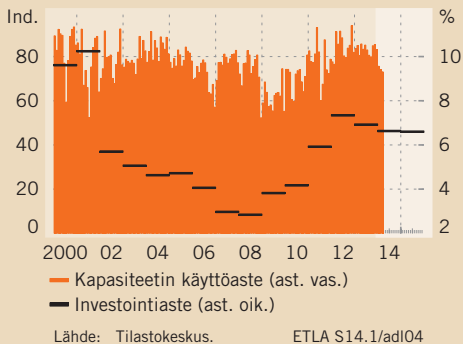

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

ETLA S14.1/a13h

nenttien ja piirilevyjen osuus oli vajaat 5 prosenttia, ja niiden vienti kasvoi arvoltaan 20 prosenttia.

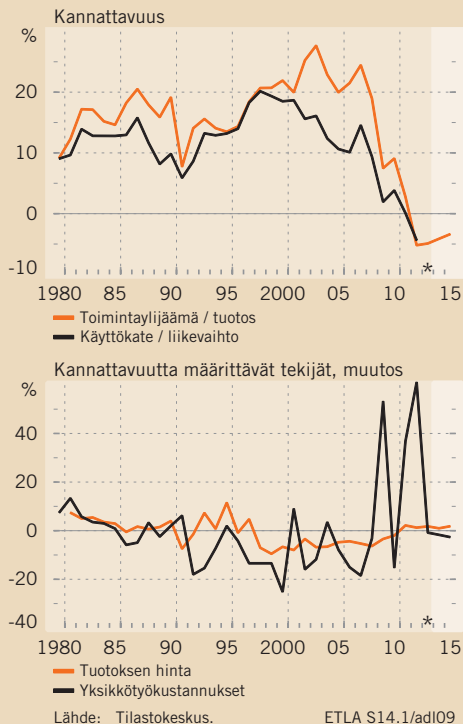
Kapasiteetin käyttöaste ja investointiaste

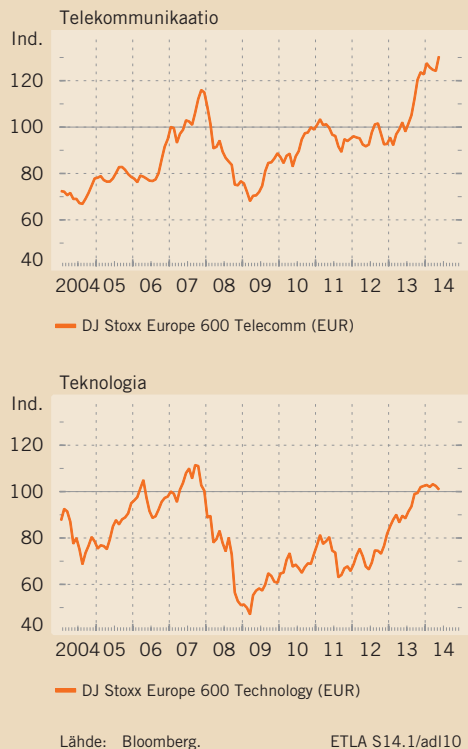
Elektroniikkatuotteiden toimitukset Eurooppaan lisääntyivät tammi-helmikuussa 6 prosenttia vuodentakaisesta. Euroopan osuus oli 56 prosenttia. Vienti Aasian (pl. Lähi- ja Kauko-itä) väheni 19 prosenttia, ja sen osuus oli 23 prosenttia. Toimitukset Pohjois-Amerikkaan jäivät arvoltaan 16 prosenttia edellisvuotista pienemmiksi, ja alueen osuus oli vajaat 13 prosenttia. Vienti Väli-Amerikkaan lisääntyi 51 prosenttia ja Oseaniaan 13 prosenttia, mutta niiden osuudet ovat vain prosentin luokkaa. Elektroniikkatuotteiden vienti väheni kaikille muille markkina-alueille.

Tärkeimmät vientimaat olivat tammi-helmikuussa Venäjä, Yhdysvallat, Kiina, Saksa, Ruotsi, Alankomaat, Ranska, Japani, Puola ja Iso-Britannia. Vienti lisääntyi Venäjälle, Kiinaan, Alankomaihin ja Isoon-Britanniaan.

Kannattavuus

Osakekurssit, 2007/1 = 100, tuottoindeksit

KENIA NOUSI YLLÄTTÄEN SÄHKÖLAITTEIDEN VIENNIN NELJÄNNEKSI TÄRKEÄMMÄKSI VIENTIMAAKSI

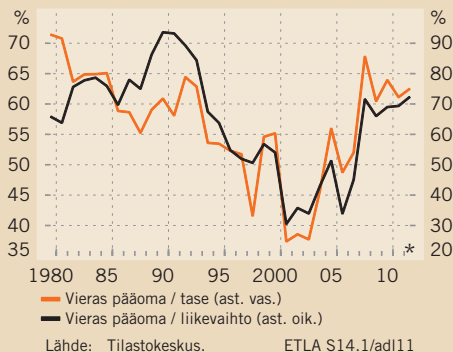
Sähkölaitteiden osuus sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin arvosta oli kuluvan vuoden tammi-helmikuussa 59.6 prosenttia. Niiden vienti kasvoi arvoltaan 3 prosenttia vuodentakaisesta.

Sähkömoottorien, -generaattorien ja -muuntajien osuus sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin arvosta oli vajaat 45 prosenttia. Ryhmän vienti lisääntyi 4 prosenttia. Sähköjohtojen ja kytkentälaitteiden osuus oli runsaat 6 prosenttia, ja niiden vienti väheni 2 prosenttia.

Suurin markkina-alue oli myös sähkölaitteiden osalta Eurooppa, ja sen vientiosuus oli 58 prosenttia. Toimitusten arvo nousi 12 prosenttia edellisvuodesta. Vienti Aasiaan (pl. Lähi- ja Kauko-itä) lisääntyi 22 prosenttia, ja sen osuus oli 21 prosenttia. Voimakkaasti lisääntyneen Kenian viennin ansiosta toimitukset Afrikan maihin (pl. Pohjois-Afrikka) kohosivat 987 prosenttia, ja alueen osuus oli runsaat 9 prosenttia. Vienti Pohjois-Amerikkaan väheni arvoltaan 20 prosenttia edellisvuotisesta, ja osuus oli vajaat 6 prosenttia.

Sähkölaitteiden kymmenen tärkeintä vientimaata olivat tammi-helmikuussa Saksa, Venäjä, Ruotsi, Kenia, Kiina, Yhdysvallat, Norja, Iso-Britannia, Singapore ja Viro. Vain vienti Kiinaan ja Yhdysvaltoihin väheni viimevuotisesta.

Rahoitusrakenne

SÄHKÖ- JA ELEKTRONIIKKATEOLLISUUDEN VIENNIN MÄÄRÄ VÄHENEÄ VIELÄ TÄNÄ VUONNA

Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden tuotannosta valtaosa menee vientiin. Teknologiateollisuuden tilauskantatiedustelun mukaan elektroniikka- ja sähköteollisuuden uusien vientitilausten arvo jäi tammi-maaliskuussa 5 prosenttia vuodentakaista pienemmäksi. Kertyneen tilauskannan arvo oli 6 prosenttia edellisvuotista pienempi. Ensimmäisellä neljänneksellä uusien tilausten arvo väheni 25 prosenttia edellisestä neljänneksestä.

Sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin määrä väheni ETLAn laskelmien mukaan kuluvan vuoden tammi-helmikuussa runsaan prosentin vuodentakaisesta.

Toimiala valmistaa tietoliikennelaitteita, sähkökoneita, instrumentteja ja konntorikoneita.

Toimialan osuus Suomen ¹⁾	%
teollisuuden jalostusarvosta	6.8
bruttokansantuotteesta	1.3
tavaraviennistä	12.9

¹⁾ käyvin hinnoin vuonna 2012.

Suurimmat yritykset vuonna 2012

	Liikevaihto ¹⁾ , milj. e	Henkilöstö ¹⁾
Oyj Nokia Abp	30 176.0	112 000
ABB Oy	2 359.5	6 640
PKC Group Oyj	928.2	20 600
Vacon Oyj	388.4	1 470
Vaisala Oyj	293.3	1 420

¹⁾ Globaali.

Vientiosuudet alueittain tammi-maaliskuu 2014, %

Venäjä	10.0	Eurooppa	58.1
Saksa	9.8	- EU28	44.0
Yhdysvallat	7.8	- Euroalue	27.6
Kiina	7.4	- EFTA	5.6
Ruotsi	6.7	Pohjois-Amerikka	8.8
Alankomaat	4.0	Etelä-Amerikka	2.0
Iso-Britannia	3.3	Lähi- ja Keski-itä	2.3
Singapore	3.1	Kaukoit	22.4
Norja	3.1	Afrikka	4.6
Ranska	3.0		

Laskelmiemme mukaan viestintälaitteiden viennin määrä (toimiala C263) supistuu tänä vuonna noin 5 prosenttia ja ensi vuonna se jäänee kuluvan vuoden lukemiin. Tietokoneiden sekä elektronisten ja optisten laitteiden vienti (toimiala C26) vähenee tänä vuonna noin 10 prosenttia. Sähkölaitteiden vienti (toimiala C27) kääntyy vajaan 5 prosentin kasvuun.

Arvioimme, että koko sähkö- ja elektroniikkateollisuuden viennin määrä supistuu tänä vuonna vajaan 2 prosenttia ja kääntyy ensi vuonna noin 2 prosentin kasvuun.

Tuotannon määrä väheni teollisuustuotannon volyyymi-indeksin mukaan tammi-maaliskuussa 14 prosenttia vuotta aikaisemmasta. On hyvä pitää mielessä, että teollisuustuotannon volyyymi-indeksin ja kansantalouden tilinpidon mukaiset tuotokset poikkeavat jonkin verran toisistaan.

Maaliskuun ennusteessamme arvioimme, että toimialan tuotos vähenee tänä vuonna noin prosentin, mutta kasvaa ensi vuonna vajaan 4 prosenttia.

Metallien jalostus

TERÄKSEN TUOTANTO ON NOUSSUSSA MAAILMANLAAJUISESTI

Teräksen suurimmat tuottajamaat ovat Kiina, Japani, Yhdysvallat, Intia, Venäjä, Etelä-Korea ja Saksa. Niiden yhteenlaskettu osuus koko maailman tuotannosta oli kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa 78.6 prosenttia. Puolet koko maailman teräksestä valmistettiin Kiinassa. Aasian osuus koko maailman tuotannosta oli 67.4 prosenttia.

EU28-maiden osuus teräksen tuotannosta oli kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa 10.4 prosenttia. Euroopan unionin suurimmat valmistajat ovat Saksan lisäksi Italia, Ranska, Espanja, Iso-Britannia ja Puola. Suomi on suhteellisen pieni tekijä, mutta se mahtuu kuitenkin maailman 40 suurimman teräksen tuottajamaan joukkoon. Vuonna 2013 Suomi oli sijalla 33.

Koko maailman teräksen tuotanto lisääntyi kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa 2.5 prosenttia vuodentakaisesta kansainvälisen teräsjärjestön (World Steel Association) tilastojen mukaan. Kiinan tuotanto kasvoi 2.4 ja koko Aasian 2.6 prosenttia. Japanissa teräksen tuotanto kasvoi 3.5 prosenttia, Intiassa vajaan 2 prosenttia, Etelä-Ko-

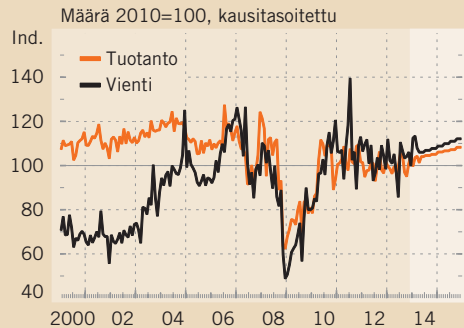
Hintojen muutos

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S14.1/ad2707

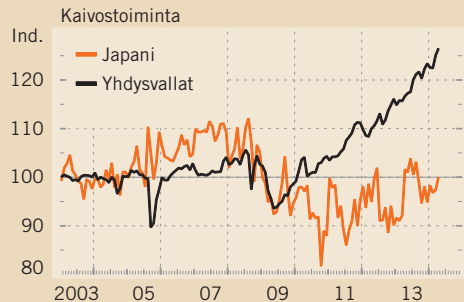
Vienti ja tuotanto

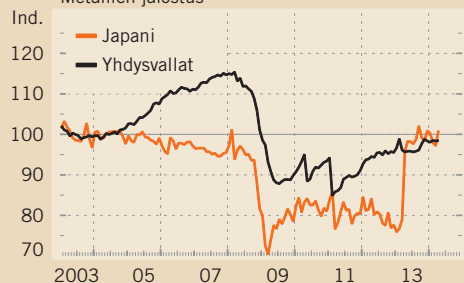
Lähteet: Tilastokeskus, Tulli.

ETLA S14.1/ad2702

Kansainvälinen toimialakehitys, tuotannon määrä, 2003=100

Metallien jalostus

Lähde: Bloomberg.

ETLA S14.1/ad2708

reassa runsaat 5 prosenttia ja Taiwanissa runsaat 2 prosenttia vuodentakaisesta.

EU28-maiden tuotanto nousi 6.7 prosenttia ja muun Euroopan 2.3 prosenttia. Saksassa teräksen valmistus lisääntyi 4 prosenttia, Italiassa 9

prosenttia, Ranskassa 3 prosenttia ja Espanjassa 8 prosenttia. Isossa-Britanniassa tuotanto kohosi peräti 19 prosenttia, Puolassa 13 prosenttia, Itävallassa 3 prosenttia, Belgiassa vajaat 2 prosenttia ja Alankomaissa 23 prosenttia. Suomen teräksen tuotanto kohosi tammi-maaliskuussa 8.4

Keskeiset tunnusluvut

	2010	2011	% -muutos				Keskimäärin	
			2012*	2013 ^E	2014 ^E	2015 ^E	2009→13	2014→18 ^E
Vienti	47.0	7.3	-4.0	-0.8	4	4	2.6	4
Vientihinta	17.3	5.4	-6.6	-6.8	-2	4	-4.3	3
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	100.3	-12.9	-4.8	-4.2	5.7	5.2	-3.0	4.6
- työpanos	0.0	1.7	-6.1	-6.2	-2.1	0.0	-4.4	-0.3
- työn tuottavuus	100.3	-14.3	1.4	2.1	8.0	5.2	10.1	4.9
siitä:								
- pääomavaltaituminen	0.2	-0.6	2.4	0.8	0.2	0.0	1.4	0.0
- kokonaistuottavuus	99.9	-13.8	-1.0	1.3	7.8	5.2	9.0	4.9

Lähteet: Tilastokeskus, Tullihallitus.

Metallien jalostuksen hyödykevirrat vuonna 2012

PANOSKÄYTTÖ

Kemia
Muu metalliteoll.
Energia
Muut panokset
Tuonti
Palvelut
Työvoimakustannukset
Pääomakustannukset

Sisäinen väliuotekäyttö

Metallien
jalostus
9.4 mrd. EUR

TUOTOS

Metallituoteteollisuus
Kone- ja laite-teoll.
Muu teollisuus
Vienti
Muu käyttö

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

ETLA S14.1/a13f

prosenttia, mikä oli jonkin verran enemmän kuin EU:ssa keskimäärin. Teräksen tuotanto väheni vain Slovakiassa.

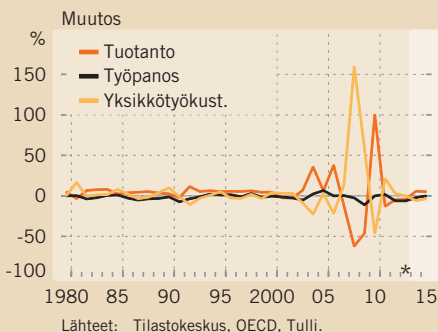
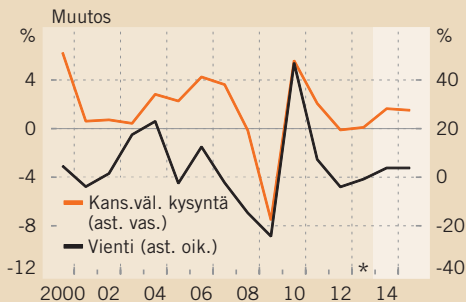
Venäjällä teräksen tuotanto kasvoi vain 0.4 prosenttia ja Ukrainassa se supistui 10 prosenttia. Pohjois-Amerikan tuotanto lisääntyi 0.8 prosenttia, mutta Etelä-Amerikan väheni 0.4 prosenttia.

Koko maailman teräksen valmistuksen kapasiteetin käyttöaste on ollut nousussa joulukuusta asti.

EUROALUEELLA KYSYNTÄ KÄÄNTYY TÄNÄ VUONNA KASVUUN

Teräksen kulutus lisääntyi viime vuonna 3.6 prosenttia, mikä oli ennustettua enemmän. Kasvua vauhditti odotettua nopeampi kasvu kehittyneissä maissa vuoden toisella puoliskolla. Varsinkin el-

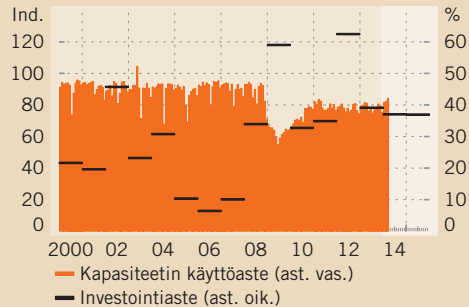
Kysyntä, vienti ja tuotanto

Lähteet: Tilastokeskus, OECD, Tulli.

ETLA S14.1/ad2701

Kapasiteetin käyttöaste ja investointiaste

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S14.1/ad2704

Toimiala valmistaa rautaa, terästä, rautaseoksia, putkia, värimetalleja ja valumetalleja.

Toimialan osuus Suomen ¹⁾	%
teollisuuden jalostusarvosta	3.0
bruttokansantuotteesta	0.6
tavaraviennistä	12.3

¹⁾ käyvin hinnoin vuonna 2012.

Suurimmat yritykset vuonna 2012

	Liikevaihto ¹⁾ , milj. e	Henkilöstö ¹⁾
Outokumpu Oyj	4 538.0	7 850
Rautaruukki Oyj	2 796.0	11 200
Luvata Group Oy	1 614.0	6 320
Norilsk Nickel Harjavalta Oy	861.0	275
Kuusakoski Group Oy	842.2	3 000

¹⁾ Globaali.

Vientiosuudet alueittain tammi-maaliskuu 2014, %

Alankomaat	21.5	Eurooppa	84.7
Saksa	17.8	- EU28	73.0
Ruotsi	12.0	- Euroalue	50.2
Yhdysvallat	5.2	- EFTA	7.3
Sveitsi	4.6	Pohjois-Amerikka	5.8
Italia	4.5	Lähi- ja Keski-itä	0.7
Iso-Britannia	3.5	Kaukoit	7.4
Venäjä	3.1		
Tanska	2.9		
Puola	2.7		

pyminen Yhdysvalloissa voimisti kasvua, ja lisäksi kulutuksen lasku EU:ssa pysähtyi. Kiinan osuus terästuotteiden kokonaiskulutuksesta nousi viime vuonna 47.3 prosenttiin. EU28-maiden osuus laski edellisvuodesta 9.4 prosenttiin.

Koko maailman teräksestä hieman yli puolet menee rakentamiseen. Noin 15 prosenttia käytetään mekaanisten koneiden valmistamiseen, noin 13 prosenttia metallituotteisiin ja noin 12 prosenttia autoteollisuuteen. Muiden kulkuneuvojen osuus teräksen kulutuksesta on noin 5 prosenttia, sähkölaitteiston 3 prosenttia ja kulutustavaroiden 2 prosenttia.

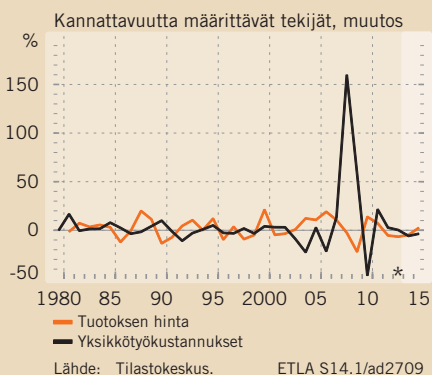
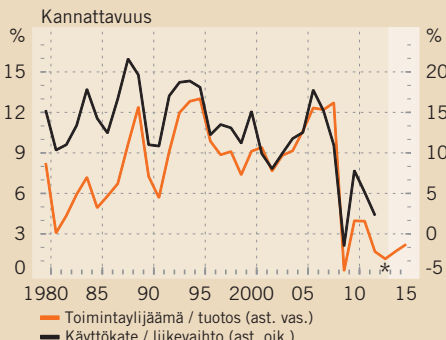
Kansainvälinen teräsjärjestö The World Steel Association arvioi kuluvan vuoden huhtikuussa, että koko maailman teräksen kulutus kasvaa tänä vuonna 3.1 prosenttia, eli hieman hitaammin

kuin viime vuonna. Euroalueella teräksen kysyntä kääntyy kasvuun, mutta monet kehittyvät taloudet kamppailevat rakenteellisten kysymysten ja rahoitusmarkkinoiden epävakaisuuden kanssa. Lisäksi kulutuksen kasvuvauhti hidastuu Kiinassa. Poislukien Kiina, maailman kulutus kasvaa tänä vuonna niinkään 3.1 prosenttia.

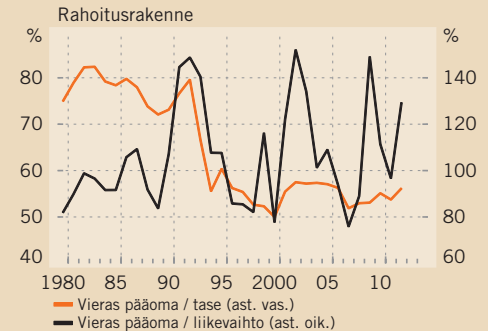
Kansainvälinen teräsjärjestö arvioi maailman teräksen kulutuksen kasvavan 3.3 prosenttia ensi vuonna, kun kehittyneiden maiden elpyminen jatkuu ja kehittyvien talouksien tilanne paranee. Kiinassa sen sijaan teräksen kysynnän kasvu hidastuu edelleen.

Kehittyvien maiden teräksen kysyntä kasvaa tänä vuonna 3.2 prosenttia ja ensi vuonna 3.5 prosenttia. Kehittyneiden maiden teräksen kysyntä kääntyy tänä vuonna 2.5 prosentin kasvuun.

Kannattavuus

Rahoitusrakenne ja osakekurssit

Vuonna 2015 kulutuksen arvioidaan kasvavan 2.4 prosenttia.

Kiinassa kulutuksen odotetaan kasvavan vain 3 prosenttia tänä vuonna, kun hallituksen tavoite tasapainottaa talous rajoittaa investointiaktiiviteettia. Ensi vuonna kulutus kasvaa 2.7 prosenttia.

Intiassa teräksen kysyntä kasvaa tänä vuonna runsaat 3 prosenttia rakennussektorin ja teollisuuden parantuneiden näkymien ansiosta. Korkea inflaatio ja rakenteelliset ongelmat kuitenkin hillitsevät terästä käyttävien sektorien toimintaa. Ensi vuonna teräksen kulutus kasvaa 4.5 prosenttia.

Japanissa teräksen kulutus vähenee tänä vuonna prosenttiin, koska kulutusvero vaikuttaa epäsuotuisasti rakentamiseen ja autoteollisuuteen. Vuonna 2015 teräksen kysyntä kasvaa 0.5 prosenttia.

EU28-maissa teräksen kysyntä kääntyy tänä vuonna 3.1 prosentin kasvuun, kun rakentaminen elpyy. Saksassa kulutus kasvaa 4.5 prosenttia, Espanjassa 3 prosenttia, Italiassa 2.6 prosenttia ja Ranskassa prosenttiin. Ensi vuonna EU-maiden teräksen kysyntä kasvaa 3 prosenttia.

Venäjällä teräksen kysynnän kasvuvauhti kiihtyy 4.4 prosenttiin ensi vuonna.

Yhdysvalloissa teräksen kysyntä kääntyy tänä vuonna vahvaan 4 prosentin kasvuun. Ensi vuonna kasvuvauhti hieman hiljenee 3.7 prosenttiin.

Keski- ja Etelä-Amerikassa kulutuksen kasvuvauhti hidastuu tänä vuonna 3.4 prosenttiin ja ensi vuonna 2.7 prosenttiin. Brasiliassa korkea inflaatio ja korot hidastavat talouskasvua edelleen, ja sen seurauksena teräksen kysynnän kasvu hidastuu 3 prosenttiin tänä vuonna ja 3.2 prosenttiin ensi vuonna.

TOIMIALAN VIENTI EUROOPPAAN ON KASVUSSA

Suomessa metallien jalostuksen viennin arvo jäi kuluvan vuoden tammi-helmikuussa edellisvuoden lukemiin. Euroopan osuus metallien jalostuksen viennistä oli 84 prosenttia, toimitukset alueelle olivat 6 prosentin nousussa viimevuotisesta.

Toiseksi tärkein vientialue oli Aasia (pl. Lähi- ja Keski-itä), sen osuus oli 8 prosenttia. Vienti alueelle kuitenkin väheni 32 prosenttia. Pohjois-Amerikan vientiosuus oli runsaat 5 prosenttia, ja vienti maanosaan väheni arvoltaan 22 prosenttia.

Toimialan kymmenen tärkeimmän vientimaan osuus alan viennistä oli 77 prosenttia. Alankomaiden osuus oli 22 prosenttia, Saksan 18 prosenttia ja Ruotsin 11 prosenttia. Yhdysvaltojen ja Sveitsin osuus oli vajaat 5 prosenttia. Toimitukset Alankomaihin kasvoivat arvoltaan 8 prosenttia ja Saksaan 76 prosenttia. Vienti Ruotsiin sen sijaan väheni 10 prosenttia. Vienti Italiaan ja Venäjälle supistui arvoltaan 35 prosenttia.

ALAN HENKILÖSTÖ VÄHENI VIIME VUONNA SEKÄ KOTIMAASSA ETTÄ ULKOMAILLA

Teknolomiteollisuus ry:n mukaan suomalaiset metallien jalostusyritykset työllistivät vuoden 2013 lopussa noin 16 000 työntekijää Suomessa ja 24 000 henkilöä ulkomaisissa tytäryrityksissä. Henkilöstön määrä ulkomailla väheni noin 14 prosenttia ja kotimaassa noin 8 prosenttia edellisvuodesta. Kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa työntekijöitä oli toimialan yrityksissä kotimaassa noin 2 prosenttia vähemmän kuin keskimäärin vuonna 2013. Henkilöstön määrä oli noin 15 500 maaliskuun lopussa. Metallien jalostuksen työpaikoista noin 30 prosenttia voidaan luokitella alihankinnaksi. Ulkomaisesta henkilöstöstä noin 60 prosenttia työskentelee Länsi-Euroopassa sekä Pohjois-Amerikassa.

METALLIEN JALOSTUKSEN TUOTANTO JA VIENTI OVAT KÄÄNTYNEET KASVUUN

Teollisuustuotannon volyyymi-indeksin mukaan Suomen metallien jalostuksen tuotanto lisääntyi kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa 4.6 prosenttia vuodentakaisesta.

Metallien jalostuksen vientihinnat alenivat tammi-maaliskuussa keskimäärin 6.4 prosenttia viimevuotisesta. Toimialan viennin määrä nousi ku-

luvan vuoden tammi-helmikuussa 6 prosenttia vuodentakaisesta.

Metallien jalostuksen viennin määrän arvioidaan tänä vuonna kääntyvän 4 prosentin kasvuun. Ensi vuonna toimialan viennin kasvu jatkuu 4 prosentin tahtia.

ETLA arvioi, että toimialan tuotos kasvaa vajaat 6 prosenttia tänä vuonna ja runsaat 5 prosenttia ensi vuonna. Teollisuustuotannon volyyymi-indeksin ja kansantalouden tilinpidon mukaiset tuotokset poikkeavat jonkin verran toisistaan.

Koneiden, metallituotteiden ja kulkuneuvojen valmistus

KONEIDEN JA LAITTEIDEN VALMISTUS

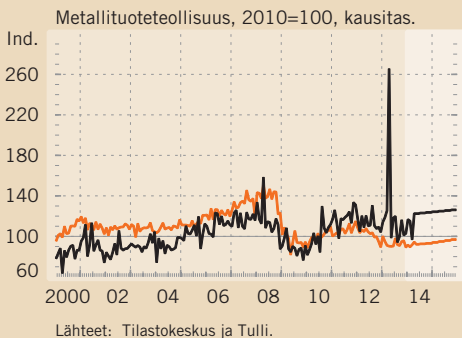
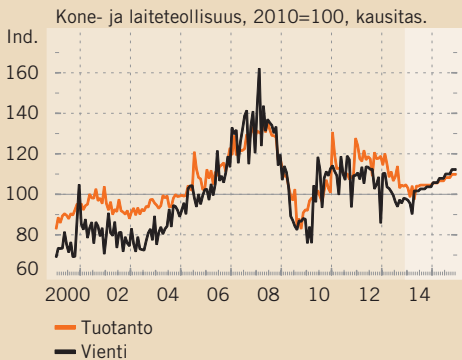
Koneiden ja laitteiden vienti Venäjälle kangertelee

Koneiden ja laitteiden viennin määrä supistui viime vuonna vajaat 7 prosenttia, kun vienti Venäjälle, Ruotsiin, Yhdysvaltoihin, Alankomaihin ja Isoon-Britanniaan väheni. Toimitukset Kiinaan, Saksaan, Ranskaan, Etelä-Koreaan ja Norjaan lisääntyivät.

Koneiden ja laitteiden viennin väheneminen alkoi jo vuoden 2012 puolivälissä, mutta lasku on nyt pysähtynyt. Selvää elpymistä ei kuitenkaan vielä näy.

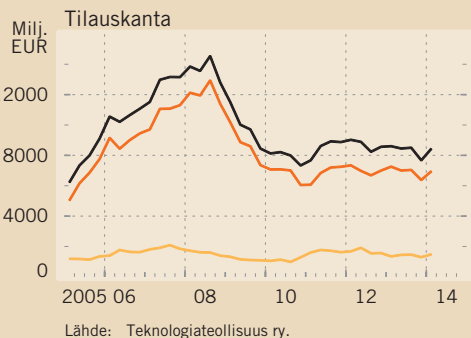
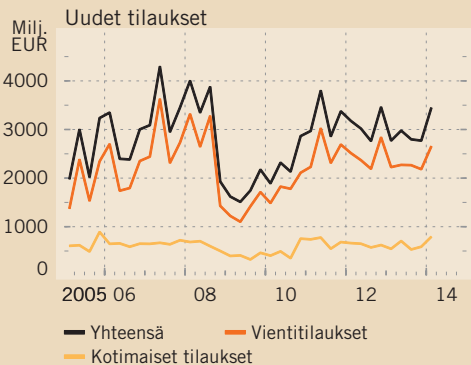
Kaivos-, louhinta- ja rakennuskoneiden osuus koneiteollisuuden viennistä oli vain 15 prosenttia kuluvan vuoden tammi-helmikuussa, koska viennin arvo oli 38 prosentin laskussa vuodentakaisesta. Tavararyhmän tärkeimmät vientimaat olivat USA, Venäjä, Kiina, Ruotsi ja Etelä-Afrikka. Vientimme kaikkiin kärkimaihin oli laskussa. Muiden erikoiskoneiden vienti nousi sen sijaan arvoltaan 8 prosenttia ja niiden osuus oli 12 prosenttia. Nostaja siirtolaitteiden vientitoimitusten arvo supistui 2 prosenttia vuodentakaisesta, niiden osuus oli 11 prosenttia. Moottorien sekä turbiinien viennin arvo nousi 15 prosenttia vuodentakaisesta, ja niiden osuus oli vajaat 11 prosenttia. Maa- ja met-

Vienti ja tuotanto

ETLA S14.1/ad28klm01

Tilaukset

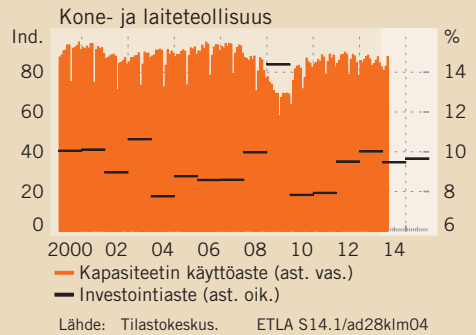
ETLA S14.1/ad28klm02

sätalouskoneiden viennin arvo kasvoi 3 prosenttia. Ryhmän osuus alan viennistä oli runsaat 9 prosenttia. Laakerien ja hammaspyörien vienti oli vahvassa 22 prosentin kasvussa. Niiden osuus oli vajaat 7 prosenttia. Paperikoneiden vienti supistui arvoltaan 54 prosenttia. Viiden suurimman tuoterieman yhteenlaskettu osuus koneiteollisuuden viennistä oli tammi-helmikuussa 58 prosenttia.

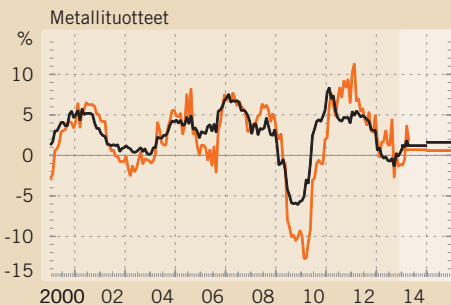
Koneiden ja laitteiden vienti väheni kuluvan vuoden tammi-helmikuussa arvoltaan 12 prosenttia edellisvuodesta. Alan vienti Eurooppaan väheni 3 prosenttia. Maanosan osuus koko toimialan viennistä oli 56 prosenttia. Euroalueen osuus alan viennistä oli 22 prosenttia, vienti sinne väheni 3 prosenttia vuodentakaisesta. Kaikkien EU-maiden osuus oli 38 prosenttia. Vienti EU-maihin lisääntyi 6 prosenttia.

Aasiaan vietyjen tavaroiden arvo oli 29 prosenttia vuodentakaista pienempi, ja sen osuus alan vien-

Kapasiteetin käyttöaste ja investointiaste

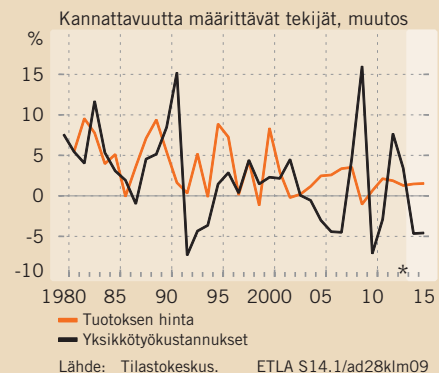
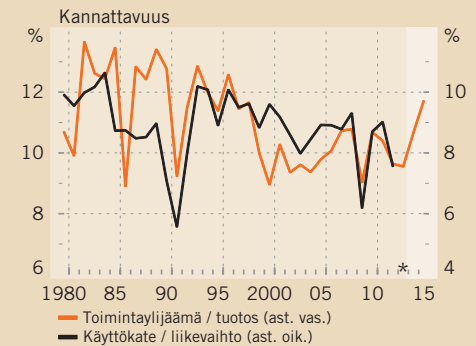

Hintojen muutos

Lähde: Tilastokeskus. ETLA S14.1/ad28klm07

Kannattavuus

nistä oli 20 prosenttia. Vienti Pohjois-Amerikkaan supistui arvoltaan 3 prosenttia (sen osuus oli vajaat 9 prosenttia). Etelä-Amerikan osuus viennistä oli vajaat 5 prosenttia, kun viennin arvo jäi 35 prosenttia edellisvuotista pienemmäksi.

Koneiden ja laitteiden kymmenen tärkeimmän vientimaan osuus koko toimialan viennistä oli tammi-helmikuussa 57 prosenttia. Tärkein vientimaa oli edelleen Venäjä, jonka osuus oli 10 prosenttia. Vienti Venäjälle kuitenkin väheni arvoltaan 25 prosenttia. Yhdysvaltojen, Kiinan ja

Keskeiset tunnusluvut

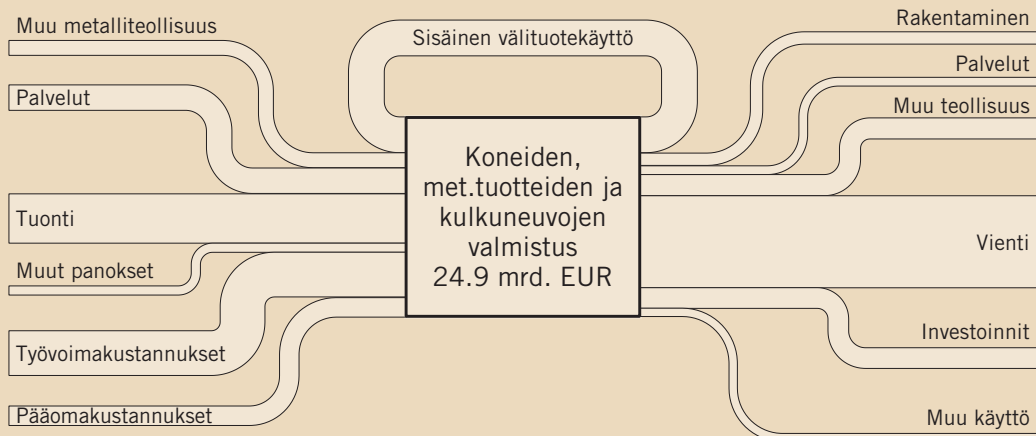
	2010	2011	% -muutos				Keskimäärin	
			2012*	2013 ^E	2014 ^E	2015 ^E	2009→13	2014→18 ^E
Vienti	2.7	-0.5	0.0	-4.7	13	14	-7.8	9
Vientihinta	-0.1	2.3	2.5	1.9	1	0	1.3	1
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	2.6	11.4	-2.5	-6.3	4.7	7.2	-4.8	5.8
- työpanos	-5.6	4.7	0.8	-6.6	-1.7	2.0	-4.1	1.1
- työn tuottavuus	8.7	6.3	-3.3	0.3	6.5	5.1	-0.2	4.7
siitä:								
- pääomavaltaituminen	1.9	-1.4	0.1	2.2	0.5	-0.4	1.9	-0.1
- kokonaistuottavuus	6.6	7.9	-3.4	-1.9	5.9	5.5	-1.8	4.7

Lähteet: Tilastokeskus, Tullihallitus.

Koneiden, met.tuotteiden ja kulkuneuvojen valmistuksen hyödykevirrat vuonna 2012

PANOSKÄYTTÖ

TUOTOS

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

ETLA S14.1/a13i

Ruotsin osuudet olivat vajaat 8 prosenttia. Vienti Kiinaan väheni arvoltaan 49 prosenttia, mutta vienti Ruotsiin lisääntyi 23 prosenttia. Myös vienti Saksaan, Norjaan, Ranskaan ja Etelä-Koreaan väheni viimevuotisesta. Indonesia nousi kymmenen tärkeimmän vientimaan joukkoon.

Koneteollisuus valmistaa mm. voimakoneita, massa- ja paperikoneita, hissejä, nosto- ja siirtolaitteita, maa- ja metsätalouskoneita sekä kaivos- ja louhintakoneita.

Metallituoteteollisuus valmistaa mm. metallirakenteita, höyrykattiloita, lukkoja ja saranoita, työkaluja sekä keskuslämmityskattiloita.

Kulkuneuvojen valmistuksen tärkeimmät tuoteryhmät ovat laivat, autot ja perävaunut.

Toimialan osuus Suomen ¹⁾	%
teollisuuden jalostusarvosta	27.9
bruttokansantuotteesta	5.3
tavaraviennistä	20.1

¹⁾ Käyvin hinnoin vuonna 2012.

Suurimmat yritykset vuonna 2012

	Liikevaihto ¹⁾ , milj. e	Henkilöstö ¹⁾
Metso Oyj	7 504.0	30 600
Kone Oyj	6 276.8	38 500
Wärtsilä Oyj Abp	4 725.0	18 900
Cargotec Oyj	3 327.3	10 500
Konecranes Oyj	2 170.2	11 900

¹⁾ Globaali.

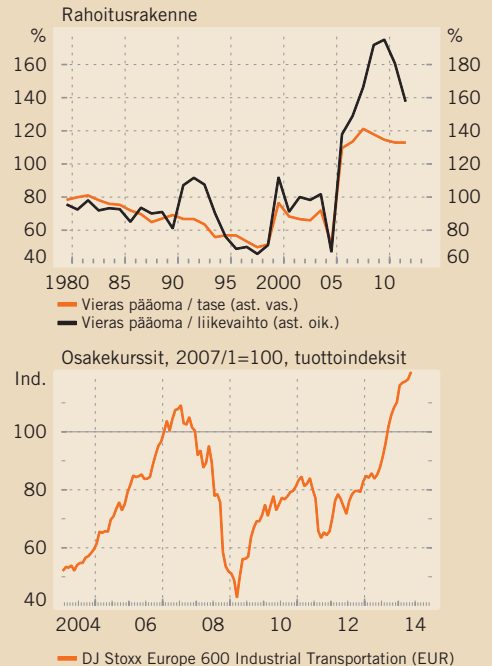
Vientiosuudet alueittain tammi-maaliskuu 2014, %

Ruotsi	13.0	Eurooppa	60.5
Saksa	10.9	- EU28	47.4
Venäjä	9.6	- Euroalue	26.4
Yhdysvallat	6.6	- EFTA	5.9
Kiina	5.2	Pohjois-Amerikka	8.5
Norja	5.1	Etelä-Amerikka	5.3
Ranska	3.5	Lähi- ja Keski-itä	2.7
Brasilia	2.8	Kaukoitää	16.5
Viro	2.7	Afrikka	3.3
Alankomaat	2.7	Oseania	2.2

Kone- ja metallituoteteollisuuden uusien vientitilausten arvo nousi tammi-maaliskuussa 19 prosenttia vuodentakaisesta ja 22 prosenttia edellisestä neljänneksestä. Vientitilauskanta oli maaliskuun lopulla kuitenkin 4 prosenttia alemmalla tasolla kuin vuotta aiemmin. Koneiden ja laitteiden vientimäärän arvioidaan kääntyvän 2 prosentin kasvuun tänä vuonna. Ensi vuonna kasvuvauhdin odotetaan kiihtyvän 7 prosenttiin.

Alan tuotanto väheni kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa teollisuustuotannon volyyymi-indeksin mukaan 12 prosenttia vuodentakaisesta. Yleiskäyttöön tarkoitettujen voimakoneiden valmistus kuitenkin kasvoi runsaat 2 prosenttia ja maa- ja metsätalouskoneiden valmistus kohoisi 12 prosenttia. Koneiden ja laitteiden tuotannon arvioidaan kääntyvän vajaan 3 prosentin kasvuun tänä vuonna. Ensi vuonna tuotanto kasvaa noin 6 prosentin vauhtia.

Rahoitusrakenne ja osakekurssit

Lähteet: Tilastokeskus, Bloomberg. ETLA S14.1/ad28klm10

METALLITUOTTEIDEN VALMISTUS

Metallituotteiden vienti tärkeimmälle markkina-alueelle – Eurooppaan – on vielä laskussa

Eurooppa on metallituotteiden tärkein markkina-alue. Sen osuus oli kuluvan vuoden tammi-helmikuussa 71 prosenttia alan viennistä. Euroalueen osuus oli 22 prosenttia ja muiden EU-maiden 28 prosenttia.

Metallituotteiden viennin arvo väheni tammi-helmikuussa prosentin vuotta aikaisemmasta. Vienti Eurooppaan väheni arvoltaan 10 prosenttia. Toimitukset EU-maihin pysyivät kokonaisuudessaan edellisvuoden lukemissa, mutta vienti euroalueelle jäi arvoltaan 5 prosenttia edellisvuotista pienemmäksi.

Vienti Aasiaan (pl. Lähi- ja Keski-itä) nousi 55 prosenttia, ja sen osuus alan viennistä oli vajaat 11 prosenttia. Toimitukset Etelä-Amerikkaan kohosivat 222 prosenttia, ja alueen osuus oli runsaat 9 prosenttia.

Metallituotteiden vienti Pohjois-Amerikkaan väheni kuluvan vuoden tammi-helmikuussa 17 prosenttia, ja alueen vientiosuus oli vajaat 5 prosenttia. Toimitukset Lähi- ja Keski-itään laskivat 41 prosenttia viimevuotisesta, ja alueen osuus oli vajaat 3 prosenttia.

Arvioimme maaliskuussa, että metallituotteiden viennin määrä jää tänä vuonna edellisvuoden lukemiin, mutta kasvaa ensi vuonna 2 prosenttia tämänvuotisesta.

Alan tuotanto supistui teollisuustuotannon volyyymi-indeksin mukaan tammi-maaliskuussa 5 prosenttia vuodentakaisesta. Metallisäiliöiden ja altaiden valmistus oli voimakkaassa laskussa, mutta metallien takominen ja puristaminen nousi tuntuvasti. Metallituotteiden tuotanto kasvaa tänä vuonna 3 prosenttia ja ensi vuonna runsaat 5 prosenttia.

KULKUNEUVOJEN VALMISTUS

Matkustajalaivojen osuus koko maailman laivanrakennuksen tuotannosta on pieni

Maailman johtavat laivanrakennusmaat ovat Kiina, Etelä-Korea ja Japani. Kiinan osuus maailman laivanrakennuksen tuotannosta (mitattuna bruttotonneissa) oli 37 prosenttia vuonna 2013. Etelä-Korean osuus oli 35 prosenttia, Japanin 21 prosenttia. Euroopan osuus oli vain runsaat 2 prosenttia ja muiden maiden runsaat 5 prosenttia.

Matkustajalaivojen osuus kaikista koko maailmassa valmistuneista laivoista oli 0.8 prosenttia vuonna 2013. Eurooppalaiset ovat tähän asti hallinneet risteilyalusten ja automatkustajalaivojen markkinoita, mutta Aasian maiden telakat ovat entistä enemmän pyrkimässä näille markkinoille. Valtaosa Aasian tuotannosta on kuitenkin bulkialuksia, tankkereita, tavallisia rahtilaivoja sekä konttilaivoja. Kiinassa oli vuonna 2012 153 telakkaa, Etelä-Koreassa 18 ja Japanissa 45 telakkaa. Euroopan maista Saksassa on 6 telakkaa, Italiassa 7 ja Norjassa 17 telakkaa. Kiina oli vuonna 2012 bulkialusten maailmanlaajuinen markkinajohtaja, kun taas Etelä-Korea oli konttialusten ja tankkereiden markkinajohtaja.

Suomessa toimiva laivanrakennusyhtiö STX on yksi maailman suurimmista laivanrakentajista. STX työllistää vajaat 15 000 henkilöä 15 telakalla 6 maassa (Brasilia, Suomi, Ranska, Norja, Romania ja Vietnam). STX Europe työllistää noin 5 000 henkilöä. Alihankinnassa työskentelevien määrä on 2000-luvun alusta lähtien maailmanlaajuisesti ollut selvästi suurempi kuin telakoiden työntekijämäärä.

Meriteollisuus työllistää Suomessa noin 21 000 henkilöä. Telakoiden lisäksi siihen kuuluvat meriteknisen alan kokonaistoimittajat, laivasuunnittelutoimistot, järjestelmä-, laite- ja materiaalitoyttajat sekä offshore-teollisuus.

STX Europe on Suomessa ja Ranskassa erikoistunut risteilijöiden ja lauttojen valmistukseen. Maailman johtavat risteilijöiden valmistajat ovat

STX Europe, Fincantieri Italiassa ja Meyer Werft Saksassa.

Takavuosina laiva maksoi vuodessa selvästi enemmän kuin siinä käytettävä polttoaine lasketuna päiväkustannuksina, mutta vuonna 2010 tilanne muuttui ja tänä päivänä polttoainekustannukset ovat suuremmat kuin laivan hinta. Polttoainekustannukset ovat nousseet nopeasti ja samanaikaisesti laivojen hinnat ovat alentuneet tuntuvasti. Alalla tähdätään siksi uusiin polttoainetta säästäviin ratkaisuihin.

Laivanrakennuksen tulevaisuuden haasteita ovat muun muassa ylikapasiteetti, matalammat hinnat, pienemmät tilauskannat, uusien tilausten rajoitus ja lisääntyvä sääntely.

Telakkateollisuus on alkuvuonna saanut kaksi uutta tilausta

STX Finland ilmoitti viime vuoden syyskuussa, että toiminta Rauman telakalla päättyy ja laivanrakentaminen keskitetään Turun telakalle. Päätöksen taustalla ovat kannattavuusongelmat ja alan koveneva kilpailu. Nyt saksalainen Meyer Werft ja Suomen valtio neuvottelevat Turun telakan ostamisesta eteläkorealaiselta STX:ltä.

Rajavartiolaitoksen joulukuussa 2011 tilaama ulkovartiolaiva luovutettiin toukokuun alussa Rauman telakalta. Venäjän kuljetusministeriö tilasi niinkään joulukuussa 2011 Archtech Helsinki Shipyard Oy:ltä ja Yantar Shipyardilta monitoimipelastusaluksen. Alus toimitetaan tilaajalle lähiaikoina.

Telakkateollisuuden tilauskanta on edelleen heikko. Tänä vuonna toimitetaan risteilyalus ja ensi vuonna sisarus sekä jäänmurtaja. Lisäksi toimitetaan jäätämurtava huoltoalus sekä perusjäänmurtaja vuonna 2016.

Saksalainen TUI Cruises tilasi syyskuussa 2011 Turun telakalta risteilijän. Alus luovutettiin toukokuussa 2014. Varustamo tilasi marraskuussa 2012 toisen risteilijän. Sisarus toimitetaan keväällä 2015.

Archtech Helsinki Shipyard Oy rakentaa yhteistyössä Viipurin telakan kanssa jäänmurtajan. Alus luovutetaan Venäjän liikenneministeriölle elokuussa 2015.

Liikennevirasto tilasi kuluvan vuoden helmikuussa perusjäänmurtajan Helsingin telakalta. Hanke on saanut EU-tukea. Alus valmistuu vuoden 2016 alussa.

Sovcomflot tilasi puolestaan huhtikuussa Archtech Helsinki Shipyardilta jäätämurtavan huoltoaluksen, jonka toimitusajankohta on kesäkuu 2016.

Suuret Oasis 3 ja Oasis 4 -risteilijät rakennetaan Ranskan STX-telakalla eikä Suomessa kuten kaksi ensimmäistä Oasis-luokan alusta. Monet suomalaiset alihankkijat hyötyvät silti risteilijätaluksista. Ainakin noin 20 suomalaisyritystä solmi alihankintasopimuksen ranskalaistelakan kanssa, kun Oasis 3 tilattiin. Alihankinnan osuus risteilijän arvosta on noin 80 prosenttia, joten myös monet suomalaiset yritykset hyötyvät pitkälti sen rakentamisesta, varsinkin kun niillä on aikaisempaa kokemusta samanlaisesta projektista. Tämä on hyvä esimerkki siitä, että varsinaisen tilauksen menettäminen ei kaada koko alihankintaverkostoa.

Uusien henkilöautojen rekisteröinnit lisääntyivät tammi-maaliskuussa lähes kaikissa EU-maissa

Koko maailman henkilöautojen tuotanto on noussussa. Vuosien 2008 ja 2009 taantuma ohitettiin selvästi jo vuonna 2010. Vuonna 2011 henkilöautojen tuotanto kasvoi 2.9 prosenttia, vuonna 2012 5.2 prosenttia ja viime vuonna 3.7 prosenttia. EU:ssa tuotantomäärä ei kuitenkaan vielä ole noussut takaisin taantumaa edeltäneelle vuoden 2007 tasolle.

EU-maiden henkilöautojen tuotanto jäi viime vuonna edellisvuoden lukemiin. Amerikan tuotanto nousi 3 prosenttia, Aasian ja Oseanian yhteenlaskettu tuotanto kasvoi 5.9 prosenttia ja Afrikan tuotanto kohosi 7.4 prosenttia.

Kiina nousi maailman suurimmaksi henkilöautojen tuottajamaaksi vuonna 2012. Viime vuonna sen osuus koko maailman henkilöautojen tuotannosta oli 27.6 prosenttia. Japanin osuus laski runsaan prosenttiyksikön 12.5 prosenttiin. Saksa oli kolmanneksi suurin tuottaja, sen osuus oli 8.3 prosenttia. Yhdysvallat oli neljännellä sijalla 6.6 prosentin osuudella. Etelä-Korea oli viidenneksi suurin tuottajamaa, sen osuus oli 6.3 prosenttia. Kymmenen suurimman tuottajamaan joukkoon kuuluvat myös Intia 4.8 prosentin osuudella ja Brasilia 4.2 prosentin osuudella. Venäjän osuus henkilöautojen tuotannosta laski 3.1 prosentista vuonna 2012 2.9 prosenttiin vuonna 2013. Meksikon osuus tuotannosta oli viime vuonna 2.7 prosenttia ja Espanjan 2.6 prosenttia.

Koko maailman moottoriajoneuvojen yhteenlaskettu tuotanto lisääntyi 3.7 prosenttia vuonna 2013. Kaikkien moottoriajoneuvojen tuotannosta EU-maiden osuus oli 18.5 prosenttia. Amerikan osuus 24.2 prosenttia ja Aasian ja Oseanian yhteenlaskettu osuus 52.5 prosenttia. Yhdysvallat, Kiina, Japani, Kanada ja Thaimaa ovat suurimmat pakettiautojen, kuorma-autojen ja linja-autojen valmistajat. Japanin ja Kanadan tuotanto oli viime vuonna laskussa. EU:ssa pakettiautojen, kuorma-autojen ja linja-autojen tuotantomäärä ei vielä ole noussut takaisin taantumaa edeltäneelle vuoden 2007 tasolle.

Kolme neljäsosaa koko maailman moottoriajoneuvojen valmistuksesta on henkilöautojen tuotantoa. EU-maiden vastaava luku on 90 prosenttia.

Euroopassa on vajaat 300 autotehdasta. Autojen suurimmat markkina-alueet Euroopassa ovat Saksa, Iso-Britannia, Ranska, Italia ja Venäjä. Pienten autojen osuus myydyistä uusista autoista oli 35 prosenttia vuonna 2012. Euroopassa valmistetuista henkilöautoista 8.1 prosenttia vietiin Venäjälle.

EU:ssa uusien henkilöautojen rekisteröinnit lisääntyivät kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa 8.4 prosenttia viimevuotisesta. Uusien autojen kysyntä väheni vain Belgiassa, Luxemburgissa

ja Alankomaissa. Uusien henkilöautojen rekisteröinnit kohosivat yli 20 prosenttia Bulgariassa, Kroatiassa, Unkarissa, Irlannissa, Latviassa, Liettuassa, Puolassa, Portugalissa ja Ruotsissa.

Moottoriajoneuvojen vienti Suomesta on vahvassa kasvussa

Maailmanlaajuisesti henkilöautojen kysyntä on kasvussa, joten myös Suomella on hyviä mahdollisuuksia lisätä tuotantoaan ja vientiään.

Suomen moottoriajoneuvojen viennistä 22 prosenttia oli viime vuonna henkilöautojen vientiä. Näistä yli puolet meni Saksaan.

Uudenkaupungin autotehdas ja Daimler AG sopivat heinäkuussa 2012 Mercedes-Benz A-sarjan autojen valmistamisesta. Sarjatuotanto aloitettiin viime vuoden elokuun lopulla. Nyt tuotantoa on nostettu kahteen työvuoroon. Vuodesta 2013 vuoteen 2016 autoja aiotaan valmistaa yli 100 000 kappaletta.

Uudessakaupungissa valmistetaan myös Garia Golf -sähköautoja. Valmistusmäärät ovat kuitenkin pienet. Valmet Automotive ja venäläinen Marussia Motors allekirjoittivat maaliskuussa 2012 sopimuksen B2-urheiluauton valmistuksesta. Tuotanto Uudessakaupungissa ei ole vielä käynnistynyt. Tuotantotavoite on useita satoja autoja vuodessa.

Suomen moottoriajoneuvojen, perävaunujen ja puoliperävaunujen viennin arvo nousi kuluvan vuoden tammi-helmikuussa 62 prosenttia vuodentakaisesta. Henkilöautojen osuus oli 45 prosenttia, vähintään 10 henkilön kuljettamiseen tarkoitettujen moottoriajoneuvojen osuus 3 prosenttia, tavarankuljettukseen tarkoitettujen moottoriajoneuvojen osuus 17 prosenttia, erikoismoottoriajoneuvojen osuus 9 prosenttia, perävaunujen ja puoliperävaunujen osuus 6 prosenttia sekä moottoriajoneuvojen osien ja tarvikkeiden osuus 10 prosenttia.

Henkilöautojen vienti Suomesta oli huipussaan vuosina 2006–2008, jolloin suurin osa oli jälleen-

vientiä Venäjälle. Vuonna 2008 vietiin 121 503 kappaletta henkilöautoja, mutta niiden vienti putosi 35 422 kappaleeseen vuonna 2009 ja vuonna 2012 henkilöautoja vietiin vain 9 157 kappaletta. Viime vuonna henkilöautojen vienti nousi 16 308 kappaleeseen.

Autojen jälleenvienti Suomen kautta Venäjälle pysyy myös lähivuosina vähäisenä. Kun uusi Laukaansuun suursatama (Ust-Lugan satama) Pietarin lähistöllä otettiin käyttöön, autojen tuonti suoraan Venäjälle lisääntyi. Lisäksi Venäjän vuonna 2009 asettamat autojen tuontitullit, taloustaantuma sekä lisääntynyt autojen tuotanto Venäjällä pitävät autojen vientimäärät Suomesta Venäjälle matalalla tasolla.

Henkilöautojen vienti kohosi kuluvan vuoden tammi-helmikuussa arvoltaan 344 prosenttia viimevuotisesta. Vienti Saksaan nousi 4 255 prosenttia. Henkilöautojen viennistä meni Saksaan

78 prosenttia, Viroon vajaat 8 prosenttia, Liettuaan vajaat 4 prosenttia, Puolaan 3 prosenttia, Latviaan runsaat 2 prosenttia ja Belgiaan runsaat 2 prosenttia. Venäjän osuus oli vain 0.2 prosenttia.

Moottoriajoneuvojen osuus kulkuneuvoteollisuuden viennin arvosta oli viime vuonna 59 prosenttia ja muiden kulkuneuvojen osuus 41 prosenttia.

Kulkuneuvojen vienti kasvaa tänä vuonna vajaat 60 prosenttia. Moottoriajoneuvojen vientimäärän odotetaan kasvavan noin 90 prosenttia ja laivateollisuuden vajaat 15 prosenttia viimevuotisesta. Kulkuneuvoteollisuuden tuotanto kasvaa 25 prosenttia.

Laivateollisuuden vienti kasvaa ensi vuonna noin 35 prosenttia ja moottoriajoneuvojen vienti runsaat 30 prosenttia tämänvuotisesta. Koko kulkuneuvoteollisuuden vienti kasvaa noin 35 prosenttia ja tuotanto 21 prosenttia.

Paperiteollisuus

SÄHKÖISEN MEDIAN YLEISTYMINEN VÄHENTÄÄ PAINOPAPERIN KYSYNTÄÄ PYSYVÄSTI

Suomen paperiteollisuuden viennistä noin 70 prosenttia menee Euroopan markkinoille. Alan näkymät riippuvat siten pitkälti Euroopan taloudellisesta tilanteesta. Taantumana paino- ja kirjoituspaperin kysyntä on vähentynyt. Lisäksi sähköisen median merkitys on kasvanut painetun median kustannuksella, mikä pysyvästi vähentää painopaperin tarvetta. Tämä rakenteellinen muutos jatkuu vielä useita vuosia. Paino- ja kirjoituspaperin kysynnän lasku jatkuu siis Euroopassa, vaikka talous elpyykin. Paperiteollisuuden rakennemuutos alkoi Yhdysvalloista. Siellä luku- ja muun sähköisen median käyttö on lisääntynyt voimakkaasti.

Kartongin ja pakkausmateriaalien kysyntä on sen sijaan noussut. Tähän vaikuttaa verkkokaupan lisääntyminen. Pakkauskartongin kysyntä on vahvaa varsinkin Aasiassa, missä teollisuus- ja kulutustavaroiden valmistus on lisääntynyt.

Myös pehmopaperin kysyntä on kasvussa. Aasiassa sitä kulutetaan jo enemmän kuin Pohjois-Amerikassa. Sellun kysyntätilanne on hyvä. Joillakin markkina-alueilla kierrätyspaperin saatavuus on heikentynyt painopapereiden vähentyneen kulutuksen myötä. Tämä on lisännyt sellun kysyntää.

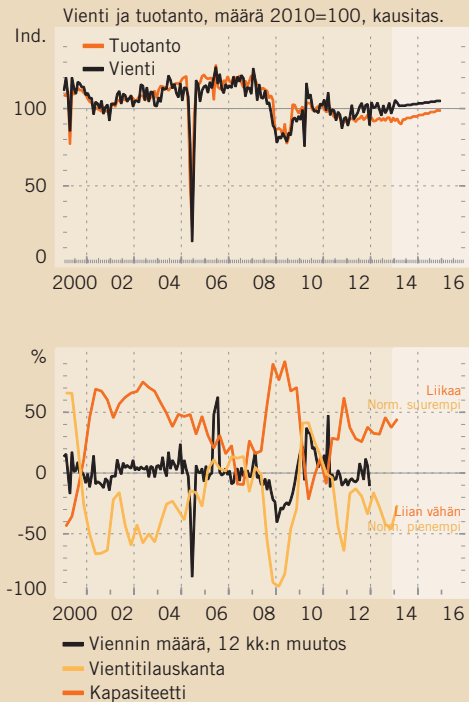
Sähköinen viestintä on valtaamassa alaa nyt myös kehittyvillä markkinoilla. Varsinkin Japanissa ja Etelä-Koreassa sen suosio on suuri. Kiinassa on selviä merkkejä siitä, että paino- ja kirjoituspaperin kysyntä kasvaa aiempaa hitaammin. Mainonta on löytänyt uuden kanavan ja osittain siirtynyt sähköiseen mediaan.

Maailmanlaajuisesti paperiteollisuuden tuotanto on enenevässä määrin siirtymässä Aasiaan ja Etelä-Amerikkaan lähemmäs markkinoita. Aa-

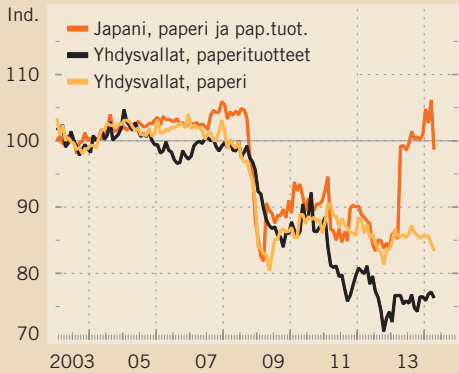
Hintojen muutos

Vienti, tuotanto ja tilaukset

Kansainvälinen toimialakehitys, tuotannon määrä, 2003=100

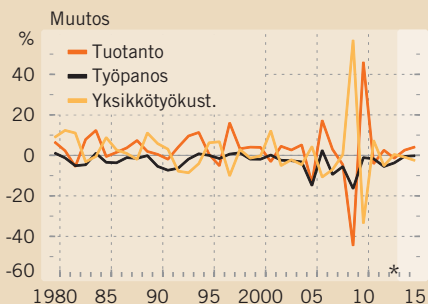
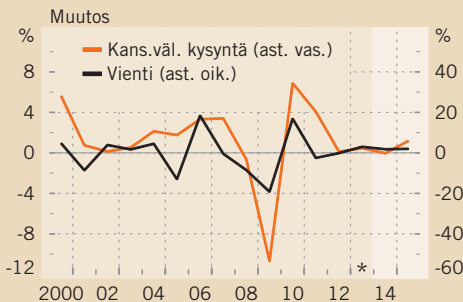
sian osuus koko maailman paperin ja kartongin kulutuksesta on yli 40 prosenttia. Myös Kiinasta viedään paperia länsimarkkinoille, mikä kiristää kilpailua.

Kiina nousi vuonna 2009 paperin ja kartongin suurimmaksi tuottaja- ja kuluttajamaaksi. Pakkauskartongin ja pakkauspaperin osuus Kiinan paperin ja kartongin kulutuksesta ja tuotannosta on noin 70 prosenttia. Kiinasta tuli paperin ja kartongin nettoviejä vuonna 2007.

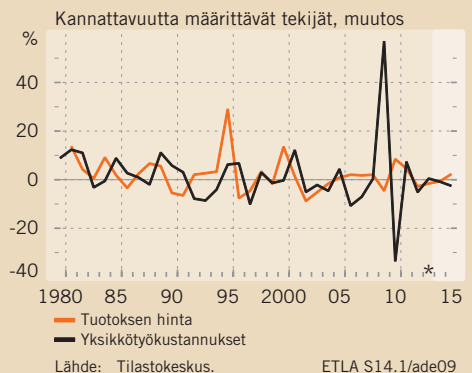
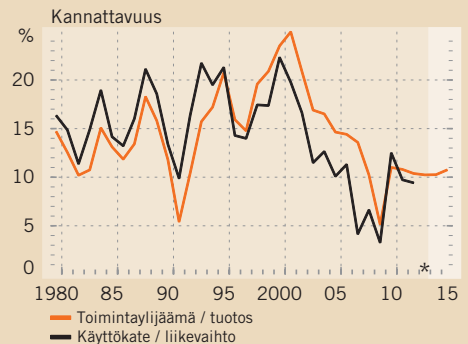
SUOMALAISET METSÄTEOLLISUUSYRITYKSET KUULUVAT MAAILMAN SUURIMPIEN JOUKKON

Maailman suurimmat paperin ja kartongin tuottajamaat ovat Kiina, USA, Japani, Saksa, Ruotsi, Etelä-Korea, Kanada, Suomi, Brasilia ja Indonesia. Kiinan osuus koko maailman paperin ja

Kysyntä, vienti ja tuotanto

Kannattavuus

kartongin tuotannosta oli 26 prosenttia vuonna 2012. Yhdysvaltojen osuus oli 19 prosenttia. Suurimmat massan tuottajamaat ovat Yhdysvallat, Kiina, Kanada, Brasilia, Ruotsi, Suomi, Japani, Venäjä, Indonesia ja Chile. Yhdysvaltojen osuus maailman kokonaistuotannosta oli 30 prosenttia vuonna 2012 ja Kiinan 11 prosenttia. Maailman

suurimmat metsäteollisuusyrietykset ovat International Paper, Kimberly-Clark, Procter & Gamble, Oji Paper, Stora Enso ja UPM-Kymmene.

Euroopan suurimmat metsäteollisuusyrietykset ovat Stora Enso, UPM-Kymmene, SCA, Smurfit Kappa Group, Mondi ja Metsä Group. Saksan

Keskeiset tunnusluvut

	2010	2011	% -muutos				Keskimäärin	
			2012*	2013 ^E	2014 ^E	2015 ^E	2009→13	2014→18 ^E
Vienti	16.9	-2.5	-0.1	3.0	2	2	-1.1	2
Vientihinta	5.2	6.6	-2.3	-2.0	-1	0	1.0	0
<i>Tuottavuuden osatekijät</i>								
Tuotanto (arvonlisäys)	46.0	-4.1	2.5	-1.4	2.5	4.1	-4.7	2.9
- työpanos	-1.1	-1.7	-5.5	-3.7	-0.5	-0.2	-5.7	-0.1
- työn tuottavuus	47.7	-2.4	8.5	2.4	3.1	4.3	4.5	3.0
siitä:								
- pääomavaltaituminen	-1.1	-1.1	1.6	-0.3	-1.7	-1.7	0.9	-1.7
- kokonaistuottavuus	49.3	-1.4	6.8	2.8	4.9	6.1	4.1	4.7

Lähteet: Tilastokeskus, Tullihallitus.

Paperiteollisuuden hyödykevirrat vuonna 2012

PANOSKÄYTTÖ

Metsätalous
Kemia
Energia
Liikenne
Tuonti
Muut panokset
Työvoimakustannukset
Pääomakustannukset

Sisäinen välituotekäyttö

Paperi-
teollisuus
13.3 mrd. EUR

TUOTOS

Muu teollisuus

Vienti

Palvelut

Muu käyttö

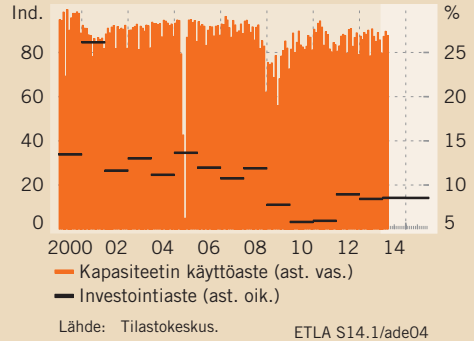
Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

ETLA S14.1/a13d

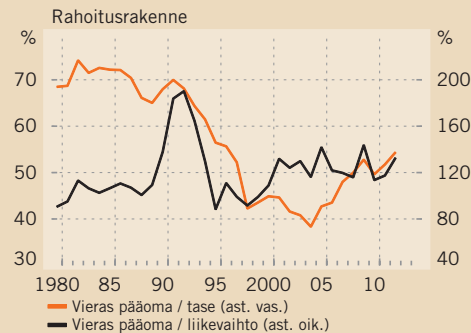
osuus Euroopan paperin ja kartongin tuotannosta vuonna 2012 oli 25 prosenttia, Suomen 12 prosenttia, Ruotsin 12 prosenttia, Italian 9 prosenttia ja Ranskan 9 prosenttia. Paino- ja kirjoituspapereiden osuus tuotannosta oli 44 prosenttia, pakkausmateriaalien osuus oli niinkään 44 prosenttia, pehmopapereiden osuus 7 prosenttia ja muiden papereiden osuus 5 prosenttia. Paino- ja kirjoituspapereiden tuotantomäärä väheni Euroopassa 4 prosenttia vuonna 2012 ja kulutus 7 prosenttia edellisvuodesta.

Euroopassa paperin ja kartongin tuotanto väheni vuonna 2012 noin 2 prosenttia ja kulutus niinkään 2 prosenttia. Pohjois-Amerikassa kulutus väheni 3 prosenttia. Afrikassa se lisääntyi 4 prosenttia, Oseaniassa 2 prosenttia ja Aasiassa prosentin. Koko maailmassa kulutus väheni prosentin.

Kapasiteetin käyttöaste ja investointiaste

Rahoitusrakenne ja osakekurssi

Toimiala valmistaa sellua, paperia ja kartonkia.

Toimialan osuus Suomen ¹⁾	%
teollisuuden jalostusarvosta	8.8
bruttokansantuotteesta	1.7
tavaraviennistä	15.4

¹⁾ Käyvin hinnoin vuonna 2012.

Suurimmat yritykset vuonna 2012

	Liikevaihto ¹⁾ , milj. e	Henkilöstö ²⁾
UPM-Kymmene Oyj	9 976.0	17 004
Stora Enso Oyj	9 067.7	21 914
Metsä Group	4 364.0	7 190
Sappi Finland Operations Oy	503.8	612
Walki Group Oy	286.6	969

¹⁾ Konserni pl. puutuoteteollisuus ja muut toiminnot.

²⁾ Globaali.

Vientiosuudet alueittain tammi-maaliskuu 2014, %

Saksa	18.0	Eurooppa	71.2
Iso-Britannia	8.8	- EU28	61.0
Kiina	6.2	- Euroalue	40.9
Yhdysvallat	6.1	Pohjois-Amerikka	6.3
Belgia	5.8	Etelä-Amerikka	2.7
Venäjä	5.7	Lähi- ja Keski-itä	2.1
Puola	4.9	Kaukoitää	12.2
Italia	4.7	Afrikka	2.7
Espanja	4.5		
Ruotsi	3.4		

Suomalaisten metsäteollisuusyritysten paperin ja kartongin tuotantokapasiteetista 61 prosenttia oli vuonna 2011 Suomen ulkopuolella – 53 prosenttia Euroopassa, 5 prosenttia Kiinassa, 2 prosenttia Yhdysvalloissa ja prosentti Brasiliassa. Paperiteollisuus työllistää Suomessa noin 22 000 henkilöä.

TUOTANTOKAPASITEETTIA SULJETAAN SAMANAIKaisesti KUIN INVESTOIDAAN UUTEEN

Metsäyhtiöt ovat jo useita vuosia sulkeneet tehtaita ja tuotantolinjoja vähentääkseen rakenteellista ylikapasiteettia ja parantaakseen liiketoiminnan kannattavuutta. Varsinkin päälystetyn aikakauslehtipaperin ja sanomalehtipaperin tuotantokapasiteettia on vähennetty, mutta myös sellun tuotantolinjoja on suljettu. Heikon kannattavuuden takia tuotantoa on lopetettu myös muualla kuin Suomessa.

Viimeisen vuoden aikana Euroopassa on suljettu paljon päälystetyn hienopaperin ja päälystetyn aikakauslehtipaperin valmistuskapasiteettia. Myös päälystämättömän hienopaperin kapasiteetti on vähentynyt. Ruotsista poistuu taivekartongin kapasiteettia. Ranskassa UPM sulki Docellesin paperitehtaan kuluvan vuoden tammi-kuussa. Toisella neljänneksellä Stora Enso sulki Veitsiluodossa päälystettyä aikakauslehtipaperia valmistaneen koneen. Paperikoneen vuosikapasiteetti oli noin 2 prosenttia koko Euroopan päälystetyn aikakauslehtipaperin kapasiteetista. Stora Enso on lisäksi myymässä erikoispaperia ja päälystettyä hienopaperia valmistavan tehtaansa Uetersenissa Saksassa. Euroopassa tuotantokapasiteetti ylittää edelleen kysynnän, siitä huolimatta että kapasiteettia on suljettu.

Rakennemuutoksen takia investoidaan myös uusiin tuotantolinjoihin, vaikka tuotantokapasiteettia samanaikaisesti vähennetään. UPM aikoo kasvattaa sellun tuotantokapasiteettia 10 prosentilla tämän ja seuraavan kahden vuoden aikana. Yhtiö on ilmoittanut investoivansa 160 miljoonaa euroa Kymin sellutehtaaseen. Uusi tuotantokapasiteetti otetaan käyttöön vuoden 2015 viimeisellä neljänneksellä. Oulussa Stora Enso investoi 14 miljoonaa

naa euroa sellutehtaan uudistamiseen. Investointi valmistuu vuoden 2015 loppuun mennessä.

Varkauden tehtaalla Stora Enso investoi 110 miljoonaa euroa hienopaperikoneen muuntamiseen. Aikomuksena on tuottaa ensikuituun pohjautuvaa aaltopahvin raaka-ainetta. Uusi kone otetaan käyttöön vuoden 2015 viimeisellä neljänneksellä. Sunilan sellutehtaalla Stora Enso investoi 32 miljoonaa euroa biojalostamon rakentamiseen. Tuotanto käynnistyy vuoden 2015 alussa. Metsä Groupin suunnitelmiin kuuluu puolestaan biotuotetehtaan rakentaminen Äänekoskelle. Tehdasinvestointi on suuruudeltaan 1.1 miljardia euroa ja sen käyttöönottovuosi on 2017. Jos hanke toteutuu suunnitellusti, se on metsäteollisuuden kaikkien aikojen suurin investointi Suomessa.

UPM Raflatac lisää filmitarralaminaatin tuotantokapasiteettia Puolassa investoimalla 13 miljoonaa euroa uuteen päälystyslinjaan, joka otetaan käyttöön vuoden 2015 ensimmäisellä neljänneksellä. Samanaikaisesti arkkipäälystys lopetetaan Espanjan Polinyan tehtaalla ja keskitetään Puolaan.

Kiinaan rakennetaan vuosina 2013–2016 paljon uutta paperi- ja kartonkikapasiteettia. Esimerkiksi Stora Enso investoi 760 miljoonaa euroa kuluttajapakkauskartonkitehtaan rakentamiseen Guangxissa Kiinassa. Tuotanto käynnistyy vuoden 2016 alussa. Myöhemmin rakennetaan sellutehdas. UPM Raflatac investoi 14 miljoonaa euroa tarralaminaatin tuotantokapasiteettiin Kiinan ja Malesian tehtailla. UPM:n Kiinan Changshun tehtaalla uusi kone, joka valmistaa päälystämättömiä hienopapereita ja tarran taustapapereita, otetaan käyttöön vuoden 2015 loppuun mennessä.

KUSTANNUKSET NOUSEVAT LÄHIVUOSINA

Laivojen polttoaineiden rikkipitoisuuden enimmäisraja laskee 0.1 prosenttiin vuoden 2015 alusta Itämeren, Pohjanmeren ja Englannin kanalin alueella. EU:n rikkidirektiivin voimaantulo aiheuttaa suomalaiselle metsäteollisuudelle vähintään 200 miljoonan euron vuosittaiset lisäkustannukset, koska valtaosa toimituksista menee meriteitse. Käytännössä joudutaan siirtymään

raskaasta polttoöljystä laivapolttoaineena diesel-polttoaineeseen. Rikkidirektiivin myötä tarvitaan suuria investointeja laivakalustoon ja infrastruktuuriin. Niiden toteuttaminen vie kuitenkin vuosia. Rikkidirektiivistä aiheutuvia nousevia rahtikustannuksia pitäisi kompensoida poistamalla väylämaksuja ja tavaraliikenteen rataveroa.

Kolmas päästökauppakausi alkoi vuoden 2013 alussa. Päästöoikeuksia jaetaan nyt huutokaupalla. EU:ssa metsäteollisuus luetaan tällä hetkellä hiilivuototoimialaksi, ja se saa siksi ilmaisia päästöoikeuksia. Kustannusten nousu olisi suuri uhka alan toimintaedellytyksille. Päästökaupan lisäkustannuksia ei voida siirtää paperin hintoihin, jotka määräytyvät maailmanmarkkinoilla. Maailman laajuisesti sitova ilmastopöytä valmistuu vuonna 2015, mutta astuu voimaan vasta vuonna 2020. Vain kolmannes maailman paperiteollisuuden tuotannosta kuuluu tällä hetkellä päästövähennysvelvoitteiden piiriin. EU:n keskeiset kilpailijamaat jäävät siten sitovien ilmastovelvoitteiden ulkopuolelle.

VIENTI SAKSAAN, YHDYSVALTOIHIN JA BELGIAAN VÄHENI VUODEN ALUSSA

Paperiteollisuus on viennin arvo-osuuksilla mitattuna toiseksi suurin toimiala. Alan vienti kääntyi jo viime vuonna 3 prosentin kasvuun. Kasvu tuli lähinnä kartongin ja sellun lisääntyneestä viennistä. Sellun tuotanto nousi viime vuonna 4 prosenttia. Tuotannosta 40 prosenttia meni vientiin.

Kartongin tuotanto kasvoi viime vuonna 7 prosenttia, kun taas paino- ja kirjoituspaperin tuotanto väheni 5 prosenttia. Paino- ja kirjoituspaperin tuotantomäärät olivat huipussaan vuonna 2006. Vuonna 2009 tuotantomäärä putosi voimakkaasti, ja tämän jälkeen lasku on jatkunut. Vuonna 2013 paino- ja kirjoituspaperin tuotantomäärä oli samalla tasolla kuin 1990-luvun alussa. Paino- ja kirjoituspaperin osuus tuotannosta oli kuitenkin viime vuonna vielä 59 prosenttia, eli huomattavasti suurempi kuin Euroopassa keskimäärin. Kartongin osuus oli 28 prosenttia ja muun paperin 13 prosenttia.

Paperiteollisuuden viennin arvo nousi kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa prosentin vuodentakaisesta. Vientihinnat puolestaan laskivat tammi-huhtikuussa keskimäärin prosentin vuodentakaisesta. Hintojen aleneminen heikentää alan kannattavuutta. Kuukausittaiset vientimäärät ovat yhtäjaksoisesti kasvaneet marraskuusta asti. Viennin määrä nousi kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa vajaat 2 prosenttia viimevuotisesta.

Toimialan kymmenen tärkeimmän vientimaan osuus koko toimialan viennistä oli tammi-maaliskuussa 68 prosenttia. Saksa, Iso-Britannia ja Kiina olivat tärkeimmät vientimaat. Vienti Saksaan, Yhdysvaltoihin ja Belgiaan väheni viimevuotisesta. Toimitukset muihin kärkimaihin olivat nousussa. Niiden vientiosuudet näkyvät sivulla 25 olevassa taulukosta.

Paperiteollisuus sai kuluvan vuoden maaliskuussa uusia tilauksia arvoltaan 8.4 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Tammi-maaliskuussa tilausten arvo jäi 8.3 prosenttia viimevuotisesta pienemmäksi. Vientimaiden paperin ja kartongin kysyntä vaikuttaa tietysti ensisijaisesti tilauskannan kehitykseen. Suomalaiset paperin valmistajat ovat kuitenkin suuria kansainvälisiä konserneja, joten ne voivat myös itse päättää, minkä maan tehtaassa ne tilattuja eriä valmistavat. Paperiteollisuuden viennin arvioidaan lisääntyvän noin 2 prosenttia sekä tänä että ensi vuonna.

Pitkällä tähtäimellä alan vienti ei kuitenkaan nouse takavuosien lukemiin. Paperituotannon kapasiteetti Suomessa on vähentynyt, kun paperitehtaita on lakkautettu. Painopaperin tarve laskee, koska mainonta lehdissä vähenee ja siirtyy sähköiseen mediaan.

Teollisuustuotannon volyyymi-indeksin mukaan tuotannon määrä jäi Suomessa tammi-maaliskuussa 0.4 prosenttia edellisvuotisesta pienemmäksi. Toimialan tuotoksen arvioidaan tänä vuonna kasvavan vajaat 3 prosenttia. Ensi vuonna tuotanto kasvaa 4 prosenttia. Teollisuustuotannon volyyymi-indeksin ja kansantalouden tilinpidon mukaiset tuotokset poikkeavat jonkin verran toisistaan.

Puutuoteteollisuus

EUROOPASSA SEKÄ SAHATAVARAN KYSYNTÄ ETTÄ TARJONTA OVAT KASVUSSA

Saksa on Euroopan suurin sahatavaran tuottaja. Mittavien investointien myötä puutavaran tuotantokapasiteetti Euroopassa on suuri suhteessa kulutukseen. Keskimäärin kulutus kattaa 80 prosenttia tuotannosta. Pitkällä aikavälillä kasvavalle tuotannolle riittää kysyntää, mutta taantumien aikana syntyy helposti ylitarjontatilanne. Euroopan maiden elpymisen myötä sahatavaran kysyntä on nyt kasvussa. Alkuvuonna sahatavaran tarjonta Euroopassa on noussut, kun Suomi, Ruotsi, Saksa ja Itävalta ovat lisänneet tuotantoaan. Venäläistä sahatavaraa on ollut saatavilla aiempaa vähemmän, ja sen hinta on samanaikaisesti noussut.

Rakentaminen supistui Euroopassa viime vuonna 3 prosenttia. Tähän vaikuttivat julkisen talouden säästämisepaineet ja taloudellisen kehityksen epävarmuus. Vain muutamissa maissa kuten Norjassa, Tanskassa, Saksassa, Sveitsissä ja Itävallassa rakentaminen lisääntyi edellisvuodesta. Rakentamisella on suuri vaikutus puutavaratuotteiden kysyntään. Euroconstruct-organisaatio arvioi marraskuussa, että rakentaminen Euroopassa kääntyy tänä vuonna kuuden vuoden supistumisen jälkeen noin prosentin kasvuun. Euroconstruct-verkoston kuuluu edustajia 19 maasta.

Talonrakentamisen arvioidaan elpävän tänä vuonna lähes kaikissa Euroconstruct-maissa. Muu rakentaminen toipuu vasta vuonna 2015. Euroconstruct arvioi, että rakentaminen kasvaa vuosina 2015–2016 keskimäärin vajaat 2 prosenttia.

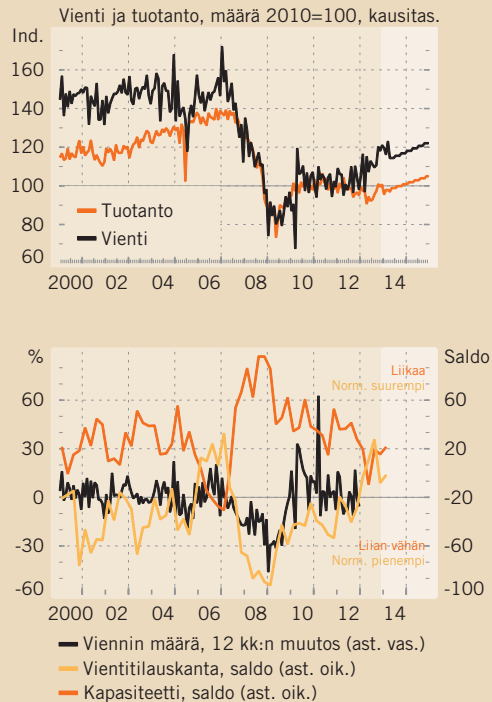
Hintojen muutos

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S14.1/add07

Vienti, tuotanto ja tilaukset

Lähteet: Elinkeinoelämän keskusliitto, Tilastokeskus, Tulli.

ETLA S14.1/add02

EUROOPAN MARKKINAOSUUS PUUTAVARA-TEOLLISUUTEMME VIENNISTÄ ON NOUSUSSA

Eurooppa on perinteisesti ollut sahatavaran viennin tärkein markkina-alue. Sen osuus on nyt nousussa, kun Euroopan maiden taloudet ovat piristymässä. Kuluva vuoden tammi-maaliskuussa

Saksan osuus puutavara-teollisuutemme viennistä oli 11 prosenttia, Ison-Britannian 9.9 prosenttia ja Ranskan 7.8 prosenttia.

Japani on jo pitkään ollut Suomen puutavara-teollisuuden tärkein vientimaa. Sen osuus alan

Keskeiset tunnusluvut

	2010	2011	% -muutos			2015 ^E	Keskimäärin	
			2012 [*]	2013 ^E	2014 ^E		2009→13	2014→18 ^E
Vienti	15.8	1.6	0.8	9.1	3	4	-0.4	4
Vientihinta	6.5	1.7	0.3	1.1	2	1	0.4	1
<i>Tuottavuuden osatekijät</i>								
Tuotanto (arvonlisäys)	27.6	-1.0	-1.6	-1.7	2.0	4.2	-2.1	3.3
- työpanos	3.2	2.4	-5.1	-3.9	-2.8	1.5	-3.4	0.2
- työn tuottavuus	23.6	-3.3	3.7	2.2	4.9	2.7	2.2	3.2
siitä:								
- pääomavaltaituminen	-0.6	-0.3	0.9	0.2	0.0	-0.9	0.3	-0.7
- kokonaistuottavuus	24.4	-3.0	2.8	2.1	5.0	3.6	2.0	3.9

Lähteet: Tilastokeskus, Tullihallitus.

Puutuoteteollisuuden hyödykevirrat vuonna 2012

PANOSKÄYTTÖ

Metsätalous
Liikenne
Tuonti
Muut panokset
Energia
Kauppa
Työvoimakustannukset
Pääomakustannukset

Sisäinen väliuotekäyttö

Puutuote-
teollisuus
5.5 mrd. EUR

TUOTOS

Paperiteollisuus
Muu teollisuus
Rakentaminen
Vienti
Muu käyttö

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

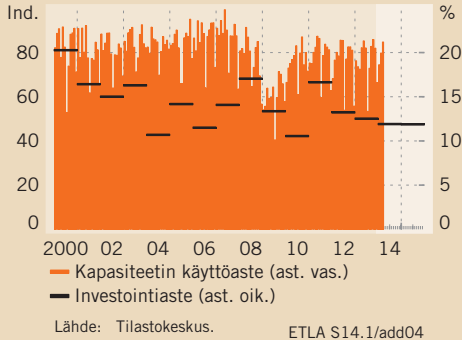
ETLA S14.1/a13c

viennistämme oli tammi-maaliskuussa 13.6 prosenttia, kun toimitukset kohosivat arvoltaan 5 prosenttia vuodentakaisesta. Suomesta vie-

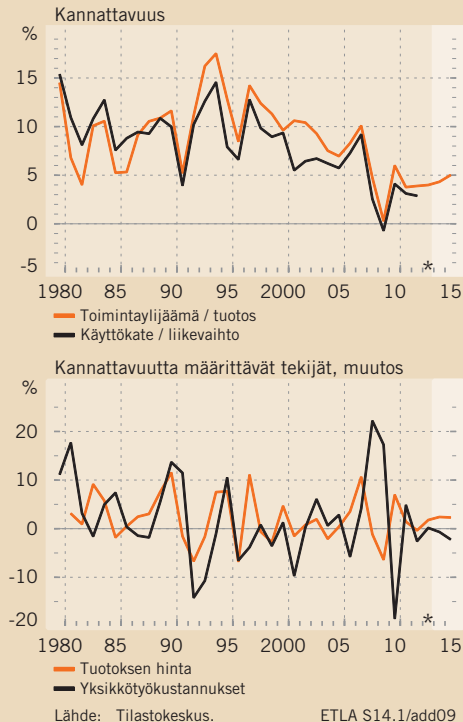
dään Japaniin sekä kuusi- että mäntysahatavaraa. Suomen lisäksi Ruotsi ja Itävalta ovat ainoat Euroopan maat, jotka vievät merkittäviä määriä sahatavaraa Japaniin. Pohjois-Amerikka on Japanin suurin sahatavaran toimittaja. Japanissa inflaatio ja jenin arvon heikkeneminen jarruttavat kuitenkin tällä hetkellä sahatavaran tuontia. Lisäksi Japanissa nostettiin kulutusveroa huhtikuussa 2014, mikä lisäsi rakentamista viime vuonna, mutta se hidastaa kasvua tänä vuonna.

Aasian ohella Pohjois-Afrikka on viime vuosi-
na noussut suomalaisen sahatavaran tärkeäksi vientialueeksi. Puutuotteita tarvitaan jatkossakin infrastruktuurin kehittämiseen. Viime vuonna Egyptin levottomuudet kuitenkin vähensivät rakennustuotteiden kysyntää. Tästä huolimatta Egypti on pysynyt puutuoteteollisuutemme viidenneksi tärkeimpänä kohdemaana. Alge-

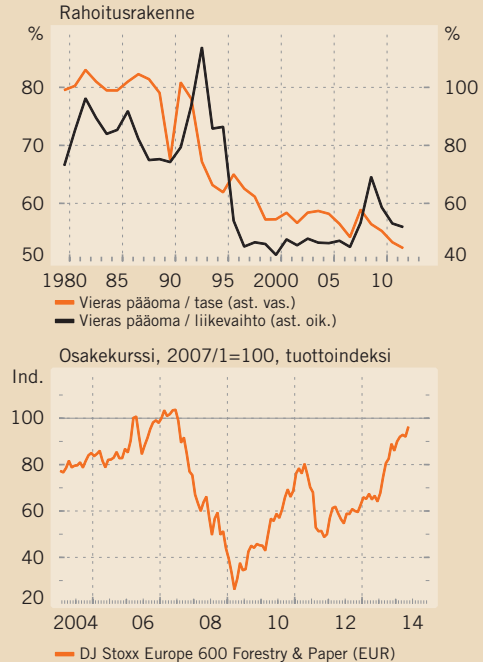
Kapasiteetin käyttöaste ja investointiaste

Kannattavuus

Rahoitusrakenne ja osakekurssi

Kansainvälinen toimialakehitys, tuotannon määrä, 2003=100

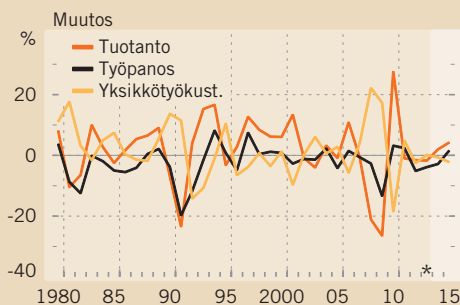
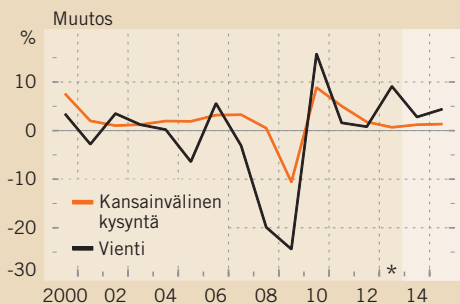
Lähde: Bloomberg.

ETLA S14.1/add08

ria nousi kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa kuudenneksi tärkeimmäksi vientimaaksi. Pitkällä aikavälillä nopea väestön kasvu Afrikassa lisää rakentamisen ja rakennusmateriaalien kysyntää.

Kiina pysyi tammi-maaliskuussa Suomen puu-tavaraviennin kymmenen kärkimaan joukossa. Vienti lisääntyi arvoltaan 15 prosenttia. Kiinan sahatavaran ja puun tuonti on viime vuosina kasvanut, kun asuntorakentaminen on lisääntynyt voimakkaasti. Sahatavaraa tarvitaan myös rakennustuotteiden valmistuksessa ja huonekaluteollisuudessa. Kiina on yksi maailman suurimmista puuhuonekalujen vientimaista. Tänä vuonna ra-

Kysyntä, vienti ja tuotanto

Lähteet: Tilastokeskus, OECD, Tulli.

ETLA S14.1/add01

Toimiala valmistaa sahatavaraa, vanereita ja puutuotteiden jatkojalosteita.

Toimialan osuus Suomen ¹⁾	%
teollisuuden jalostusarvosta	3.5
bruttokansantuotteesta	0.7
tavaraviennistä	3.8

¹⁾ Käyvin hinnoin vuonna 2012.

Suurimmat yritykset vuonna 2012

Liikevaihto, milj. e Henkilöstö¹⁾

UPM – Metsä, sahat ja vaneri	2 078.0	4 504
Stora Enso Building and Living	1 684.4	4 385
Metsä Wood	904.0	2 749
Versowood Oy	245.6	682
Koskisen Oy	200.9	918

¹⁾ Globaali.

Vientiosuudet alueittain tammi-maaliskuu 2014, %

Japani	13.6	Eurooppa	58.7
Saksa	11.0	- EU28	52.3
Iso-Britannia	9.9	- Euroalue	33.0
Ranska	7.8	- EFTA	3.5
Egypti	6.6	Pohjois-Amerikka	0.7
Algeria	4.7	Lähi- ja Keski-itä	5.6
Ruotsi	4.5	Kaukoitā	20.0
Alankomaat	4.3	Afrikka	14.5
Kiina	3.6		
Israel	2.6		

kentamisen kasvu kuitenkin hidastuu, kun talouden kasvuvauhti hiljenee. Suurin osa Kiinan sahatavaran tuonnista tulee Venäjältä, Kanadasta, Uudesta-Seelannista ja Yhdysvalloista.

Pohjois-Amerikan osuus puutuoteollisuutemme viennistä on pieni, tammi-maaliskuussa se oli alle prosentin. Yhdysvalloissa uusien asuntojen aloitukset ovat edelleen matalalla tasolla. Sahatavaran kulutus on siksi vielä huomattavasti alemmalla tasolla kuin 2000-luvun alussa. Eniten sahatavaraa Yhdysvaltoihin vievät Kanada, Saksa ja Ruotsi.

SAHATAVARAN JA PUUTUOTTEIDEN VIENTI ON VAHVASSA KASVUSSA

Sahatavaran ja puutuotteiden viennin arvo nousi tammi-maaliskuussa 18 prosenttia vuodentakaisesta. Alan vientimäärä kasvoi vajaat 14 prosenttia. ETLA arvioi maaliskuussa, että puutavateollisuuden vienti kasvaa tänä vuonna 3 prosenttia ja ensi vuonna 4 prosenttia. Kotimaassa talonrakentaminen supistuu vielä tänä vuonna vajaat 2 prosenttia, mikä heikentää sahatavaran kotimaisista kysyntää. Ensi vuonna talonrakentaminen kasvaa 2 prosenttia.

Teollisuustuotannon volyyymi-indeksin mukaan puutavateollisuuden tuotanto supistui tammi-maaliskuussa 3.6 prosenttia vuodentakaisesta. Puutavateollisuuden tuotoksen arvioidaan kääntyvän 2 prosentin kasvuun tänä vuonna ja ensi vuonna tuotanto kasvaa jo 4 prosenttia. Teollisuustuotannon volyyymi-indeksin ja kansantalouden tilinpidon mukaiset tuotokset poikkeavat jonkin verran toisistaan. Alan tuotannosta noin 65 prosenttia menee vientiin.

SAHAUSKAPASITEETTIA LISÄTÄÄN PUOLASSA

Suuret yritykset Stora Enso, UPM-Kymmene ja Metsä Fibre ovat viime vuosikymmenen aikana investoineet sahauskapasiteettiin ja vanerin tuotantoon lähinnä Venäjällä. UPM Chudovon vaneritehdas Venäjällä perustettiin jo vuonna 1990 ja viimeksi sitä laajennettiin vuonna 2008. Suurin osa tehtaan tuotannosta, noin 75 prosenttia, menee Euroopan markkinoille. Virossa UPM la-

jensi Otepään vaneritehdastaan vuonna 2008. Se on Baltian toiseksi suurin vanerinvalmistaja. Tehtaan vanerista noin 90 prosenttia viedään Eurooppaan. Stora Enso omistaa sahat Impilahdessa ja Nebolchissa Lounais-Venäjällä. Yhtiö on tänä vuonna ilmoittanut investoivansa 28 miljoonaa euroa Puolassa sijaitsevaan Murow'n sahan uudistamiseen. Venäjällä Metsä Fibre omistaa sahan Podporozhessa ja Koskisen Oy valmistaa koivusahatavaraa Sheksnassa.

RAAKAPUUN TUONTI VENÄJÄLTÄ SUOMEEN LISÄÄNTYI VIIME VUONNA

Ulkomaisen puun osuus Suomen metsäteollisuuden puun hankinnasta (=markkinahakkuut + tuonti – vienti) pysyi viime vuonna 16 prosentissa. Venäläisen puun osuus metsäteollisuuden käyttämästä raakapuusta nousi viime vuonna vajaaseen 13 prosenttiin, mutta 2000-luvulla se oli keskimäärin noin viidennes. Vuonna 2013 Venäjältä tuotiin 8.34 miljoonaa kuutiometriä puuta Suomeen, mikä oli 73 prosenttia kaikesta tuontipuusta. Muista maista tuotiin yhteensä 3.1 miljoonaa kuutiometriä puuta. Viron osuus tuontipuun määrästä oli 13 prosenttia ja Latvian 11 prosenttia.

Venäjällä on 2000-luvulla yritetty edistää teollisia investointeja metsäsektorilla käyttämällä vientitulleja. Pyrkimyksenä on ollut tukea maan omaa metsäteollisuutta ja myös painostaa ulkomaisia yrityksiä siirtämään jatkojalostuskapasiteettiaan Venäjälle.

Venäjän ja EU:n välisissä WTO-neuvotteluissa marraskuussa 2010 päätettiin, että puutullit eivät täysin poistu Venäjän WTO-jäsenyyden toteutuksessa, mutta lehtipuiden tullimaksut laskevat euro-määräisesti noin neljäsosaan vuoden 2011 tasosta ja havupuiden tullimaksut noin puoleen. WTO hyväksyi Venäjän jäsenekseen joulukuussa 2011. Jäsenyys astui voimaan elokuussa 2012.

EU-markkinoille ja Suomeen mänty ja kuusi tuodaan kiintiön puitteissa. Kuusen vientitulli on nyt 13 %, männyn 15 %, koivun 7 % ja haavan 5 % tullausravosta. Havupuiden tullimaksut laskivat

siten noin 15 eurosta noin 7.5 euroon kuutiolta. Kiintiön koko on 9.5 miljoonaa kuutiometriä vuodessa. Muiden kuin EU-maiden havupuutullia nostettiin 55 euroon kuutiolta.

EU:n kiintiö ei rajoita vientiä Venäjältä merkittävästi, koska se on lähes yhtä suuri kuin viennin huippuvuosina. WTO-jäsenyyden myötä raakapuun tuonti Venäjältä

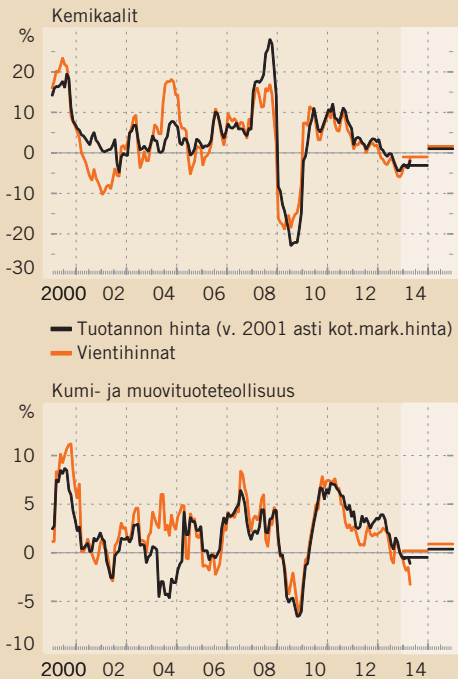
Suomeen on selvästi kasvanut. Käytännössä yritykset hakevat EU:lta tarvitsemansa kiintiön. Tulliviranomaiset antavat kiintiöluvan, jotta puuta voidaan tuoda Venäjältä alennetulla tullimaksulla. Kiintiöt eivät koske lehtipuun tuontia. Puutullien alentaminen edistää Venäjän ja Suomen välistä yhteistyötä ja siten myös Venäjän toivomia metsäteollisuusinvestointeja.

Kemianteollisuus

Kemianteollisuus on nykyisin viennin arvo-osuuksilla mitattuna suurin toimiala. Öljytuotteiden osuus koko tavaravientimme arvosta oli viime vuonna runsaat 12 prosenttia. Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden (ml. lääkeaineet) osuus oli runsaat 10 prosenttia ja kumi- ja muovituotteiden osuus oli 2.5 prosenttia.

Kemianteollisuuden tuotanto jäi kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa edellisvuoden lukemiin. Toimialaluokituksen uudistamisen jälkeen kemianteollisuuden alatoimialojen tuotantotietoja ei ole enää saatavissa. Aikaisemmin tiedot julkaistiin erikseen esimerkiksi kemikaalien sekä kumi- ja

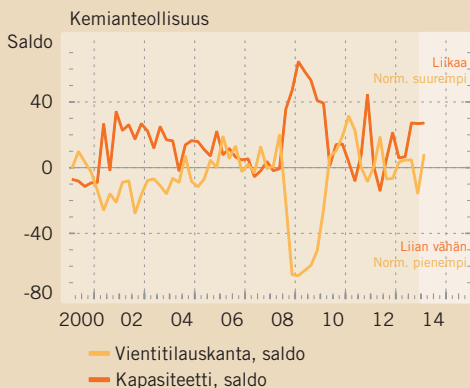
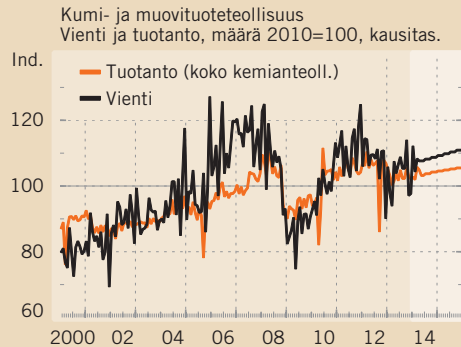
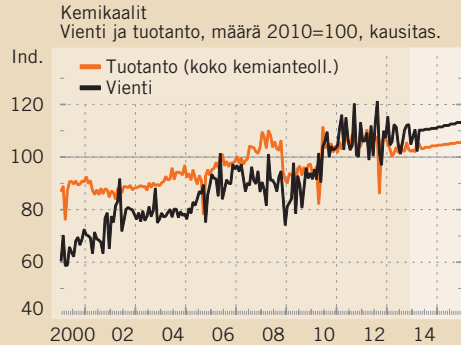
Hintojen muutos

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S14.1/adfgh07

Vienti, tuotanto ja tilaukset

Lähteet: Elinkeinoelämän keskusliitto, Tilastokeskus, Tulli.

ETLA S14.1/adfgh02

muovituotteiden valmistuksesta. Kemianteollisuus työllistää noin 35 000 henkilöä.

Kemianteollisuuden uusien tilausten arvo nousi maaliskuussa 10 prosenttia vuodentakaisesta. Tammi-maaliskuussa niiden arvo jäi kuitenkin

2.2 prosenttia edellisvuotista pienemmäksi. Kemianteollisuuden viennin määrän arvioidaan kasvavan 5 prosenttia tänä vuonna ja 4 prosenttia ensi vuonna. Tuotanto kasvaa 4 prosenttia tänä vuonna ja 5 prosenttia ensi vuonna.

Keskeiset tunnusluvut

	2010	2011	% -muutos				Keskimäärin	
			2012*	2013 ^E	2014 ^E	2015 ^E	2009→13	2014→18 ^E
Vienti	13.0	8.6	1.9	7.2	5	4	4.1	4
Vientihinta	13.5	14.4	5.2	-3.2	-3	-3	1.7	0
<i>Tuottavuuden osatekijät</i>								
Tuotanto (arvonlisäys)	3.0	22.4	-14.5	-0.6	2.4	3.6	2.3	3.1
- työpanos	1.5	1.3	-2.9	-1.5	-0.8	1.2	-2.2	0.4
- työn tuottavuus	1.5	20.9	-11.9	1.0	3.2	2.3	5.4	2.7
siitä:								
- pääomavaltaistuminen	-1.0	-1.0	2.0	-0.5	-0.7	-1.4	1.2	-0.7
- kokonaistuottavuus	2.5	22.1	-13.7	1.4	4.0	3.8	4.2	3.4

Lähteet: Tilastokeskus, Tullihallitus.

Kemianteollisuuden hyödykevirrat vuonna 2012

PANOSKÄYTTÖ

Liikenne

Muut palvelut

Tuonti

Muu panoskäyttö

Työvoimakustannukset

Pääomakustannukset

Kemianteollisuus
24.2 mrd. EUR

Sisäinen väliuotekäyttö

TUOTOS

Maatalous

Paperiteollisuus

Rakentaminen

Liikenne

Muut palvelut

Vienti

Kulutus

Muu käyttö

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

ETLA S14.1/a13e

Kemikaalien valmistus

Kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden viennin arvo väheni kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa prosenttia vuotta aikaisemmasta. Lääkeaineiden ja lääkkeiden viennin arvo sen sijaan supistui peräti 21 prosenttia.

Värien ja pigmenttien osuus kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden viennin arvosta on noin 10 prosenttia. Muiden orgaanisten ja epäorgaanisten peruskemikaalien osuus on noin 40 prosenttia. Ensiömuovien osuus on 25 prosenttia ja lannoitteiden 7 prosenttia. Maalien ja lakkojen osuus on noin 5 prosenttia. Kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa vain värien ja pigmenttien sekä muiden orgaanisten peruskemikaalien viennin arvo oli kasvussa.

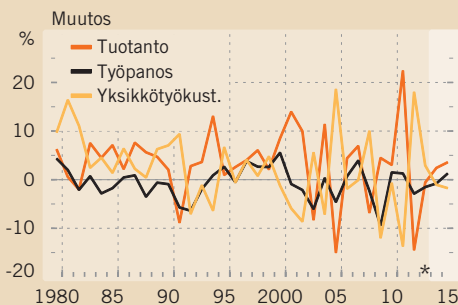
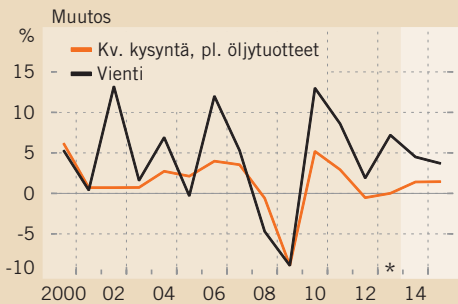
Sellu- ja paperitehtaat ovat peruskemikaalien tärkein asiakasryhmä. Suurin osa alan kemikaalien

leista myydään kotimaahan. Paperiteollisuuden vienti kasvaa sekä tänä että ensi vuonna parin prosentin tahtia, joten paperiteollisuuskemikaalien kysyntä on kohtuullisen hyvä. Myös kaivosteollisuus käyttää kemikaaleja.

Talonrakentaminen kääntyy kasvuun ensi vuonna, mikä nostaa maalien kotimaista kysyntää. Maalien ja lakkojen vienti Venäjälle, Ruotsiin ja Latviaan väheni tammi-maaliskuussa viimevuotisesta. Kaiken kaikkiaan vienti oli prosentin laskussa. Vienti oli kuitenkin arvoltaan erittäin vahvassa kasvussa Kazakstaniin, Ukrainaan ja Kiinaan. Paikallinen tuotanto on myös lisääntynyt. Suomalaiset maalien valmistajat ovat investoineet tuotantolaitoksiin muun muassa Venäjälle, Ruotsiin, Puolaan ja Kiinaan. Länsi-Euroopassa maalin vuosikulutus asukasta kohden on noin 8–15 litraa. Itä-Euroopassa kulutus on vielä huomattavasti matalampi. Venäjällä vuosikulutus asukasta kohden on noin 6 litraa ja Kiinassa noin litra.

Arvioimme maaliskuussa, että kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden (ml. lääkeaineet) vienti lisääntyy vajaat 2 prosenttia sekä tänä että ensi vuonna. Alan tuotanto kasvaa tänä vuonna vajaat 2 prosenttia ja ensi vuonna runsaat 3 prosenttia.

Kysyntä, vienti ja tuotanto

Lähteet: Tilastokeskus, OECD, Tulli.

ETLA S14.1/adfgh01

Kansainvälinen toimialakehitys, tuotannon määrä, 2003=100

Lähde: Bloomberg.

ETLA S14.1/adfgh08

Euroopassa kemikaalien ja kemiallisten tuotteiden valmistus nousi tammi-helmikuussa 3.9 prosenttia vuodentakaisesta. Lääketeollisuuden tuotanto kasvoi 1.8 prosenttia.

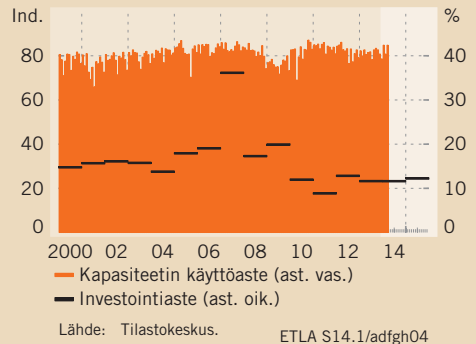
Öljytuotteiden valmistus

Öljytuotteiden viennin arvo supistui kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa 24 prosenttia edellisvuodesta. ETLAn arvion mukaan hinnat laskivat samaan aikaan keskimäärin vajaat 6 prosenttia, joten alan vientimäärä väheni 19 prosenttia.

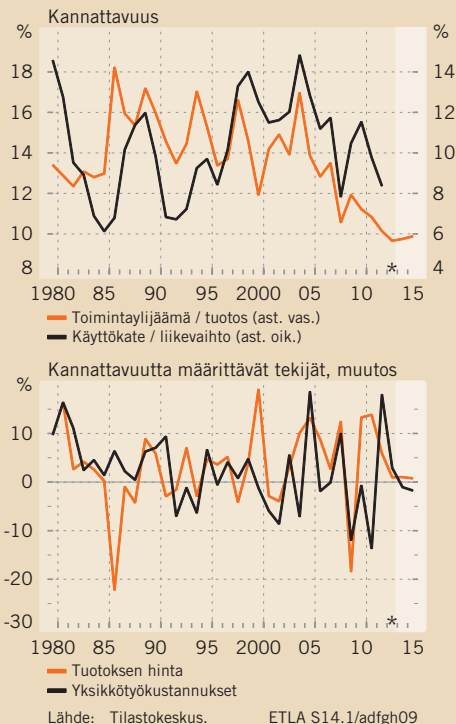
International Energy Agency arvioi kuluvan vuoden toukokuussa, että koko maailman öljyn kysyntä kasvaa tänä vuonna 1.4 prosenttia, eli aikaisemmin arvioitua hieman enemmän. OECD-maiden öljyn kysyntä vähenee 0.2 prosenttia. Euroopan OECD-maiden kysyntä supistuu 0.4 prosenttia, mutta Amerikan kysyntä kasvaa 0.4

prosenttia. Muiden kuin OECD-maiden kysyntä sen sijaan kasvaa tänä vuonna 3.1 prosenttia. Aasiassa kysyntä lisääntyy 3.3 prosenttia.

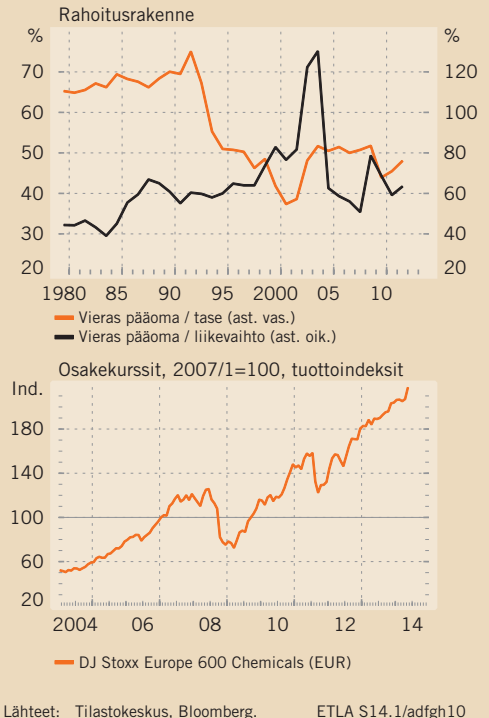
Kapasiteetin käyttöaste ja investointiaste

Kannattavuus

Rahoitusrakenne ja osakekurssit

International Energy Agency mukaan kymmenen suurimman kuluttajamaan osuus koko maailman öljyn kulutuksesta on noin 60 prosenttia. Suurimmat kuluttajamaat ovat Yhdysvallat, Kiina, Japani, Intia, Venäjä, Brasilia, Saudi-Arabia, Korea, Kanada ja Saksa. Kiinassa öljyn kysynnän kasvuvauhti nousee tänä vuonna 3.5 prosenttiin, mutta Japanissa kulutus vähenee 3.1 prosenttia. Venäjällä kysyntä kasvaa 1.7 prosenttia. Kanadassa ja Saksassa öljytuotteiden kysyntä nousee tänä vuonna prosenttia.

Kansainvälisten ennusteiden mukaan raakaöljyn tuotanto vähenee lähivuosina Euroopassa. Venäjän tuotanto pysyy ennallaan, mutta Norjan ja

Ison-Britannian tuotanto vähenee. Vuonna 2013 suurimmat tuottajamaat olivat Venäjä, USA, Saudi-Arabia, Kiina, Kanada ja Irak. Jalostamokapasiteetti Kiinassa kasvaa nopeasti. Koko maailmassa on 655 öljynjalostamoita, joista 118 sijaitsee Euroopassa. EU-maista eniten jalostamokapasiteettia on Saksassa, Italiassa, Isossa-Britanniassa, Ranskassa, Espanjassa ja Alankomaissa.

Suomessa jalostetun bensiinin tärkeimmät vientimarkkinat olivat viime vuonna Yhdysvallat, Ruotsi ja Kanada, joiden osuus bensiinin viennistä oli 54 prosenttia. Rikittömien puhtaampien liikenteen polttoaineiden, erityisesti dieselin, kysyntä on kasvanut Euroopassa nopeasti, koska dieselautojen osuus uusista henkilöautoista kohoaa. Viime vuonna kysynnän kasvu oli kuitenkin aiempaa heikompi. Dieselin tärkeimmät vientimaat olivat viime vuonna Ruotsi, Saksa ja Englanti, joiden osuus dieselin kokonaisviennistä oli 61 prosenttia.

Toimiala valmistaa kemikaaleja ja kemiallisia tuotteita, öljytuotteita sekä kumi- ja muovituotteita.

Toimialan osuus Suomen ¹⁾	%
teollisuuden jalostusarvosta	13.6
bruttokansantuotteesta	2.6
tavaraviennistä	23.4

¹⁾ Käyvin hinnoin vuonna 2012.

Suurimmat yritykset vuonna 2012

	Liikevaihto, milj. e	Henkilöstö
Neste Oil Oyj	17 853.0	5 030
Kemira Oyj	2 240.9	5 040
Nokian Renkaat Oyj	1 612.4	4 080
Orion Oyj	980.4	3 500
Yara Suomi Oy	824.0	887

Vientiosuudet alueittain tammi-maaliskuu 2014, %

Ruotsi	20.4	Eurooppa	82.1
Iso-Britannia	11.5	- EU28	67.0
Venäjä	9.0	- Euroalue	28.4
Belgia	6.4	- EFTA	4.4
Yhdysvallat	6.3	Pohjois-Amerikka	6.9
Saksa	6.0	Väli-Amerikka	2.0
Alankomaat	4.7	Kaukoitää	4.9
Viro	3.4	Afrikka	2.7
Latvia	2.9		
Norja	2.7		

Biopolttoaineiden käytön odotetaan lisääntyvän kaikilla kehittyneillä markkinoilla. Eurooppa on maailman suurin uusiutuvan dieselin markkina. Vuonna 2013 biodieselin kysyntä Euroopassa kuitenkin väheni 8 prosenttia. EU:n uusiutuvan energian direktiivin mukaan uusiutuvan energian osuuden liikenteen energiankäytössä tulisi olla 10 prosenttia vuoteen 2020 mennessä. Suomen valtio on asettanut tavoitteen, että osuus olisi 20 prosenttia. Yhdysvaltojen tavoite on 20 prosenttia vuoteen 2022 mennessä. EU:ssa biodieselin suurimmat markkinat ovat toistaiseksi Saksassa, Ranskassa ja Italiassa. Suurimmat tuottajamaat ovat Saksa, Ranska, Espanja ja Italia. EU:ssa biodieselin kulutus on suurempi kuin tuotanto. Biodieseliä myös tuodaan Eurooppaan Yhdysvalloista, Brasiliasta, Argentiinasta ja Indonesiasta.

Arvioimme maaliskuussa, että öljytuotteiden viennin määrä kasvaa noin 6 prosenttia sekä tänä että ensi vuonna.

Kumi- ja muovituotteiden valmistus

Kumi- ja muovituotteiden viennin arvo nousi kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa 8 prosenttia edellisen vuoden vastaavasta ajanjaksosta.

Vientimäärä kasvoi 9 prosenttia, sillä vientihinnat laskivat vajaat 2 prosenttia. Kumi- ja muovituotteiden viennistä vajaat 70 prosenttia on muovituotteiden vientiä.

Euroopassa kumituotteiden tuotanto lisääntyi kuluvan vuoden tammi-helmikuussa 3.4 prosenttia vuodentakaisesta. Suomen kumituotteiden vienti kohosi tammi-maaliskuussa arvoltaan 20 prosenttia vuodentakaisesta. Kumituotteet voidaan jakaa kolmeen ryhmään, jotka ovat renkaat, tekniset kumituotteet ja kumijalkineet. Alan tuotannosta kaksi kolmasosaa menee vientiin. Tärkein asiakasryhmä on ajoneuvoja valmistava teollisuus. Uusien kumirenkaiden osuus kumituotteiden viennistä on noin neljä viidesosaa. Tammi-maaliskuussa uusien kumirenkaiden vienti lisääntyi arvoltaan 25 prosenttia vuodentakaisesta. Ruotsi, Saksa, Norja, Tsekin tasavalta, Venäjä, Yhdysvallat, Italia, Ranska, Belgia ja Kanada olivat tärkeimmät vientimaat. Vienti Saksaan, Tsekin tasavaltaan, Italiaan ja Belgiaan oli erittäin vahvassa kasvussa.

PlasticsEurope-järjestön mukaan Kiinan osuus koko maailman muovien tuotannosta oli 23.9 prosenttia vuonna 2012. Euroopan osuus oli 20.4 prosenttia. Euroopassa muoviteollisuuden kysynnästä vajaat 40 prosenttia tulee pakkaussektorilta. Muovituotteista 20 prosenttia menee rakentamiseen, noin 8 prosenttia autoteollisuuteen ja 5.5 prosenttia elektroniikkateollisuuteen ja noin 4 prosenttia maatalouteen. Eurooppa on muovien nettoviejä. Kuluvan vuoden tammi-helmikuussa muovituotteiden tuotanto Euroopassa lisääntyi 6.8 prosenttia vuodentakaisesta.

Suomen muovituotteiden vienti lisääntyi tammi-maaliskuussa arvoltaan 3 prosenttia viimevuotisesta. Muovilaattojen ja -levyjen osuus muovituotteiden viennistä on noin 50 prosenttia, muoviputkien ja -profiilien noin 10 prosenttia, muovipakkausten 5 prosenttia ja rakennusmuovien niinikään 5 prosenttia. Muiden muovituotteiden osuus on noin 30 prosenttia.

Rakentamisessa tarvittavien putkien ja muiden muovisten rakennustarvikkeiden kysyntänäkymät paranevat vasta vuonna 2015, kun talonrakentaminen kääntyy kasvuun.

Vähittäiskauppa ja elintarviketeollisuus käyttävät runsaasti muoviteollisuuden tuottamia pakkausmateriaaleja. Vähittäiskaupan tuotanto kasvaa kuitenkin vain vajaan prosentin tänä vuonna ja 2 prosenttia ensi vuonna. Elintarviketeollisuuden tuotanto lisääntyy prosentin tänä vuonna ja vajaat 3 prosenttia ensi vuonna. Muovisten pakkausmateriaalien kysyntä kasvaa siten hyvin hitaasti vielä tänä vuonna.

Kumi- ja muovituotteiden viennin odotetaan kääntyvän 4 prosentin kasvuun tänä vuonna, ja kasvu jatkuu ensi vuonna 2 prosentilla.

Elintarviketeollisuus

SIANLIHAN YLITARJONTA HEIKENTÄÄ LIHANJALOSTAJIEN KANNATTAVUUTTA

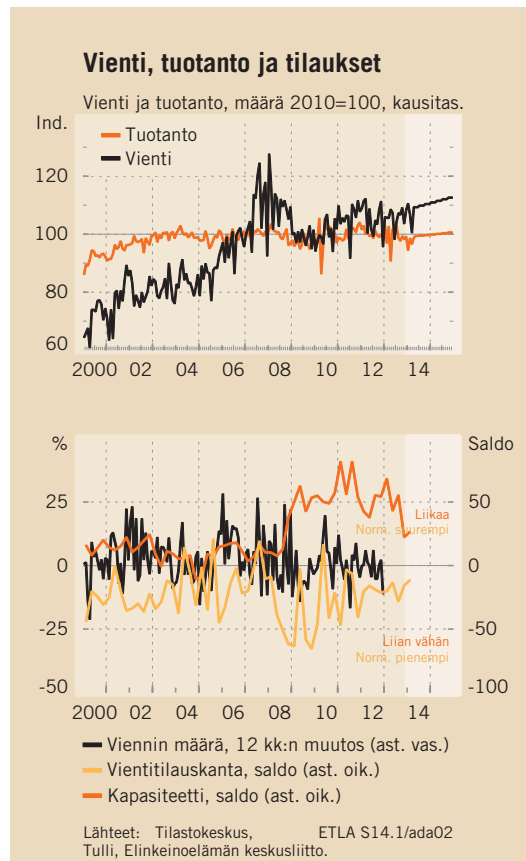
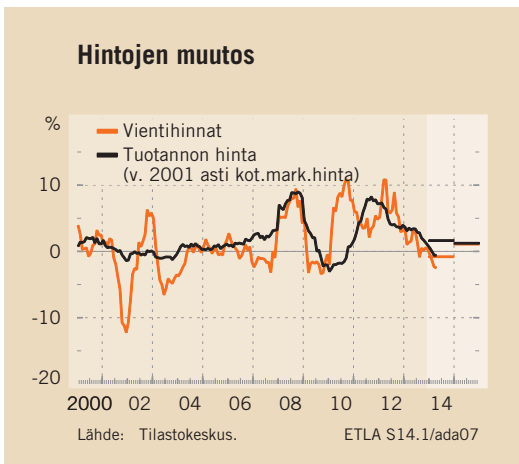
Elintarviketeollisuus on EU:n suurin ja eniten työllistävä teollisuudenala. Alalla on noin 4.25 miljoonaa työntekijää. Suomessa elintarviketeollisuus työllistää noin 32 500 henkilöä. Sen osuus teollisuustoimialojen tuotoksesta on alle kymmenen prosenttia. Koko elintarvikeketju maataloudesta, elintarviketeollisuuteen ja kauppaan työllistää noin 300 000 henkilöä.

Suomessa elintarvikkeiden tuonnin arvo kasvaa nopeammin kuin viennin arvo. EU:n laajentuminen on lisännyt tuontia halpojen tuotantokustannusten maista. Suomessa myynnissä olevista jalostetuista elintarvikkeista ulkomaisten tuotteiden osuus on noin 20 prosenttia.

Suomen elintarviketuonnin arvo oli kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa 672 miljoonaa euroa, mikä oli 4 prosenttia edellisvuotista vähemmän. Juomien tuonti nousi prosentin ja oli 85 miljoonaa euroa. Tärkeimmät tuontituotteet olivat hedelmät, alkoholijuomat sekä juusto. Eniten elintarviketeollisuuden tuotteita tuodaan Saksasta, Ruotsista, Tanskasta, Alankomaista ja Ranskasta.

Suomen elintarviketeollisuuden kolme suurinta alaa ovat lihanjalostus, meijeriteollisuus ja juomateollisuus. Runsaat puolet tuotannon bruttoarvosta muodostuu näillä aloilla. Elintarviketeollisuuden kustannusten nousu hidastui viime vuonna, kun raaka-aineiden hinnat alenivat.

Atria ja HKScan ovat suurimmat lihateollisuuden yritykset. HKScanilla on tuotantoa myös Virossa, Liettuassa, Latviassa, Ruotsissa, Puolassa ja Tanskassa. Atrialla on tuotantoa Ruotsissa, kaksi tuotantolaitosta Virossa ja kolme lihanvalmistetehdasta Venäjällä. Atria on kuitenkin lokakuussa ilmoittanut lopettavansa teollisen tuotannon

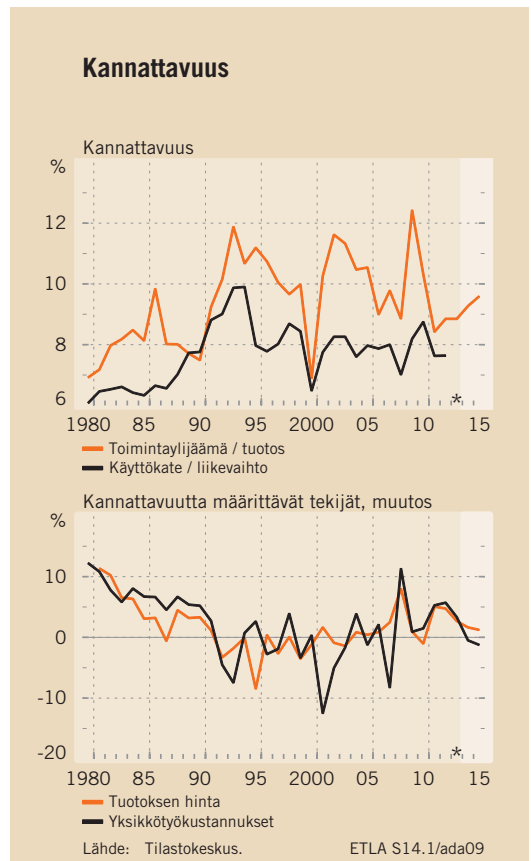
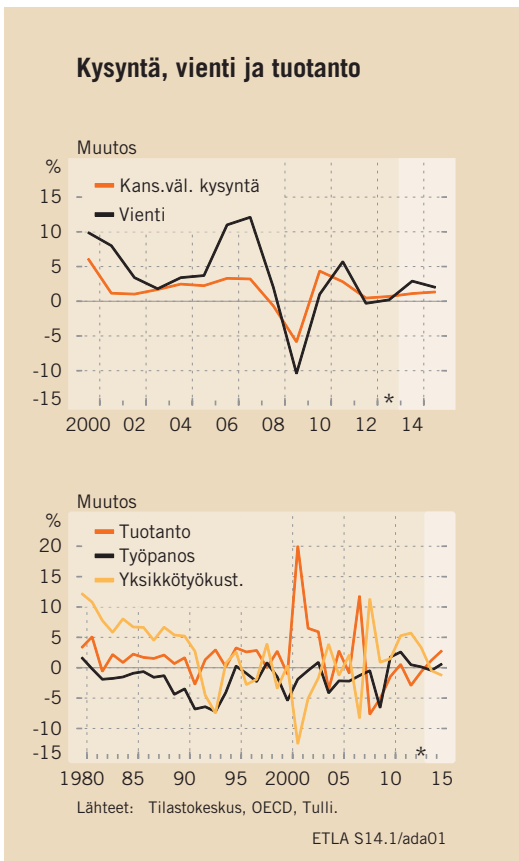
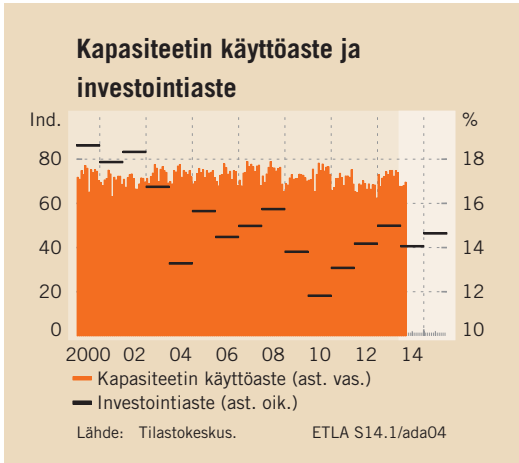

Moskovassa vuoden 2014 loppuun mennessä. Yhtiö aikoo keskittää lihavalmistetuotannon ja in-

vestoida 4.6 miljoonaa euroa Gorelovon tehtaalle Pietariin.

Venäjä, Ranska ja Saksa ovat Euroopan suurimmat elintarvikemarkkinat. Koko EU:n alueella sianlihasta on tällä hetkellä ylitarjontaa. Kova kilpailu on alentanut myyntihintoja. Venäjä on puolestaan rajoittanut sianlihan tuonti EU-maista, mikä on nostanut liharaaka-aineen hintaa Venäjällä. WTO-jäsenyyden myötä lihavalmisteiden tullitariffit laskevat Venäjällä 20 prosentista 7 prosenttiin vuoteen 2015 mennessä.

Suomessa on 28 meijeriä. Meijeriteollisuuden suurimmat yritykset ovat Valio ja Arla Ingman. Valiolla on tuotantolaitokset yli kymmenellä paikkakunnalla ja Arla Ingmanilla viidellä paikkakunnalla.

SOKERIPITOISTEN JUOMIEN VALMISTEVERO KAKSINKERTAISTUI VUODEN ALUSTA

Suomessa elintarvikkeiden arvonlisäverokanta alennettiin 17 prosentista 12 prosenttiin lokakuun alusta 2009. Mietojen alkoholijuomien arvonlisäverokanta pysyi 22 prosentissa. Heinäkuussa 2010 kaikkia alv-kantoja nostettiin

yhdellä prosenttiyksiköllä. Samanaikaisesti ravintola- ja henkilöstöruokailun arvonlisävero alennettiin 22 prosentista kaupparuoan veron tasolle, eli 13 prosenttiin. Ruoan arvonlisäveroa korotettiin yhdellä prosenttiyksiköllä myös 1.1.2013 alkaen 14 prosenttiin. Yleinen arvonlisäverokanta on 24 prosenttia.

Keskeiset tunnusluvut

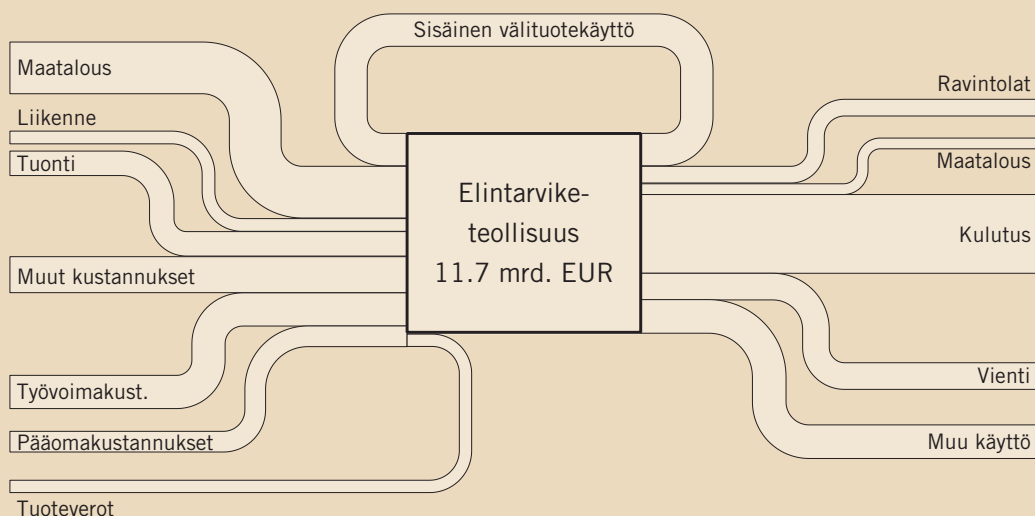
	2010	2011	% -muutos			Keskimäärin		
			2012*	2013 ^E	2014 ^E	2015 ^E	2009→13	2014→18 ^E
Vienti	1.0	5.7	-0.3	0.2	3	2	-0.9	3
Vientihinta	7.1	4.3	6.5	1.3	-1	1	3.5	1
<i>Tuottavuuden osatekijät</i>								
Tuotanto (arvonlisäys)	-1.5	0.6	-2.9	-0.6	1.2	2.8	-1.9	2.0
- työpanos	1.8	2.6	0.5	0.1	-0.4	0.6	-0.3	0.2
- työn tuottavuus	-3.2	-2.0	-3.4	-0.8	1.7	2.2	-1.6	1.8
siitä:								
- pääomavaltaituminen	-1.1	-1.2	-0.3	-0.5	-0.4	-0.6	-0.1	-0.4
- kokonaistuottavuus	-2.0	-0.8	-3.1	-0.3	2.1	2.8	-1.5	2.2

Lähteet: Tilastokeskus, Tullihallitus.

Elintarviketeollisuuden hyödykevirrat vuonna 2012

PANOSKÄYTTÖ

TUOTOS

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

ETLA S14.1/a13a

Kansainvälinen toimialakehitys, tuotannon määrä, 2003=100

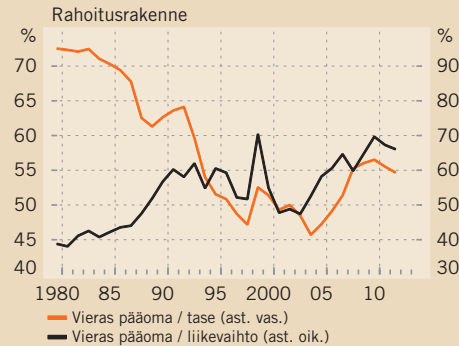

Lähde: Bloomberg.

ETLA S14.1/ada08

Elintarviketeollisuusliiton mukaan makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverosta pitäisi luopua. Laki astui nyky muodossaan voimaan vuonna 2011. Veroa korotettiin vuonna 2012, ja kuluvan vuoden alusta yli 0.5 prosenttia sokeria sisältävien juomien valmistevero nousi kaksinkertaiseksi. Makeiset, keksit ja jäätelöt jäivät tois- taiseksi ilman korotuksia. Liiton mielestä valtion tulisi kerätä verotuloja elintarvikkeista vain arvonsäverotuksen kautta. Elintarviketeollisuusliitto teki veronkorotuksesta kantelun Euroopan komissiolle kesäkuussa 2013. Sen käsittely on vielä kesken. Liiton mielestä vero suosii sen ulkopuo- lulle jäävien samankaltaisten tuotteiden valmis-

Rahoitusrakenne ja osakekurssit

Osakekurssit, 2007/1=100, tuottoindeksit

Lähteet: Tilastokeskus, Bloomberg.

ETLA S14.1/ada10

Toimialan merkittävimmät alatoimialat ovat lihanjalostus, leipomotuotteet, mallas- ja virvoitusjuomat sekä maidonjalostus.

Toimialan osuus Suomen ¹⁾	%
teollisuuden jalostusarvosta	8.3
bruttokansantuotteesta	1.6
tavaraviennistä	2.5

¹⁾ Käyvin hinnoin vuonna 2012.

Suurimmat yritykset vuonna 2012

	Liikevaihto, milj. e	Henkilöstö
HKScan Oyj	2 546.8	7 760
Valio Oy	1 999.7	4 600
Oy Karl Fazer Ab	1 676.4	14 000
Atria Oyj	1 343.6	4 900
Paulig Group Oy	858.3	1 850

Vientisuudet alueittain tammi-maaliskuu 2014, %

Venäjä	29.6	Eurooppa	84.2
Ruotsi	20.0	- EU28	50.5
Viro	7.8	- Euroalue	23.0
Kiina	4.7	- EFTA	3.5
Saksa	2.9	Pohjois-Amerikka	2.3
Belgia	2.5	Lähi- ja Keski-itä	1.4
Norja	2.5	Kaukoit	9.9
Tanska	2.4	Oseania	1.6
Irlanti	2.1		
Yhdysvallat	2.0		

tusta ja tukee niitä valmistavia yrityksiä vääristäen kilpailua. Makeisvero ohjaa myös kysyntää edullisempiin tuontituotteisiin ja vääristää sitä kautta kilpailua. Virvoitusjuomaveroa peritään EU:ssa Suomen lisäksi Belgiassa, Latviassa, Ranskassa, Unkarissa ja Tanskassa. Myös Norjassa on virvoitusjuomavero. Makeisvero on käytössä Suomessa, Tanskassa, Unkarissa ja Norjassa.

EU28-maissa elintarvikkeiden arvonlisäverokanta vaihteli vuoden 2014 alussa 25 prosentin ja 0 prosentin välillä. Tanskassa verotus on jo kauan ollut kirein, 25 prosenttia. Romanian arvonlisävero on 24 prosenttia, Latvian ja Liettuan 21 prosenttia. Bulgarian, Viron ja Slovakian arvonlisävero on 20 prosenttia, Unkarin 18, Tsekin 15, Suomen 14, Kreikan 13 ja Ruotsin 12 prosenttia. Muissa EU-maissa vero on 0-10 prosenttia. Saksassa se on 7 prosenttia, Ranskassa 5.5 ja Italiassa 4 prosenttia. Nollaverokanta on käytössä Isossa-Britanniassa, Irlannissa ja Maltalla. Useimmissa Euroopan maissa lähtökohtana on ollut, että ruokaa ei veroteta ollenkaan tai sitä verotetaan vain kevyesti.

SUOMESSA OLUEN VALMISTEVEROA KIRISTETTIIN JÄLLEEN KULUVAN VUODEN ALUSTA

Suomessa oluen korkea valmistevero heikentää panimoalan toimintaedellytyksiä ulkomaisiin kilpailijoihin nähden. Suomen panimoteollisuus on siksi jo usean vuoden ajan vaatinut olutveron alentamista. Hallitus päinvastoin nosti oluen, siiderin ja long drink -juomien alkoholiveroa 15 prosenttia vuoden 2012 alusta. Vuoden 2014 alusta verotusta kiristettiin vielä lisää, vero nousi 8.2 prosenttia. Korotuksen jälkeen Suomen olutvero on 32.05 eur/litralta puhdasta alkoholia. Se on siten EU-maiden korkein. Pohjoismaat ja Iso-Britannia ovat perinteisesti olleet kireitä alkoholin verottajia. Isossa-Britanniassa olutvero on nyt 22.91 eur/l, Irlannissa 22.55 eur/l ja Ruotsissa 20.62 eur/l. Sloveniassa olutvero on 11.00 eur/l, Alankomaissa 7.59 eur/l, Tanskassa 7.51 eur/l, Ranskassa 7.33 eur/l, Italiassa 6.75 eur/l, Kreikassa 6.50 eur/l, Virossa 6.28 eur/l ja Kyproksessa 6.0 eur/l. Bulgariassa, Saksassa, Luxemburgissa ja Espanjassa olutvero on vain 1.92–1.97 eur/l.

Matkustajatuonti vapautettiin vuonna 2004, ja sen seurauksena oluen tuonti kohosi merkittävästi 37.8 miljoonaan litraan edellisvuoden 27.8 miljoonasta litrasta. Vuonna 2013 oluen yksityinen matkailijatuonti oli Gallup-tutkimusten mukaan 31.6 miljoonaa litraa. Kotimaanmyynti oli viime vuonna 433.7 miljoonaa litraa.

Panimoalan yritysten mukaan olutverotusta tulisi alentaa lähemmäs eurooppalaista tasoa. Varsinkin Viron verotaso on huomattavasti alempi, mikä heikentää kilpailuasemaa. Vaikka Viro nostaa alkoholiveroaan, maidemme välinen veroero pysyy valtavan suurena ja matkustajatuonti jatkuu. Korkeat valmisteverot houkuttelevat panimoteollisuutta siirtämään toimintaa Suomesta edullisemmän verotuksen maihin kuten Baltian maihin. Esimerkiksi Olvi Oyj:llä on tuotantoa Liettuassa, Latviassa, Virossa ja Valkovenäjällä.

ELINTARVIKKEIDEN VIENTI ON KASVUSSA, MUTTA JUOMIEN VIENTI ON SUPISTUNUT VOIMAKKAASTI

Elintarviketeollisuuden vientimäärä jäi viime vuonna edellisvuoden lukemiin. Arvoltaan elintarvikkeiden vieni lisääntyi prosentin ja juomien vieni 3 prosenttia. Elintarvikkeiden osuus viennistä oli 87 prosenttia ja juomien 13 prosenttia.

Elintarviketeollisuusliiton mukaan jalostettujen elintarvikkeiden osuus elintarvikkeiden viennistä oli 87.8 prosenttia vuonna 2013. Maataloustuotteiden osuus oli 12.2 prosenttia.

Elintarviketeollisuuden viennin arvo oli kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa 345 miljoonaa euroa ja se oli prosentin edellisvuotista pienempi. Vientihinnat laskivat runsaan prosentin, ja vientimäärä jäi edellisvuoden lukemiin.

Alan tärkeimmät vientituotteet olivat juusto, muut maitovalmisteet, voi ja muut maitorasvat. Elintarvikkeiden vieni lisääntyi tammi-maaliskuussa arvoltaan 2 prosenttia, mutta juomien vieni supistui peräti 24 prosenttia.

Noin kolmannes Suomen elintarviketeollisuuden viennistä (ml. juomat ja tupakka) suuntautuu Ve-

näjälle, noin viidennes Ruotsiin ja vajaat kymmenesosa Viroon. Kärkimaiden joukkoon kuuluvat myös mm. Kiina, Saksa ja Belgia.

Teollisten elintarvikkeiden vienti Venäjälle oli tammi-maaliskuussa arvoltaan 102 miljoonaa euroa, ja sen osuus elintarviketeollisuuden viennistämme oli 30 prosenttia. Elintarvikkeiden vienti Venäjälle pysyi edellisvuoden lukemissa, mutta juomien vienti väheni arvoltaan peräti 43 prosenttia. Tärkeimmät vientituotteet ovat maitotaloustuotteet. Elintarvikkeiden vienti Ruotsiin lisääntyi 2 prosenttia, mutta juomien väheni 3 prosenttia. Eniten Ruotsiin viedään maitotaloustuotteita ja juustoa, kaakaota, suklaata ja makeisia, sekä jalostettua ja säilöttyä lihaa. Viroon vietiin tammi-maaliskuussa 9 prosenttia edellisvuotista vähemmän elintarvikkeita ja 7 prosenttia vähemmän juomia. Suomesta Viroon viedään eniten jalostettua ja säilöttyä kalaa, jalostettua teetä ja kahvia, sekä mausteita ja maustekastikkeita.

ELINTARVIKETEOLLISUUDEN TUOTANTO LISÄÄNTYY TÄNÄ VUONNA VAIN VÄHÄN

ETLA arvioi maaliskuussa, että elintarviketeollisuuden viennin määrä lisääntyy tänä vuonna kolmisen prosenttia. Ensi vuonna toimialan vienti kasvaa noin 2 prosentin tahtia. Teollisuustuotannon volyyymi-indeksin mukaan toimialan tuotanto jäi tammi-maaliskuussa runsaat 4 prosenttia edellisvuotista pienemmäksi. Tuotanto kotimaassa kasvaa runsaan prosentin tänä vuonna ja vajaat 3 prosenttia ensi vuonna. Teollisuustuotannon volyyymi-indeksin ja kansantalouden tilinpidon mukaiset tuotokset poikkeavat usein jonkin verran toisistaan. Suurin osa alan tuotannosta jää kotimaahan.

Tekstiili-, vaatetus-, nahka- ja kenkäteollisuus

KIINA ON EU:N TÄRKEIN TEKSTIILIJEN JA VAATTEIDEN TOIMITTAJA

EU-maista Italia on ylivoimaisesti suurin tekstiilien ja vaatteiden tuottajamaa. Ranskan ja Saksan tuotanto on alle puolet Italian tuotannon arvosta. Bulgaria, Portugali, Romania, Liettua, Viro ja Italia ovat asukasta kohti alan suurimmat työllistäjät.

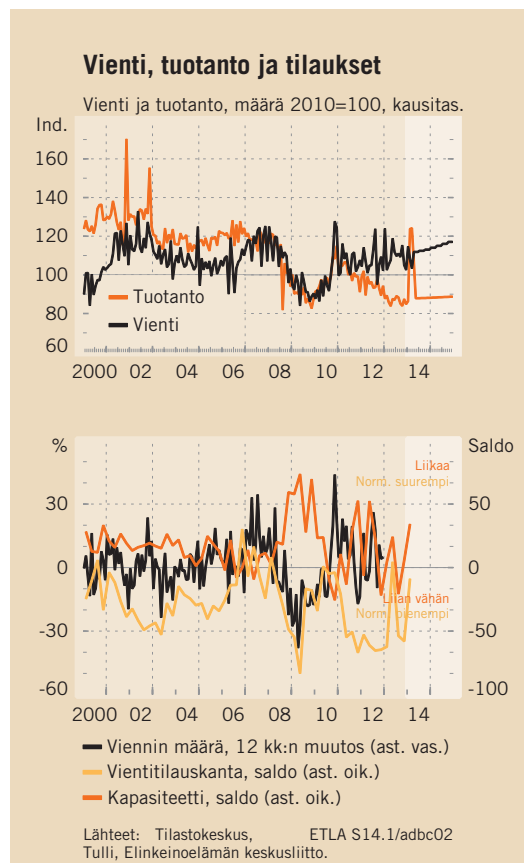
Kiinalaisten vaatteiden ja tekstiilien tuonti EU-maihin vapautettiin kokonaan valvonnasta vuonna 2009. EU-maista varsinkin Italian, Portugalin ja Ranskan tuotanto on kärsinyt Kiinan kaupan tuontirajoitusten poistamisesta. Viime vuonna Suomen teva-tuonnista 31 prosenttia tuli Kiinasta. Yhdysvallat, Turkki, Etelä-Afrikka ja Brasilia ovat suojanneet tekstiili- ja vaatetuotantoaan tuontikiintiöjärjestelmillä.

Viime vuonna Euroopan unionin tärkeimmät tekstiilialan asiakasmaat olivat Yhdysvallat, Turkki, Kiina, Sveitsi ja Venäjä. Vaatetusalan tärkeimmät asiakasmaat olivat Sveitsi, Venäjä, Yhdysvallat, Hongkong ja Japani.

Suomessa tekstiilien valmistus on vaatteiden valmistusta merkittävämpää. Suurin osa teva-teol-

lisuuden tuotannosta menee vientiin. Venäjälle meni viime vuonna 25 prosenttia alan viennistä. Suomalaisen vaatetusteollisuuden tuotannosta vain noin kymmenesosa on Suomessa. Kotimaisia tavaramerkkejä tuotetaan muun muassa Virossa ja Kauko-idässä, koska palkat ovat siellä huomattavasti matalammat kuin Suomessa.

FINPRON vuonna 2009 keräämien tietojen mukaan vaatevalmistuksen työvoimakustannukset olivat vuonna 2007 Saksassa 26.18 eur/h (sis. sosiaalimaksut), Suomessa 23.76 eur/h, Yhdysvalloissa 17.09 eur/h, Virossa 6.26 eur/h, Puolassa 4.29 eur/h, Venäjällä 1.37 eur/h, Kiinas-

sa 0.75 eur/h, Intiassa 0.35 eur/h, Sri Lankassa 0.30 eur/h ja Bangladeshissa 0.15 eur/h. Kansainvälisesti tunnettuja vaatemerkkejä valmistetaan muun muassa Intiassa, Bangladeshissa ja Sri Lankassa.

TEKSTIILIEN JA VAATTEIDEN VIENTIMÄÄRÄ VÄHENI TAMMI-MAALISKUUSSA

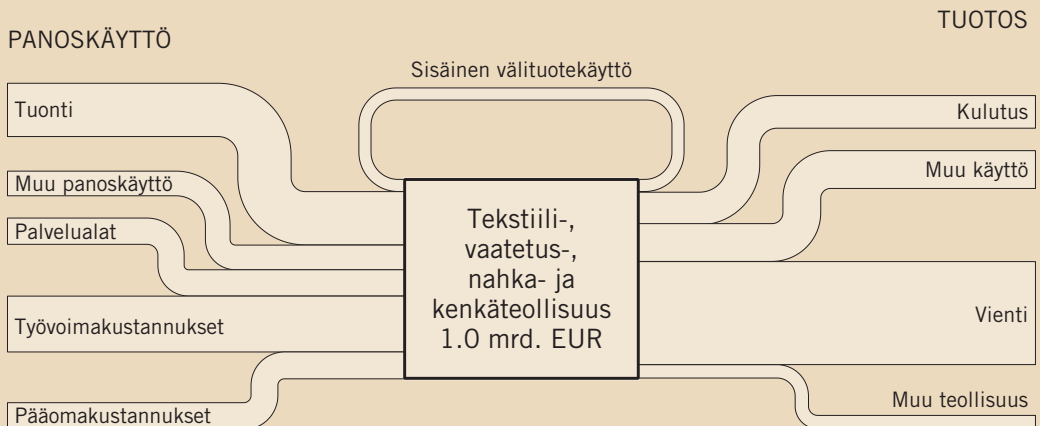
Tevanake-tuotteita vietiin Suomesta kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa 179 miljoonan euron arvosta, eli vajaat 2 prosenttia vähemmän kuin edellisvuonna. Tekstiilien viennin arvo oli 58 mil-

Keskeiset tunnusluvut

	2010	2011	% -muutos				Keskimäärin	
			2012*	2013 ^E	2014 ^E	2015 ^E	2009→13	2014→18 ^E
Vienti	7.8	6.8	0.2	2.5	2	3	-0.4	3
Vientihinta	0.7	4.6	1.8	-0.3	1	0	1.0	0
<i>Tuottavuuden osatekijät</i>								
Tuotanto (arvonlisäys)	-0.2	-1.5	-2.8	0.0	1.5	2.6	-5.4	2.5
- työpanos	-5.2	3.9	-3.2	-7.4	0.1	1.8	-3.9	0.8
- työn tuottavuus	5.3	-5.2	0.4	8.0	1.3	0.8	-1.1	1.7
siitä:								
- pääomavaltaituminen	-1.0	-4.0	-2.0	-1.4	-4.0	-4.1	-1.7	-3.4
- kokonaistuottavuus	6.4	-1.2	2.5	9.6	5.5	5.1	0.6	5.3

Lähteet: Tilastokeskus, Tullihallitus.

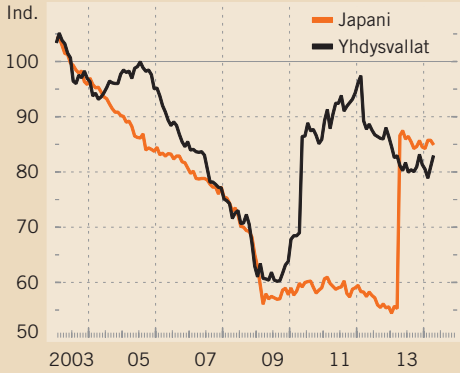
Tevanake-teollisuuden hyödykevirrat vuonna 2012

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

ETLA S14.1/a13b

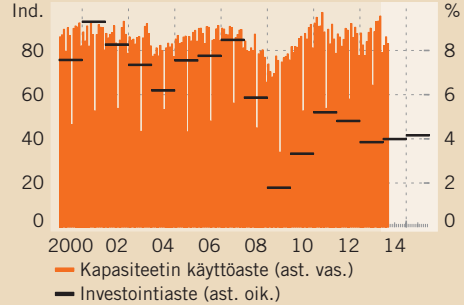
Kansainvälinen toimialakehitys, tuotannon määrä, 2003=100

Lähde: Bloomberg.

ETLA S14.1/adbc08

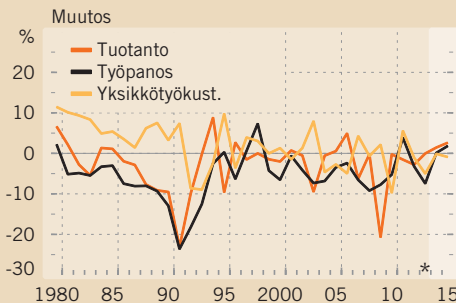
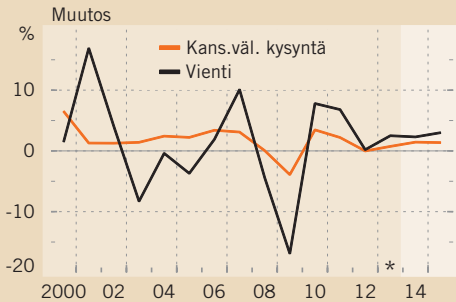
Kapasiteetin käyttöaste ja investointiaste

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S14.1/adbc04

Kysyntä, vienti ja tuotanto

Lähteet: Tilastokeskus, OECD, Tulli.

ETLA S14.1/adbc01

Toimialan tärkeimmät tuotteet ovat turkisnahat, lasikuitutuotteet, kuitukankaat sekä sairaala- ja hygieniatekstiilit.

Toimialan osuus Suomen¹⁾ %

teollisuuden jalostusarvosta	1.2
bruttokansantuotteesta	0.2
tavaraviennistä	1.3

¹⁾ Käyvin hinnoin vuonna 2012.

Suurimmat yritykset vuonna 2012

	Liikevaihto ¹⁾ , milj. e	Henkilöstö ¹⁾
L-Fashion Group Oy	267.0	1 670
Marimekko Oyj	88.5	497

¹⁾ Globaali.

Vientiosuudet alueittain tammi-maaliskuu 2014, %

Venäjä	22.3	Eurooppa	88.1
Ruotsi	18.1	- EU28	60.4
Saksa	10.2	- Euroalue	33.6
Viro	9.3	- EFTA	4.2
Norja	2.9	Pohjois-Amerikka	3.2
Yhdysvallat	2.7	Kaukoita	6.3
Latvia	2.3		
Iso-Britannia	2.3		
Ranska	2.1		
Liettua	2.1		

joonaa euroa, vaatteiden ja turkisten 81 miljoonaa euroa ja nahkan ja nahkatuotteiden 40 miljoonaa euroa.

Tekstiilien vienti väheni tammi-maaliskuussa arvoltaan 6 prosenttia vuodentakaisesta. Tekstiilien vientihinnat laskivat keskimäärin vajaan prosentin vuodentakaisesta ja vientimäärä supistui runsaat 4 prosenttia.

Vienti Eurooppaan väheni arvoltaan 9 prosenttia, sen osuus oli 73 prosenttia koko tekstiiliviennistä. Vienti Aasiaan lisääntyi arvoltaan 12 prosenttia, sen osuus oli vajaat 13 prosenttia. Toimitukset Pohjois-Amerikkaan vähenivät 13 prosenttia, ja niiden osuus oli 8 prosenttia. Tekstiilien viennistämme Ruotsin osuus oli vajaat 11, Saksan runsaat 10 prosenttia, Venäjän vajaat 10, Yhdysvaltojen vajaat 7 ja Viron vajaat 7 prosenttia.

Tekstiilejä vietiin Portugaliin tammi-maaliskuussa huomattavasti edellisvuotista enemmän.

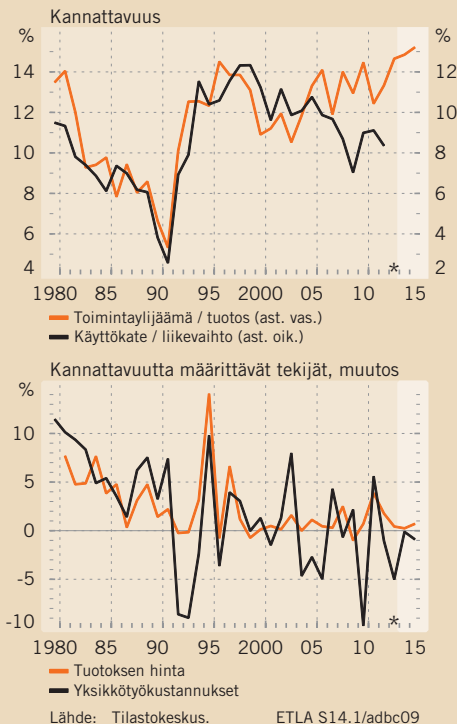
Vaatteiden ja turkisten vienti jäi tammi-maaliskuussa edellisvuoden lukemiin. Vaatteiden vientihinnat nousivat keskimäärin prosentin viimevuotisesta, ja vientimäärä väheni prosentin.

Vienti Eurooppaan jäi edellisvuoden lukemiin ja sen osuus alan viennistä oli 96 prosenttia. Aasian (pl. Keski- ja Lähi-itä) osuus oli runsaat 2 prosenttia, vienti sinne väheni arvoltaan 6 prosenttia edellisvuodesta. Pohjois-Amerikan osuus oli vajaan prosentin, ja toimitukset alueelle vähenivät 21 prosenttia. Vaatteiden ja turkisten viennistämme Venäjän osuus oli 35 prosenttia, Ruotsin 15, Saksan vajaat 14, Viron runsaat 9 ja Alankomaiden 3 prosenttia. Vienti Venäjälle pysyi edellisvuoden lukemissa.

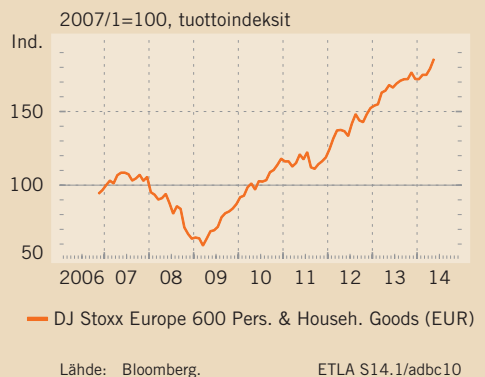
Nahan ja nahkatuotteiden viennin arvo lisääntyi tammi-maaliskuussa 2 prosenttia edellisvuodesta. Nahka- ja kenkäteollisuuden vientihinnat nousivat keskimäärin prosentin viimevuotisesta. Alan viennin määrä kasvoi puolitoista prosenttia.

Tärkein markkina-alue oli Eurooppa 94 prosentin osuudella. Vienti Euroopan maihin nousi 3 prosenttia. Vienti Aasiaan väheni arvoltaan 10 prosenttia, ja alueen osuus oli vajaat 5 prosenttia. Toimitukset Pohjois-Amerikkaan supistuivat

Kannattavuus

Osakekurssit

32 prosenttia, ja niiden osuus oli vajaa prosentti. Nahan ja nahkatuotteiden viennistä Ruotsin osuus oli 35 prosenttia, Venäjän 15, Viron 13, Norjan 6 ja Liettuan 4 prosenttia. Vienti Ruotsiin ja Liettuaan oli kovassa kasvussa, mutta vienti Venäjälle ja Viroon väheni viimevuotisesta.

ALAN SUHDANNENÄKYMÄT OVAT HIEMAN PARANTUNEET

Elinkeinoelämän keskusliiton toukokuussa julkaiseman suhdannetiedustelun mukaan teva-teollisuuden suhdannetilanne on edelleen melko heikko. Vastanneista yrityksistä kuitenkin nyt vain 8 prosenttia odotti heikkeneviä suhdanteita. Paranevia suhdannenäkymiä odottavia yrityksiä oli 4 prosenttia. Tilauskannat ovat keskimääräistä pienemmät ja henkilöstön määrän odotetaan vähenevän lähikuukausina.

ETLA arvioi maaliskuussa, että tekstiili-, vaate-, nahka- ja kenkäteollisuuden viennin määrä kasvaa 2 prosenttia tänä vuonna ja 3 prosenttia ensi vuonna.

Tevanake-alan tuotanto nousi tammi-maaliskuussa teollisuustuotannon volyyymi-indeksin mukaan 28 prosenttia. Tekstiilien valmistus kohosi huikkeit 72 prosenttia, vaatteiden valmistus supistui 7 prosenttia ja nahan ja nahkatuotteiden valmistus jäi edellisvuoden lukemiin. Tevanake-teollisuuden tuotos kasvaa tänä vuonna vajaat 2 prosenttia. Ensi vuonna tuotanto kasvaa vajaat 3 prosenttia. Teollisuustuotannon volyyymi-indeksin ja kansantalouden tilinpidon mukaiset tuotokset poikkeavat jonkin verran toisistaan.

Rakentaminen

RAKENNUSALA ELPYY VASTA ENSI VUONNA

Viime vuonna rakennustuotanto väheni 3 prosenttia. Talojen uudisrakentamisen määrä supistui 10 prosenttia. Myös maa- ja vesirakentaminen oli laskussa supistuen 2 prosenttia edellisvuodesta. Rakennustuotannon laskua hidasti korjausrakentamisen arviolta 2 prosentin lisäys.

Kuluvan vuoden alkukuukausina talonrakentamisen tuotanto ja lupahakemukset pysyivät laskussa sekä vuodentakaiseen että edellisiin kuukausiin verrattuna. Asuntojen lupahakemukset vähenivät tammi-helmikuussa lähes 20 prosenttia. Yritysten ja yhteisöjen talonrakennusluvut kohosivat vuodentakaisesta noin 5 prosenttia.

Lupahakemusten mukaan uudistuotannon alamäki pysähtyy aikaisintaan kuluvan vuoden jälkipuoliskolla.

Yritysten ja yhteisöjen rakentamisessa päästään loppuvuonna hienoiseen kasvuun, mutta asuntojen uudistuotannon elpymisen odotetaan siirtyvän ensi vuoteen.

Tuotanto ja tilaukset

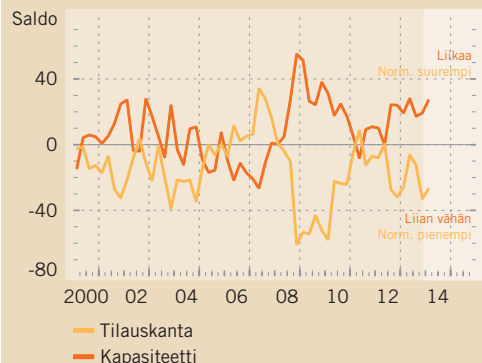

Osakekurssit

Lähde: Bloomberg.

ETLA S14.1/af05

Lähteet: Elinkeinoelämän keskusliitto, Tilastokeskus.

ETLA S14.1/af01

Tänä vuonna rakentaminen supistuu 1.5 prosenttia. Hallituksen maaliskuussa päättämät uudet toimet rakennusalan elvyttämiseksi hidastavat laskua noin 0.5 prosenttiyksikköä.

Ensi vuonna rakennustuotanto kasvaa 1.5 prosenttia. Asuntojen uustuotanto lisääntyy pari prosenttia, ja muussa talonrakentamisessa kasvu

jatkuu 2 prosentin tuntumassa. Maa- ja vesirakentamisessa laskusuuntaus päättyi.

KANNATTAVUUS PYSYY MATALALLA

Tilausten vähyys ja kustannusten kohoaminen rasittavat rakennusyritysten kannattavuutta. Viime vuonna kotimaan toiminnan osuus tuloksista väheni ja ulkomaisten toimintojen osuus kohosi

Keskeiset tunnusluvut

	2010	2011	% -muutos				Keskimäärin	
			2012*	2013 ^E	2014 ^E	2015 ^E	2009→13	2014→18 ^E
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	9.7	3.1	-4.8	-2.0	-1.6	1.6	-0.7	2.2
- työpanos	2.2	2.9	-1.2	-1.5	-2.3	-1.2	-1.3	-0.2
- työn tuottavuus	7.3	0.2	-3.6	-0.6	0.7	2.8	0.7	2.0
siitä:								
- pääomavaltaistuminen	0.0	-0.1	1.1	0.7	0.9	0.9	1.2	0.7
- kokonaistuottavuus	7.3	0.3	-4.7	-1.3	-0.2	1.9	-0.4	1.3

Lähde: Tilastokeskus.

Rakentamisen hyödykevirrat vuonna 2012

PANOSKÄYTTÖ

Liikenne
Rakennusaineteoll.
Metallituoteteoll.
Puuteollisuus
Tuonti
Muu teollisuus
Muut palvelut
Muut panokset
Työvoimakustannukset
Pääomakustannukset

Sisäinen välituotekäyttö

Rakentaminen
31.2 mrd. EUR

TUOTOS

Asuntojen omistus

Investoinnit

Kulutus

Muu käyttö

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

ETLA S14.1/a13o

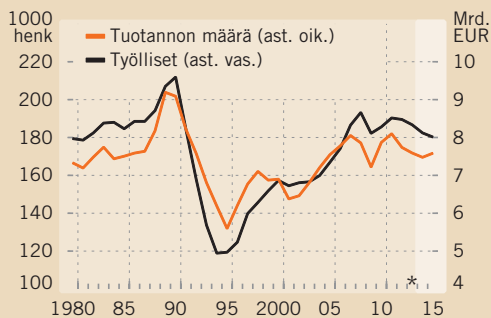
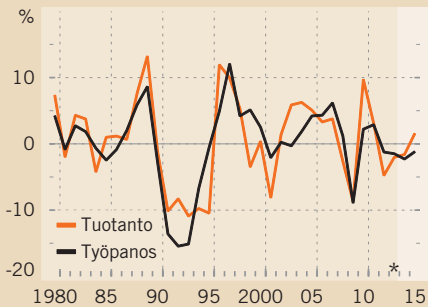
mm. Venäjän ja Baltian rakennusmarkkinoiden hyvän kysynnän ansiosta.

Tänä vuonna kannattavuuden odotetaan pysyvän matalalla tasolla. Alan investoinnit supistuvat, eikä ulkomainen toiminta ei enää laajene aikaisempien vuosien tapaan mm. Venäjän markkinoiden hiljenemisen takia.

Rakennusalan työllisyys supistuu tänä vuonna runsaan 1 prosentin ja ensi vuonna työpaikkojen lasku pysähtyy.

Ennustejakson lopulla rakennustuotannon kasvu vauhdittuu noin 3 prosenttiin. Rakennusalan elpymistä tukee kahden uuden ydinvoimalan rakennustöiden käynnistyminen.

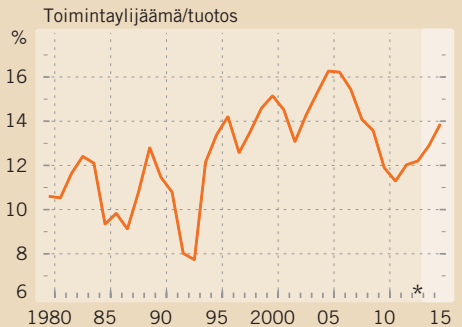
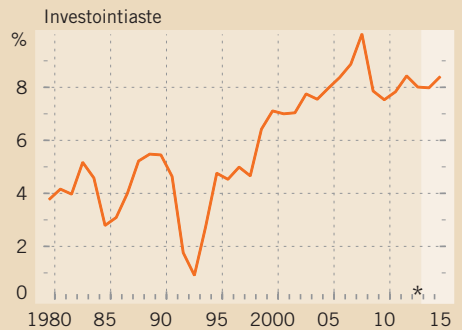
Tuotanto ja työllisyys

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S14.1/af03

Investoinnit ja kannattavuus

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S14.1/af04

Kauppa

KAUPAN SUHDANNENÄKYMÄT PYSYVÄT VAIMEINA

Ennakkotietojen mukaan kaupan tuotannon määrän supistuminen jatkui arvonlisäyksellä mitattuna viime vuonna -4.1 prosenttia edellisen vuoden -1.2 prosentista. Vähittäistavarakaupan myynti supistui määrällisesti prosentin, tukkukauppa -2.4 ja moottoriajoneuvokauppa -15.1 prosenttia.

Kaupan tuotannon supistumiseen vaikuttivat etenkin yleisen suhdannetilanteen heikkeneminen sekä kotitalouksien ostovoiman supistuminen. Yksityiset kulutusmenot supistuivat odotettua enemmän, -0.8 prosenttia. Rakennustoiminta supistui -2.7 prosenttia ja teollisuuden tuotanto -2.3 prosenttia.

Tänä vuonna kotimaisten kysyntätekijöiden kasvun odotetaan jatkuvan edelleen hyvin vaimeina. Yksityisten kulutusmenojen odotetaan lisääntyvän vain 0.4 prosenttia viime vuodesta. Sen sijaan teollisuustuotannon arvioidaan kääntyvän 2.8 prosentin nousuun viennin vetämänä, mutta rakennustuotanto supistuu edelleen -1.6 prosentin vauhdilla.

Kysyntätekijöiden vaimean kehityksen myötä kaupan tuotanto pysynee lähes viime vuoden tasolla. Lähivuosina tuotannon kasvun arvioidaan vähitellen voimistuvan talouskasvun asteittaisen nousun myötä.

UUSIEN AUTOJEN REKISTERÖINNIIT KÄÄNTYVÄT NOUSUUN

Kotitalouksien moottoriajoneuvojen rekisteröinnit supistuivat viime vuonna 7 prosenttia. Myynnin taso jäi runsaaseen 100 000 autoon, mikä oli selvästi alempi kuin 2000-luvulla keskimäärin. Kysyntä supistui lähinnä kotitalouksien heikkojen talousodotusten vuoksi. Moottoriajoneuvojen kaupassa, jossa mukana on käytetyt autot, myynnin määrä supistui jopa -15.1 prosenttia.

Kuluttajien optimismi on kääntynyt vähitellen nousuun. Tammi-huhtikuussa autojen rekisteröinnit olivat lievässä nousussa viime vuoden matalan vertailutason vuoksi. Henkilöautojen uusien rekisteröintien määrän odotetaan kasvavan tänä vuonna muutaman prosentin. Myynnin taso jäänee kuitenkin runsaan 100 000 auton tuntumaan, eli selvästi alemmaksi kuin pitkällä

Tuotanto

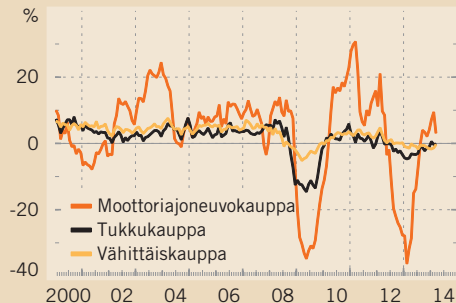
Mrd. Vuoden 2000 hinnoin

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S14.1/ag01

Myynnin kehitys

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S14.1/ag02

aikavälillä keskimäärin. Myös lähivuosina henkilöautojen myynnin kasvun arvioidaan pysyvän vaimeana kotitalouksien ostovoiman hitaan nousun vuoksi.

TUKKUKAUPAN MYYNTI JATKUU VAIMEANA

Vuonna 2013 tukkukaupan myynnin määrä supistui -2.4 prosenttia yleisen talouden aktiviteetin

heikkenemisen vuoksi. Kuluvana vuonna myynnin määrän kehitys jatkuu edelleen vaimeana heikon suhdannetilanteen vuoksi. Teollisuustuotannon odotetaan kääntyvän lievään nousuun, sen sijaan rakennustuotanto supistuu edelleen. Tukkukaupan myynnin arvioidaan vauhdittuvan vasta ennustejakson loppupuolella.

Keskeiset tunnusluvut

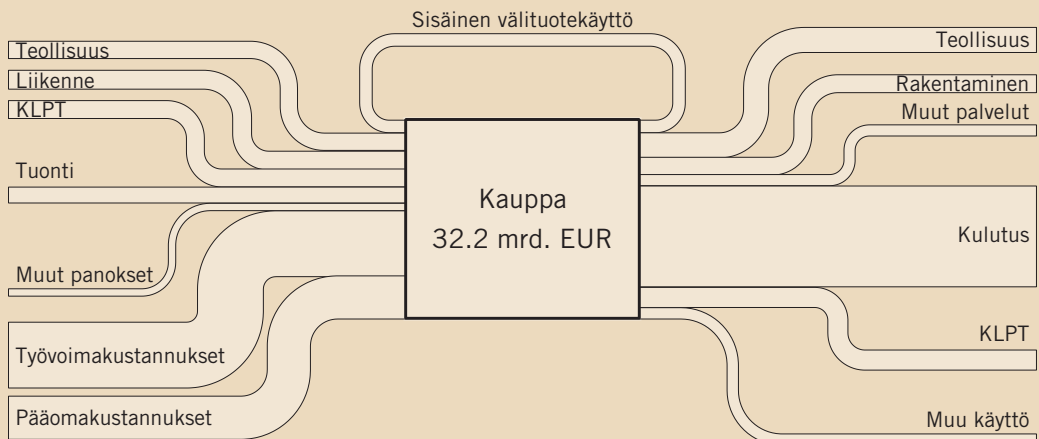
	2010	2011	% -muutos		2014 ^E	2015 ^E	Keskimäärin	
			2012 [*]	2013 ^E			2009→13	2014→18 ^E
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	2.6	3.8	-1.2	-4.9	0.0	2.2	-2.4	1.7
- työpanos	-1.3	0.8	-0.8	-1.1	-0.6	0.1	-1.2	0.0
- työn tuottavuus	4.0	2.9	-0.3	-3.8	0.6	2.2	-1.1	1.8
siitä:								
- pääomavaltaisuus	0.5	-0.2	0.7	0.7	0.5	0.3	0.7	0.5
- kokonaistuottavuus	3.4	3.1	-1.1	-4.5	0.2	1.8	-1.8	1.3

Lähde: Tilastokeskus.

Kaupan hyödykevirrat vuonna 2012

PANOSKÄYTTÖ

TUOTOS

KLPT = Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

ETLA S14.1/a13j

VÄHITTÄISKAUPAN MYyntIÄ KAVENTAA HEIKKO OSTOVOIMAKEHITYS

Kotitalouksien reaalin ostovoima supistui viime vuonna kotitalouksien vaimean tulokehityksen vuoksi. Koko kansantalouden palkkasumma kasvoi vain prosentin työpanoksen supistumisen vuoksi. Kulutuksen hinta kohosi 1.7 prosenttia, jolloin reaalin palkkasumma aleni -0.7 prosenttia. Säästämisaste aleni edellisen vuoden 0.9 prosentista 0.5 prosenttiin. Kulutus kysyntä supistui kaikissa kestokulutustuokissa, voimakkaimmin lyhytikäisissä hyödykkeissä.

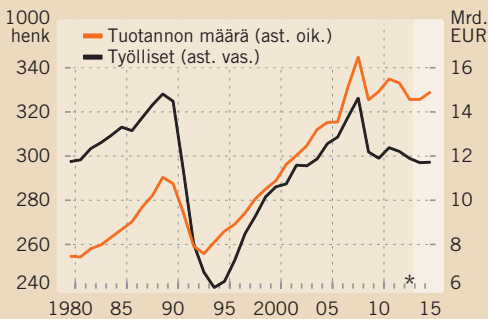
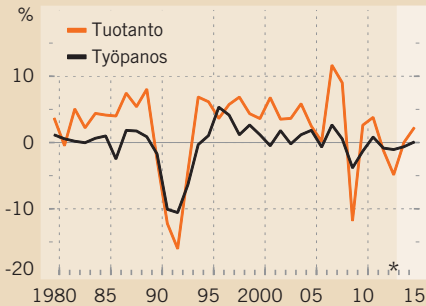
Vähittäiskaupan myynnin määrä supistui prosentin, eli hieman vähemmän kuin tukkukaupan myynti. Vähittäiskaupan myyntitilastojen mukaan voimakkaimmin lisääntyivät kodinkoneiden sekä viihde-elektroniikan hankinnat. Sijaan muun muassa huonekalujen myynti jäi vaimeaksi. Vaattei-

den ja jalkineiden kysyntä supistui -0.4 prosenttia. Elintarvikkeiden kysyntä supistui prosentin.

Kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa vähittäiskaupan myynti supistui hieman viime vuodesta. Vaimea kysyntä johtui edelleen kotitalouksien heikosta tulokehityksestä. Kotitalouksien reaalin ostovoiman arvioidaan kasvavan tänä vuonna runsaan prosentin. Merkittävä osa tästä johtuu omaisuustulojen kasvusta, josta kulutusalltius on muita tuloeria pienempi. Vähittäiskaupan myynnin määrän odotetaan kasvavan prosentin verran viime vuodesta. Kysynnän kasvu jakautunee taasisesti eri hyödykeryhmiin.

Vuosina 2015–2016 vähittäiskaupan myynnin määrän kasvun arvioidaan vahvistuvan 1–2 prosenttiin kotitalouksien reaalin ostovoiman lievän elpymisen vuoksi.

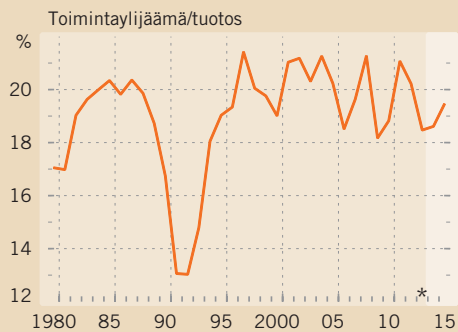
Tuotanto ja työllisyys

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S14.1/ag03

Investoinnit ja kannattavuus

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S14.1/ag04

SUHDANNETILANNE TAVANOMAISTA HEIKOMPI

Elinkeinoelämän keskusliiton suhdannebarometrin mukaan kaupan alan yritysten mukaan suhdannetilanne pysyi alkuvuonna vaikeana. Vaikka tällä hetkellä näkymät ovat tavanomaista heikkommat, suhdannetilanteen odotetaan hieman vahvistuvan kuluvan vuoden aikana.

Myynti ei ole kasvanut, mutta kannattavuuden lasku on pysähtynyt. Henkilöstöä vähennettiin, ja henkilöstön määrän odotetaan edelleen supistuvan. Kannattavuus on heikempi kuin vuosi sitten.

Kysynnän kasvun hiipumisen myötä kaupan työvoima supistui viime vuonna työvoimatiedustelun mukaan prosentin verran. Voimakkaimmin heikkeni autokaupan työllisyystilanne. Kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa henkilöstön määrä oli edelleen lievässä laskussa.

Kannattavuus heikkeni viime vuonna yksikkötyökustannusten nousun vuoksi. Tänä vuonna kaupan kannattavuuden arvioidaan pysyttelevän edelleen haastavana.

Majoitus- ja ravitsemistoiminta

MAJOITUS- JA RAVITSEMISALALLA SUHDANNENÄKYMÄT PYSYVÄT EPÄVARMOINA

Liikevaihtotilastojen mukaan toimialan myynnin kasvu vaimeni viime vuonna 0.7 prosenttiin edellisen vuoden 4.1 prosentista. Sekä majoituspalveluiden, että ravitsemistoiminnan kysyntä vaimeni. Yhteensä toimialan palveluiden määrän arvioidaan supistuneen 3–4 prosenttia. Yksityiset kulutusmenot supistuivat -0.8 prosenttia, eli toimialan kysyntä supistui enemmän kuin kulutusmenot keskimäärin.

Kotitalouksien kulutusmenojen määrän arvioidaan kasvavan kuluvana vuonna vain 1.3 prosenttia. Vuonna 2015 kulutusmenojen määrän kasvun odotetaan jatkuvan runsaan prosentin tuntumassa. Siten myös majoitus- ja ravitsemisalalan tuotannon määrän kasvun arvioidaan jatkuvan vaimeana.

MAJOITUSMYynti VIIME VUODEN TASOLLA

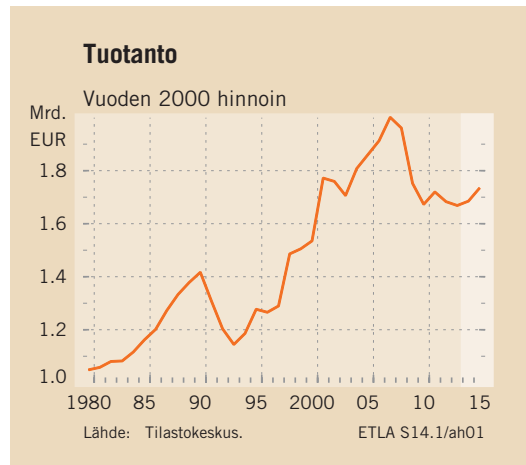
Ulkomaisten matkailijoiden yöpymisten määrä kasvoi viime vuonna +5.4 prosenttia edellisen vuoden +10.2 prosentin kasvun jälkeen. Saapuvien matkailijoiden määrät lisääntyivät etenkin Venäjältä, Britanniaista ja Japanista. Sen sijaan matkailu supistui muun muassa Saksasta, Yhdysvalloista ja Italiasta. Kotimaisten matkailijoiden yöpymiset hotelleissa kasvoivat 0.8 prosenttia.

Kuluvana vuonna majoituspalveluiden suhdannenäkymien arvioidaan pysyvän vaimeina. Kansainvälisen talouden suhdannenäkymät pysyvät etenkin kuluvan vuoden alkupuoliskolla epävarmoina, mikä heikentää liikematkailua. Kotimaisten matkailijoiden määrän kasvua kaventaa puolestaan kotitalouksien reaalisen ostovoiman heikko kehitys.

Kuluvan vuoden alussa majoituspalveluiden kysyntä pysyi lähes viime vuoden tasolla. Ulkomailta tulevien matkailijoiden yöpymiset olivat lähes

prosentin laskussa, ja kotimaisten matkailijoiden majoituskysyntä kohosi 0.4 prosenttia. Heikon taloustilanteen myötä yöpymisten määrän odotetaan pysyvän lähes viime vuoden tasolla.

Ravitsemistoimialan suhdannenäkymien arvioidaan pysyvän myös vaimeana. Kysynnän odotetaan pysyvän tänä vuonna lähes edellisen vuoden tasolla.

TOIMIALAN ODOTUKSET VAROVAISET

Elinkeinoelämän keskusliiton suhdannebarometrin mukaan hotelli- ja ravintola-alan yritykset arvioivat suhdannetilanteensa olevan selvästi alle normaalitilanteen. Suhdannebarometrin mukaan työvoiman määrä pysyi alkuvuonna ennallaan, mutta lähikuukausille odotetaan pientä laskua. Odotukset lähikuukausille ovat hieman aiempaa

optimistisemmat. Myynnin odotetaan hieman kasvavan, mutta kustannusten nousu kaventaa edelleen kannattavuutta.

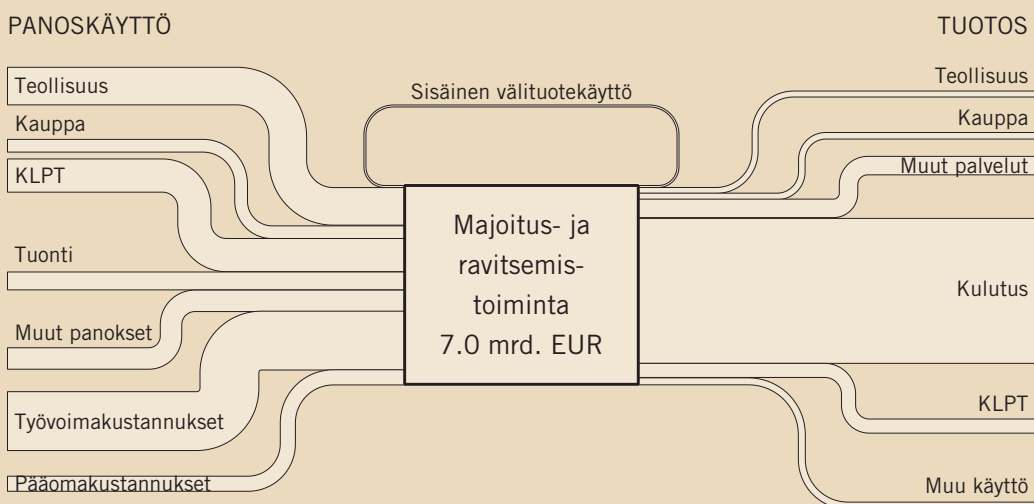
Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun mukaan työpanos kohosi vielä viime vuonna keskimäärin 4 prosenttia.

Keskeiset tunnusluvut

	% -muutos						Keskimäärin	
	2010	2011	2012*	2013 [€]	2014 [€]	2015 [€]	2009→13	2014→18 [€]
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	-4.5	2.8	-2.1	-0.9	1.0	2.9	-3.2	1.9
- työpanos	0.1	2.1	3.1	-0.1	-0.6	0.8	0.6	-0.5
- työn tuottavuus	-4.6	0.7	-5.0	-0.8	1.6	2.1	-3.7	2.4
siitä:								
- pääomavaltaituminen	0.7	0.0	-0.4	0.1	0.2	-0.1	0.3	0.4
- kokonaistuottavuus	-5.3	0.6	-4.7	-0.8	1.4	2.2	-4.0	2.0

Lähde: Tilastokeskus.

Majoitus- ja ravitsemistoiminnan hyödykevirrat vuonna 2012

KLPT = Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

ETLA S14.1/a13k

TOIMIALAN KANNATTAVUUS ENNALLAAN

Vuonna 2013 hotellien huonekapasiteetin käyttöaste aleni 51.3 prosenttiin edellisen vuoden 52.6 prosentista. Tänä vuonna kapasiteetin käyttöasteen odotetaan pysyvän lähes ennallaan. Toimialan kannattavuuden arvioidaan kohenevan hieman vuoden loppua kohden kysynnän lievän elpymisen myötä.

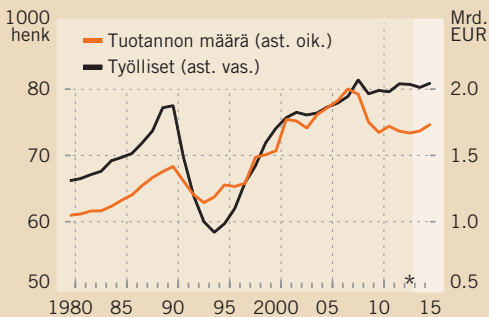
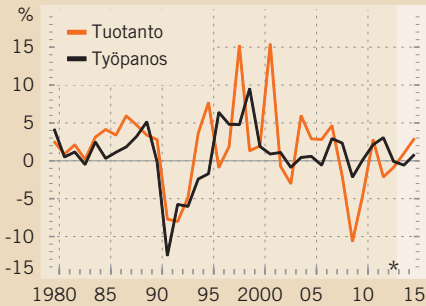
Osakekurssi

2007/1=100, tuottoindeksit

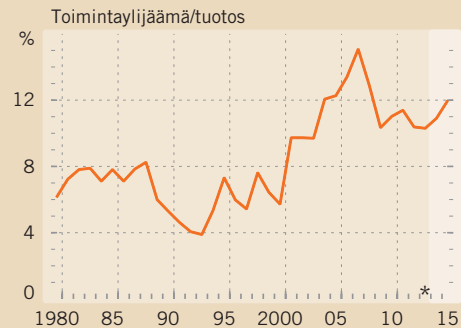
Lähde: Bloomberg.

ETLA S14.1/ah05

Tuotanto ja työllisyys

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S14.1/ah03

Investoinnit ja kannattavuus

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S14.1/ah04

Liikenne

LIKENNEPALVELUJEN KYSYNTÄ PYSYY VAIMEANA

Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan liikennepalvelujen tuotannon määrä supistui viime vuonna -2.6 prosenttia edellisen vuoden +4.5 prosentin kasvun jälkeen. Muun muassa ulkomaankaupassa tavaravienti kasvoi 0.3 ja tavara-tuonti supistui -0.5 prosenttia.

Liikevaihtotilastojen mukaan liikenteen toimialan liikevaihto supistui -1.1 prosenttia edelliseen vuoteen verrattuna, eli toimialan myyntihinnat olivat vielä nousussa.

Vuonna 2013 maailmankaupan kasvu hidastui 2.2 prosenttiin edellisen vuoden 5.8 prosentista. Tänä vuonna kasvun arvioidaan jatkuvan 2 prosentin tuntumassa. Heikon suhdannetilanteen myötä ETLAn ennuste arvioi Suomen tavaraviennin määrän kasvavan tänä vuonna vain 4.5 prosenttia.

Liikenteen tuotannon määrän kasvu jäänee runsaan prosentin tuntumaan. Vuonna 2015 yleisen suhdannetilanteen odotetaan kohentuvan edelleen, ja liikenteen toimialalla tuotannon määrän kasvun arvioidaan jatkuvan vaimeana. Pitkällä

aikavälillä toimialan tuotannon keskimääräinen vuosikasvu on ollut noin 4–5 prosenttia.

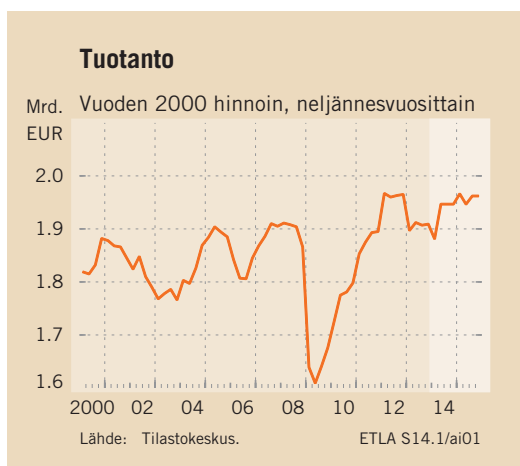
Meriliikenteen matkustajaliikenne kasvoi viime vuonna 1.4 prosenttia. Kasvu painottui Viroon suuntautuville reiteille, joissa kasvua oli 4.1 prosenttia. Sen sijaan Ruotsin risteilyt supistuivat -1.4 prosentin vauhdilla. Kuluvan vuoden ensimmäisellä neljänneksellä meriliikenteen matkailijamäärät supistuivat -3.8 prosenttia. Viron matkailu oli vielä 4.6 prosentin nousussa, mutta risteilyt Ruotsiin vähenivät -8.8 prosentin vauhdilla viime vuoden vastaavasta ajankohdasta.

Rahtiliikenteen tonnimäärät kasvoivat viime vuonna +3.3 prosenttia. Kuluvan vuoden aikana tavaraviennin odotetaan hieman elpyvän, joten rahtiliikenteen suhdannetilanne kohenee viime vuodesta. Tammi-maaliskuussa viennissä rahtiliikenne oli 3.3 prosentin nousussa, sen sijaan tuonti supistui runsaat 9 prosenttia.

Maaliikenteessä rautateiden henkilökuljetukset kasvoivat viime vuonna lähiliikenteessä 0.1 prosenttia ja kaukoliikenteessä kuljetukset supistuivat -0.7 prosenttia. Rahtiliikenteessä kotimaan kuljetusten määrä supistui -3.3 prosenttia, mutta ulkomaaliikenteen kuljetetut tonnimäärät olivat jopa 16.7 prosentin kasvussa.

Kotimaan tieliikenteessä kuljetussuorite supistui tavaramäärällä mitattuna -7.8 prosenttia muun muassa viennin vaimean kasvun ja kotimarkkinoiden heikon investointiaktiiviteetin vuoksi. Ennustejaksolla maaliikenteen kasvun odotetaan jatkuvan verkkaisena.

Ilmaliikenteessä suhdannenäkymät kohenevat viime vuonna hieman. Henkilöliikenne kasvoi 4.5 prosenttia viime vuoden matalan vertailutason vuoksi.

Kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa matkustajamäärät olivat edelleen runsaan 4 prosentin kasvussa. Kotimaan matkustajamäärät kasvoivat 4.5 prosenttia, kansainvälisillä reiteillä matkailijoiden määrä oli myös runsaan 4 prosentin kasvussa.

Viime vuonna rahtiliikenteen kuljetetut tonnimäärät supistuivat -3.4 prosentin vauhdilla. Erityisesti kotimaan rahtiliikenne supistui selvästi. Kuluvan

vuoden ensimmäisellä neljänneksellä tavaraliikenne supistui kotimaanliikenteessä jo -9.9 prosenttia, mutta ulkomaanliikenteessä rahtiliikenne oli jo 0.2 prosentin nousussa.

SUHDANNETILANNE PYSYY VAKAANA

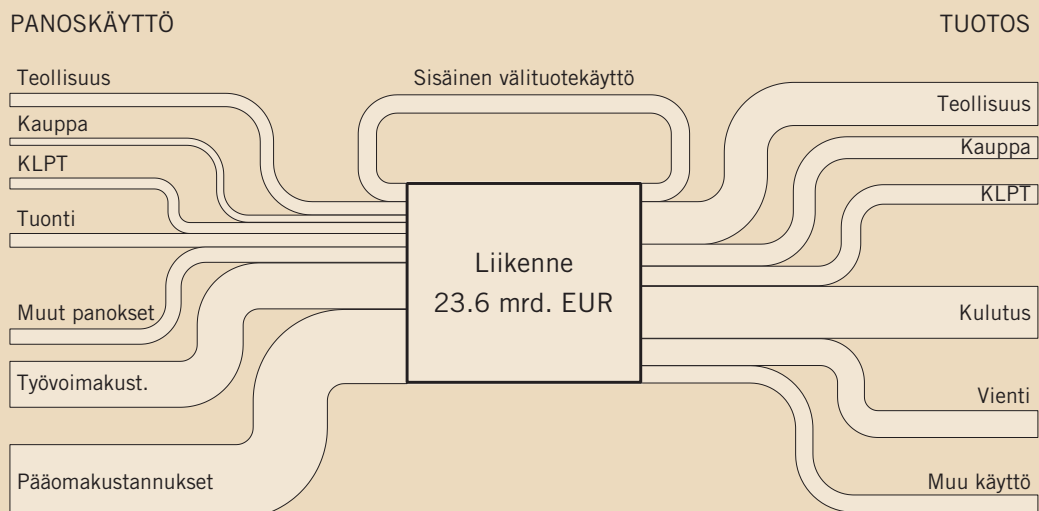
Elinkeinoelämän keskusliiton suhdannebarometrin mukaan toimialan yritykset näkivät liikennepalveluiden suhdannetilanteen selvästi

Keskeiset tunnusluvut

	2010	2011	% -muutos				Keskimäärin	
			2012*	2013 [€]	2014 [€]	2015 [€]	2009→13	2014→18 [€]
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	7.8	6.2	4.5	-2.6	1.4	4.2	0.2	2.9
- työpanos	2.2	-1.6	-1.6	1.6	0.2	3.0	-0.3	1.1
- työn tuottavuus	5.5	7.9	6.2	-4.1	1.2	1.2	0.8	1.8
siitä:								
- pääomavaltaituminen	-1.0	0.7	0.6	-1.4	-0.8	-1.8	0.0	-0.8
- kokonaistuottavuus	6.5	7.2	5.6	-2.8	2.0	3.0	0.8	2.7

Lähde: Tilastokeskus.

Liikenteen hyödykevirrat vuonna 2012

KLPT = Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

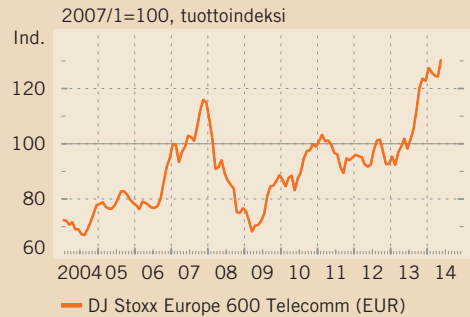
ETLA S14.1/a13I

keskimääräistä synkemmäksi. Myynti pysyi alkuvuonna ennallaan, loppukevälle odotetaan hienoista nousua. Toimialan kannattavuuden arvioidaan pysyvän ennallaan. Suhdanneodotukset alkuvuodelle ovat melko vakaat. Henkilökunnan määrän arvioidaan vähenevän edelleen.

Viime vuonna työpanos supistui Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun mukaan liikennettä palveluilla toimialoilla -3.5 prosenttia. Kuluvana vuonna työpanoksen kysynnän odotetaan pysyvän lähes viime vuoden tasolla.

Työn tuottavuus on lisääntynyt keskimäärin prosentin vuodessa. Viime vuosina tuottavuuden kasvu on kuitenkin kohonnut huomattavasti lähinnä ilmaliikenteen työn tuottavuuden vahvan kasvun vuoksi. Lähivuosina työn tuottavuuden kasvun odotetaan kuitenkin vaimenevan 1–2 prosentin tuntumaan.

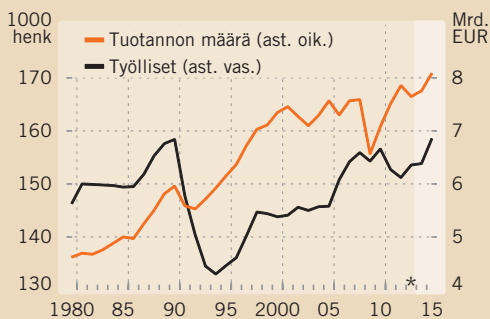
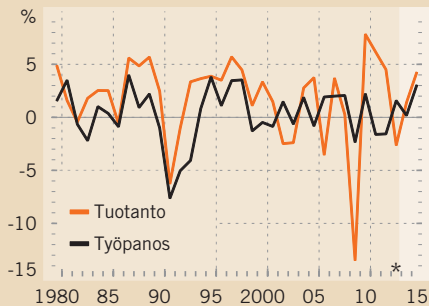
Osakekurssi

Lähde: Bloomberg.

ETLA S14.1/ai05

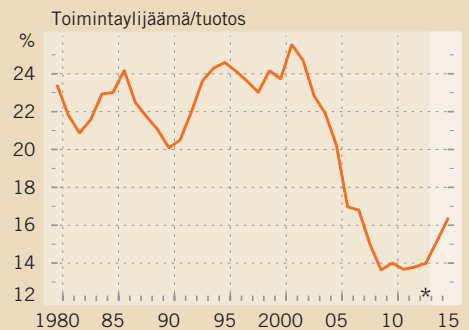
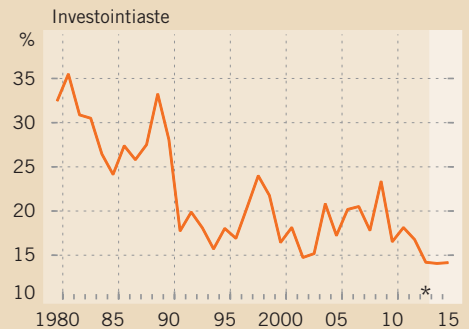
Tuotanto ja työllisyys

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S14.1/ai03

Investoinnit ja kannattavuus

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S14.1/ai04

Rahoitus- ja vakuutustoiminta

SUHDANNETILANNE VAKAUTUI RAHOITUS- JA VAKUUTUSALALLA

Rahoitus- ja vakuutusalan suhdannenäkymät pysivät viime vuonna vakaina. Sekä pankki- että vakuutusyhtiöiden kannattavuus ja vakavaraisuus vahvistuivat finanssivalvonnan selvitysten perusteella. Huolimatta matalasta korkotasosta pankkien tulokset kohosivat muun muassa lainamarginaalien kasvun myötä. Lisäksi pankit sopeuttivat toimintojaan karsimalla henkilöstöä ja yritysjärjestelyillä.

KORKOTASO PYSYY MATALANA

Euroopan keskuspankki alensi ohjaukorkoa viime vuoden syksyllä 0.25 prosenttiin. Inflaatio-odotukset ovat pysyneet vaiheina, joten jatkossa koron nosto ei ole ajankohtaista. ETLAn ennusteissa odotetaan koron pysyvän ennallaan ainakin ensi vuoden loppuun asti.

Lyhyet markkinakorot ovat pysyneet vakaina. Kolmen kuukauden markkinakoron arvioidaan asetuvan tänä vuonna keskimäärin 0.3 prosenttiin. Vuonna 2015 koron arvioidaan kohoavan keskimäärin 0.5 prosenttiin.

Tuotanto

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S14.1/aj01

Eräitä tuotantoindikaattoreita

Helsingin pörssin vaihto

Lähteet: Tilastokeskus, HEX, Bloomberg.

ETLA S14.1/aj02

Viime vuonna kotitalouksien uusien asuntoluottojen kysyntä supistui -20.4 prosenttia. Edellisenä vuonna nostot supistuivat -4.9 prosenttia. Kulu- tusluottojen kysyntä supistui -2.6 prosenttia edel- lisen vuoden 11.2 prosentin nousun jälkeen. En- nusteajaksolla luottokannassa ei odoteta mittavia muutoksia. Kotitalouksien optimismin elpymässä

luottojen kysynnän arvioidaan kääntyvän lievään nousuun matalan korkotason myötä.

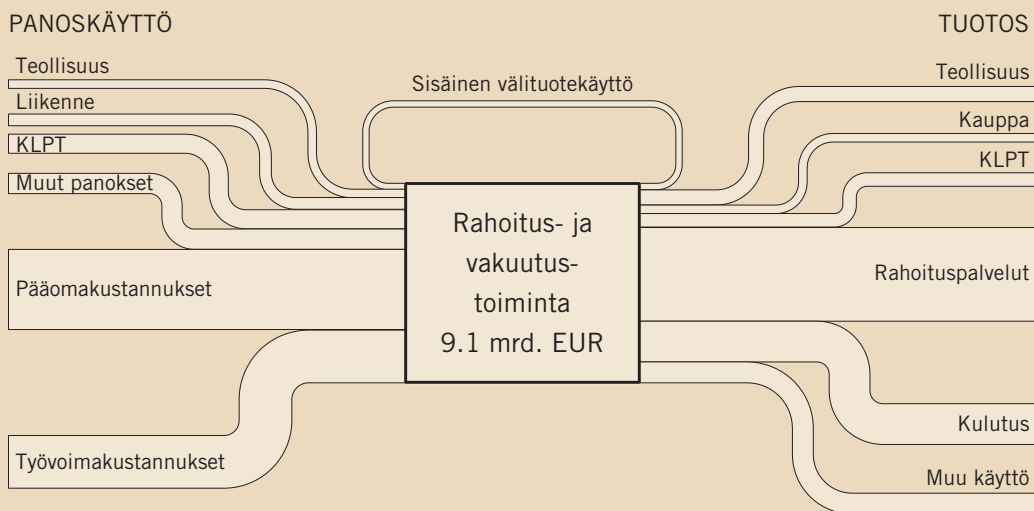
Kotitalouksien velkaantumisaste oli viime vuon- na 119 prosenttia. Kuitenkin pohjoismaisessa vertailussa kotitalouksien säästämisaste on vielä selvästi matalin. Kotitalouksien velanhoidossa ei

Keskeiset tunnusluvut

	% -muutos						Keskimäärin	
	2010	2011	2012*	2013 [€]	2014 [€]	2015 [€]	2009→13	2014→18 [€]
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	-0.4	-9.1	6.3	-0.4	1.9	5.0	0.2	2.9
- työpanos	1.2	0.4	-1.1	1.1	0.2	1.9	1.3	0.7
- työn tuottavuus	-1.6	-9.5	7.5	-1.5	1.7	3.1	-0.9	2.2
siitä:								
- pääomavaltaistuminen	-2.5	-2.4	-1.9	-1.8	-0.7	-0.6	-2.1	0.1
- kokonaistuottavuus	0.9	-7.3	9.5	0.3	2.4	3.7	1.2	2.1

Lähde: Tilastokeskus.

Rahoitus- ja vakuutustoiminnan hyödykevirrat vuonna 2012

KLPT = Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

ETLA S14.1/a13m

odoteta esiintyvän merkittäviä häiriöitä varsin matalan korkotason sekä aiempaa pitempien laina-aikojen vuoksi.

TOIMIALAN ODOTUKSET OVAT VAROVAISET

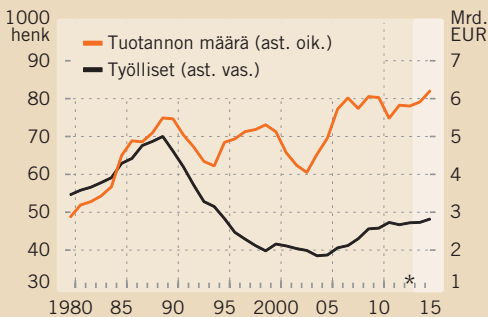
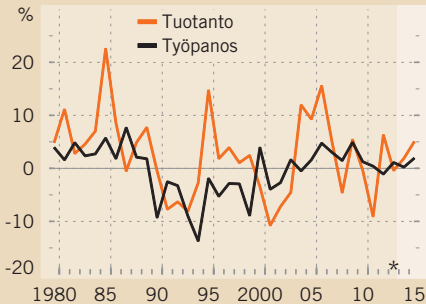
Elinkeinoelämän keskusliiton suhdannebarometrin mukaan toimialan yritykset arvioivat tämänhetkisen suhdannetilanteensa tavanomaista heikommaksi. Myynti laski alkuvuonna, mutta sen odotetaan vähitellen elpävän. Kannattavuuden arvioidaan kohentuvan. Henkilöstön määrä on vähentynyt, ja saman kehityksen odotetaan jatkuvan.

PÖRSSIKURSSIT NOUSSUSSA

Markkinoiden odotukset kuluvaan vuoteen talouskasvusta ovat edelleen melko varovaiset. Viime vuonna pörssikurssit kohosivat keskimäärin 16.5 prosenttia. Kuluvaan vuoteen huhtikuussa ne olivat keskimäärin 13.6 prosenttia viime vuoden keskiarvoa korkeammalla tasolla.

Suhdannenäkymät ovat edelleen varovaiset. Talouden hitaan elpymisen odotetaan jatkuvan. Mikäli Euroopan rahoituskriisi pysyy hallinnassa, sijoitustoiminnan tuotot voivat kehittyä kuluvaan vuoteen suotuisasti. Ennustejaksolla talouskasvun asteittainen voimistuminen ja kotitalouksien luottokannan kasvun odotetaan tukevan rahoituslaitosten korkotuottoja. Toimialan kannattavuuden odotetaan vahvistuvan korko- ja sijoitustoiminnan tuottojen kasvun vuoksi.

Tuotanto ja työllisyys

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S14.1/aj03

Investoinnit ja kannattavuus

Toimintaylijäämä/tuotos

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S14.1/aj04

Kiinteistö- ja liike-elämää palveleva toiminta pl. asuntojen omistus

LIIKE-ELÄMÄÄ PALVELEVA TOIMINTA ELPYY HITAASTI

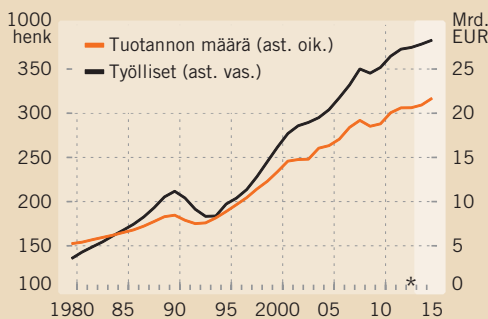
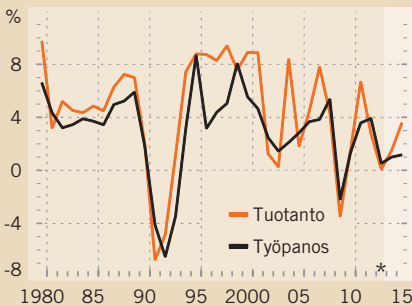
Liike-elämää palveleva toimiala on hyvin heterogeeninen. Toimialaluokituksessa TOL2008 liike-elämän palvelut jakautuvat informaatio- ja viestintäpalveluihin, ammatilliseen, tieteelliseen ja tekniseen toimintaa sekä osittain myös hallinto- ja tukitoimintaan. Suurimmat alatoimialat ovat kiinteistöpalvelut, tietojenkäsittelypalvelut, tekniset palvelut sekä mainospalvelut.

Tilastokeskuksen neljännesvuositilinpidon mukaan tuotannon määrän kasvu painottui viime vuonna informaatio- ja viestinnän toimialalle, jos-

sa kasvua oli 2.4 prosenttia. Kiinteistöalan palveluissa tuotannon kasvu voimistui edellisen vuoden notkahduksen jälkeen +1.6 prosenttiin. Sen sijaan ammatillisen ja teknisen palvelun toimialalla tuotanto supistui -1.8 prosenttia.

Yhteensä liike-elämää palvelevan toimialan tuotannon kasvun arvioidaan olleen vajaassa prosentissa, eli yleisen suhdannetilanteen heikkeneminen heijastui selvästi toimialan aktiviteettiin. Tilastokeskuksen liikevaihtotilaston mukaan alatoimialoista voimakkaimmin liikevaihtoaan kasvattivat tietopalvelutoiminta 11.4 prosentillaan

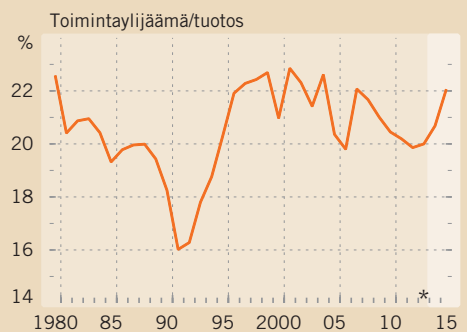
Tuotanto ja työllisyys

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S14.1/ak03

Investoinnit ja kannattavuus

Lähde: Tilastokeskus.

ETLA S14.1/ak04

sekä kiinteistöalan toiminta 5.6 prosentilla. Sen sijaan ohjelmiston ja konsultoinnin toimialalla liikevaihto supistui -3.7 prosenttia, myös mainos-toiminnan alamäki jatkui -0.7 prosentilla.

Liike-elämää palvelevan toimialan suhdannenäkymät pysyvät vaimeina sekä tänä että ensivuonna. Toimiala on vahvasti sidoksissa yleisen talou-

delliseen aktiviteetin kehitykseen, joten toimialan odotetaan elpyvän vasta ennustejakson loppupuolella kokonaistuotannon kasvun voimistumisen myötä.

YRITYSTEN SUHDANNEODOTUKSET OVAT VAROAISET

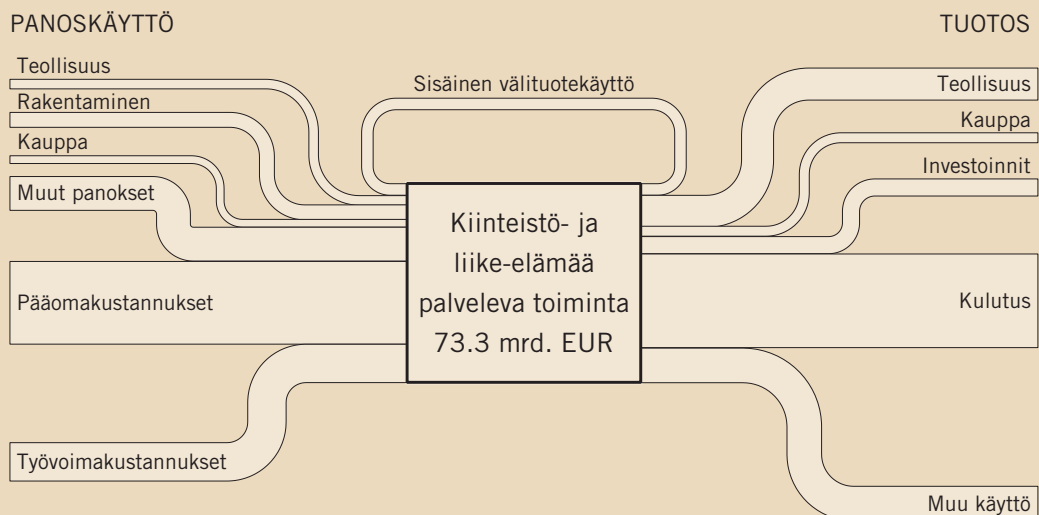
Elinkeinoelämän keskusliiton suhdannebarometrin mukaan tieto- ja viestintäpalveluiden toimi-

Keskeiset tunnusluvut

	2010	2011	% -muutos				Keskimäärin	
			2012*	2013 ^E	2014 ^E	2015 ^E	2009→13	2014→18 ^E
Tuottavuuden osatekijät								
Tuotanto (arvonlisäys)	1.5	6.7	2.8	0.1	1.5	3.6	1.4	3.1
- työpanos	1.3	3.6	3.9	0.5	1.0	1.2	1.4	1.1
- työn tuottavuus	0.1	3.0	-1.1	-0.4	0.5	2.4	0.1	2.0
siitä:								
- pääomavaltaituminen	0.7	0.0	-0.3	0.3	0.1	0.2	0.6	0.3
- kokonaistuottavuus	-0.6	3.0	-0.8	-0.7	0.4	2.2	-0.5	1.7

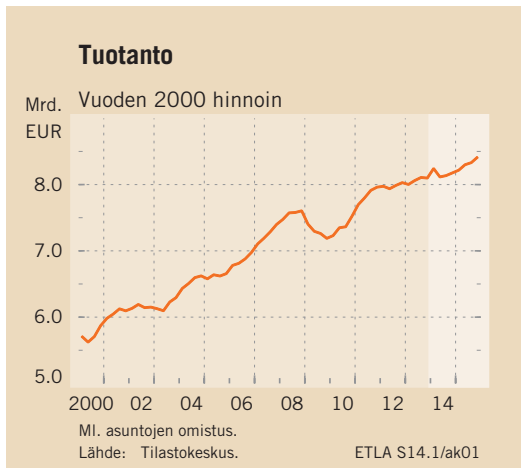
Lähde: Tilastokeskus.

Kiinteistö- ja liike-elämää palvelevan toiminnan hyödykevirrat vuonna 2012

Lähteet: Tilastokeskus, ETLAn laskelmat.

ETLA S14.1/a13n

alalla yritysten suhdannenäkymät ovat aiempaa varovaisemmat. Lähikuukausille odotetaan kuitenkin kohtalaista kasvua. Kannattavuuden odotetaan pysyvän vakaana ja suhdannetilanteen hieman kirkastuvan, mutta henkilöstömäärän arvioidaan supistuvan.

Kiinteistöpalveluiden toimialalla yritykset arvioivat suhdanteiden hieman kohenevan, mutta pysyvän yhä tavanomaista heikompana. Myynnin odotetaan kasvavan, ja henkilökunta pysynee ennallaan. Kannattavuuden arvioidaan hieman kohen-tuvan.

TOIMIALAN TUOTANNON KASVU VOIMISTUU ENNUSTEJAKSON JÄLKIPUOLISKOLLA

Yhteensä liike-elämää palvelevan toimialan tuotannon kasvun arvioidaan pysyvän 1–2 prosentin tuntumassa sekä tänä että ensi vuonna. Vuosina 2016–2018 tuotannon kasvun odotetaan voimistuvan jälleen 3 prosentin tuntumaan yleisen ta-louskasvun elpymisen myötä.